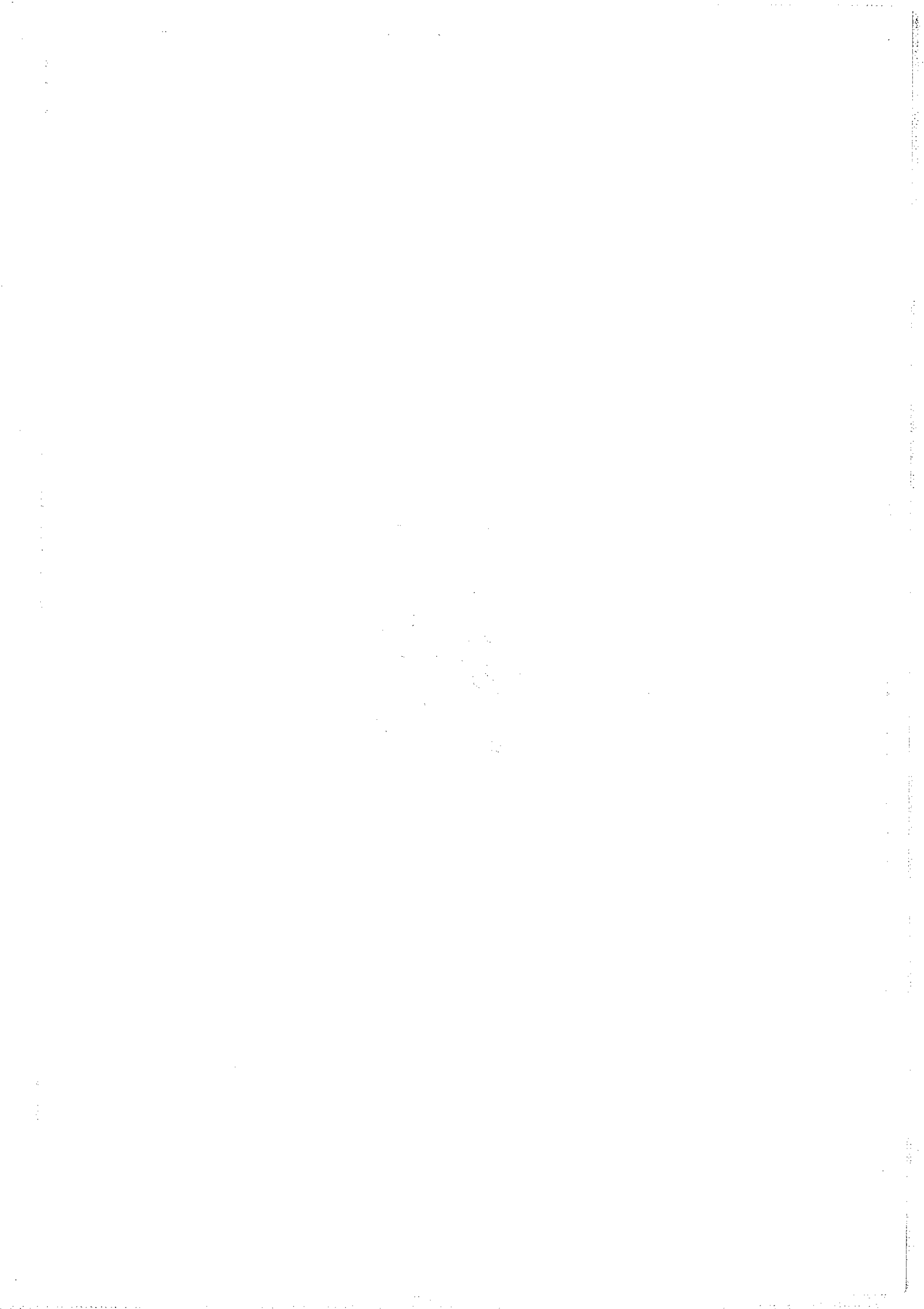

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نام کتاب :

روش‌ها و محتوای آموزش پایه‌ی آمادگی

نوآموزان معلول جسمی - حرکتی

(۴-۵ سال)

با راهنمایی و نظارت :

صمد ساعی منش

مؤلفان :

پریسا ابوالحسنی فروغی

طاهره بینایی خواجهکینی

سهیل پرویزی آلمانی

انسیه وفاپی

تصویر سازی :

پریسا ابوالحسنی فروغی

حروفچینی :

شیرین صفرپورناعمی

سال انتشار :

۱۳۸۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

« ... و من احياءها فكانها احيا الناس جميعاً »

بی سبب نیست که کار معلمان کودکان استثنایی را به «شغل انبیاء و مصلحان بزرگ عالم» تشبیه کرده‌اند، چرا که ماهیت تلاش عاشقانه‌ی آنان جهاد در مسیر احیاء انسان‌هاست. موفقیت در این جهاد خدا جویانه مرهون تدوین برنامه‌ی درسی متناسب با توانمندیها و نیازهای دانش‌آموزان استثنایی است به نحوی که نارسایی برنامه‌های درسی و شرایط آموزش و پرورش عمومی برای در بر گرفتن این گروه از دانش‌آموزان، حذف آنان از جریان تعلیم و تربیت عمومی را موجب نشود. اینک خدا را شاکرم که پس از مدتها تلاش ایثارگرانه‌ی معلمان و کارشناسان این سازمان بار دیگر به بار نشست و بخش دیگری از مجموعه برنامه‌های درسی ضروری برای پرورش استعدادها و دانش‌آموزان عزیزی که در یادگیری و نیازها شرایط متفاوتی دارند برای بهره‌گیری آنان به چاپ رسید.

در این راستا محتوای کتب درسی کودکان استثنایی در مدارس ویژه به منظور تمهید زمینه‌های فراگیری مطالب و مهارتهایی که دانش‌آموزان را برای زندگی در جامعه‌ی امروز آماده می‌سازد طراحی شده است. امیدوارم تکمیل این حلقه‌های نهایی زنجیره آموزش و پرورش عمومی و حرفه‌ای، با فراهم آوردن کفایتهای فردی و اجتماعی لازم، آرزوهای عموم معلمان و والدین این کودکان و نوجوانان را جامه واقعیت ببوشد.

برخود فرض می‌دانم از تمامی دست اندرکاران تدوین این مجموعه در سازمان و نیز مقام محترم عالی وزارت، مسئولین و دست اندرکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به ویژه، اداره کل چاپ و توزیع کتب درسی که با حمایت‌های خود در برآورده شدن این نیازها و آرزوی معلمان و دانش‌آموزان استثنایی نقش بزرگی را ایفا کردند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم.

از آنجا که هیچ اثر انسان ساخته‌ای بدون ضعف و کاستی نخواهد بود، مشتاقانه چشم به راه نظریات و پیشنهادهای صاحبان اندیشه و تجربه در جهت ارتقاء کیفیت این برنامه‌ها خواهیم بود.

و ما توفیقنا اَلَّا بآ... العزیز الحکیم

مجید قدمی

معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی

«فهرست مطالب»

صفحه	عنوان
۱-۳	مقدمه
۴-۱۰	فصل اول: اطلاعات عمومی
۱۱-۲۱	فصل دوم: علوم
۲۲-۲۶	فصل سوم: زبان آموزی
۲۷-۳۴	فصل چهارم: ریاضی
۳۵-۸۴	فصل پنجم: حواس
۳۶-۵۹	حس بینایی
۶۰-۶۵	حس شنوایی
۶۶-۷۴	حس لامسه
۷۵-۷۹	حس بویایی
۸۰-۸۴	حس چشایی
۸۵-۸۹	فصل ششم: مهارت های ذوقی و کنش های ذهنی
۹۰-۹۵	فصل هفتم: زمینه سازی برای نوشتن
۹۶-۹۹	منابع و مأخذ

امروزه دانشمندان دریافته اند که دوران خردسالی، مرحله حساس رشد و تکامل مغز است. سلول های مغزی انسان پس از تولد شروع به رشد و تکامل می کنند و از همین دوران است که یادگیری آغاز می شود هر چند که یادگیری در مراحل مختلف رشد شکل خاصی به خود می گیرد. به اعتقاد دانشمندان سلول های مغز در سه سال اول زندگی رشد قابل ملاحظه ای یافته و ارتباطات میان سلول های مغز که موجب بالا رفتن عملکرد مغز در سال های بعدی است، در این سال ها شکل می گیرد. بنابراین انتظار می رود که عملکردهای مغزی کودکان از سن سه سالگی به بعد رشد فزاینده ای داشته باشد. از آنجائی که کودکان بخش قابل توجهی از این سال ها را در محیط های آموزش و پرورش می گذرانند، بنابراین داشتن یک برنامه مدون پس از سه سالگی (در سنین پیش از دبستان یعنی ۴ تا ۶ سال) می تواند در افزایش یادگیری کودکان نقش بسزایی داشته باشد.

کودکان به طور طبیعی در مراحل رشدی، تجاربی را بدست می آورند ولی با این وجود فراهم ساختن زمینه های کسب تجربه به صورت سازمان یافته در محیط های آموزشی می تواند فرایند یادگیری را تسریع بخشیده و تکمیل کند. یادآوری این نکته ضروری است که برای یک کودک معلول جسمی _ حرکتی به علت داشتن اختلالات حسی _ حرکتی، ضعف در انجام حرکات و محرومیت های محیطی امکان کسب بسیاری از تجارب به طور خود به خود و مستقیم وجود ندارد. این نکته اهمیت قرار گرفتن کودکان معلول جسمی _ حرکتی را در کلاس های آمادگی بیشتر مشخص می کند.

بنابراین با توجه به نیاز نوآموزان معلول جسمی _ حرکتی، حیطه های اطلاعات عمومی، علوم، زبان آموزی، ریاضی، حواس، مهارت های ذوقی _ کنش های ذهنی و زمینه سازی برای نوشتن در نظر گرفته شده است. برای هر کدام از این حیطه ها اهداف کلی، جزئی، هدف های رفتاری و نحوه ارایه تنظیم گردیده است. البته با توجه به شرایط خاص هر نوآموز مربیان می توانند موارد دیگری را نیز مد نظر قرار دهند و فعالیت های آموزشی را به گونه ای تنظیم نمایند که به اهداف مورد نظر دست یابند.

نکاتی که مربیان می بایست در هنگام آموزش مورد توجه قرار دهند:

- ۱- مربیان قبل از شروع به آموزش حتماً لازم است تا کتاب حاضر را مطالعه نمایند.
- ۲- هدف های رفتاری ذکر شده در محتوا تنها برخی از هدف های رفتاری می باشد و مربیان محترم با توجه به شرایط کلاس و نوآموز می توانند هدف های رفتاری دیگر را نیز در نظر بگیرند.
- ۳- توجه به این نکته ضروری است که ممکن است نوآموزان معلول جسمی _ حرکتی در انجام بعضی حرکات و فعالیت ها و هم چنین بیان جملات و کلمات دچار اشکال باشند و بر همین اساس نتوانند برخی از رفتارهای کلامی و غیرکلامی را از خود بروز دهند. به عنوان مثال شاید یک نوآموز معلول جسمی _ حرکتی نتواند با دست های خود چند شیء را از «بلند به کوتاه» ردیف کند (به دلیل مشکلات حرکتی) ولی از نظر سطح شناختی و رشد ذهنی این توانایی را داشته باشد که تشخیص دهد اشیاء به چه ترتیبی باید در کنار یکدیگر قرار بگیرند تا ردیف بندی از بلند به کوتاه انجام پذیرد و در صورتی که مربی (از لحاظ حرکتی) به وی کمک کند او به راحتی از عهده انجام چنین کاری بر می آید. از آنجایی که آموزش و یادگیری براساس سطح شناختی نوآموز صورت می پذیرد آنچه که اهمیت دارد این است که مربی بداند آیا نوآموز به سطح شناختی بروز چنین رفتاری رسیده است یا خیر؟ به همین دلیل برخی اوقات فعل هایی که در «هدف رفتاری» آورده شده است (تشخیص دهد، بداند) از لحاظ تعریفی یک فعل رفتاری نیستند.
- ۴- برای رسیدن به هدف های رفتاری و آموزشی تعیین شده بهتر است تا حد امکان از روش های جذاب همانند نمایش، بازی، ایفای نقش و ... استفاده شود. در صورت مشاهده خستگی در نوآموزان از یک فعالیت خاص، بهتر است فعالیت دیگری را متناسب با وضعیت کلاس و نوآموزان در نظر گرفت.
- ۵- در صورتی که مربی در انجام بعضی از تمرین ها یا تهیه وسایل نیاز به کمک دارد، می تواند از همکاری والدین نوآموزان استفاده کند.
- ۶- این امکان وجود دارد در مواردی که نوآموزان با تست شنوایی طبیعی (که در مرکز سنجش مربوطه انجام شده است) به مدرسه وارد شده اند در درک شنیداری دچار مشکل باشند مربیان در این موارد با هماهنگی کادر توانبخشی و مربی بهداشت یا ارجاع به پزشک متخصص نسبت به برنامه ریزی برای حل این مشکل اقدام نمایند.
- ۷- این نوآموزان گاهی رفلکس های اولیه دهانی را برای ماه ها یا سال ها حفظ می کنند که در این صورت در

باز کردن دهان، جویدن، مکیدن، بلعیدن و ... دچار مشکل می شوند. در این موارد با گفتار درمانگر مشورت نمایید. در صورت عدم حضور گفتاردرمانگر به پزشک متخصص ارجاع داده شود.

۸- بعضی از این نوآموزان ممکن است نسبت به محرکات لمسی، حساسیت بیش از حد داشته باشند و گروهی دیگر ممکن است نسبت به این محرکات واکنش پایینی از خود نشان دهند که در این موارد بهتر است با کاردرمانگر مشورت شود، در صورت عدم حضور کاردرمانگر به پزشک متخصص ارجاع داده شود.

۹- در پرورش هر حس دقت شود تا نوآموز از سایر حواس خود استفاده نکند.

۱۰- در پرورش حس بویایی از باز بودن راههای بویایی اطمینان حاصل شود (نوآموز دچار سرماخوردگی و بیماریهای تنفسی نباشد) در غیر این صورت تمرین به زمان دیگری موکول گردد. هم چنین از آمونیاک و مواد خطرناک دیگر مانند مواد سفید کننده استفاده نشود. ضمناً پس از استنشام کردن بوی هر ماده، مدتی صبر کنید و سپس ماده بعدی را برای استنشام به بینی نوآموز نزدیک کنید. توجه فرمایید ماده موردنظر به بینی برخورد نکند.

۱۱- در حس چشایی توصیه می گردد ابتدا مزه شور آموزش داده شود. ضمناً بعد از چشیدن هر مزه مقداری آب به نوآموز بدهید تا بنوشد.

۱۲- با توجه به آن که پرورش مهارت های ذوقی و کنش های ذهنی در تمام زمینه ها می بایست صورت پذیرد لازم است تا مربی در طول سال تحصیلی همگام با آموزش ریاضیات، علوم، زبان آموزی و غیره به این امر نیز توجه کند و سعی نماید تا شرایطی برای نوآموز فراهم کند که وی علاوه بر فراگیری مفاهیم مورد نظر، مهارت های ذوقی و کنش های ذهنی خود را نیز بروز داده و شکوفا نماید.

۱۳- در رابطه با پرورش مهارت های حرکتی، با توجه به اینکه این نوآموزان دارای یک مشکل مشترک نبوده و مشکلات حرکتی هر یک با دیگری فرق دارد، بنابراین برای تقویت وضعیت حرکتی این نوآموزان ابتدا می بایست ارزیابی دقیق از مراحل رشد حرکتی و رفلکسی توسط متخصص این امر صورت پذیرد تا مشکلات هر یک از آنها دقیقاً مشخص گردد و سپس بر مبنای مشکلات مشخص شده تمریناتی برای رفع مشکلات و تقویت مهارت های حرکتی توصیه گردد. بنابراین دادن تمریناتی که برای تمام نوآموزان قابل اجرا باشد امکان پذیر نیست. چرا که این امکان وجود دارد یک تمرین در حالی که برای نوآموزی مفید و موثر می باشد برای نوآموز دیگر مناسب نباشد. از این رو تمرینات حرکتی برای اجرا در کلاس توسط معلمان توصیه نشده است. در صورتی که کاردرمانگر یا فیزیوتراپ در مدرسه حضور دارد، بهتر است که انجام تمرینات حرکتی به آنان محول گردد. ضمناً مربیان می توانند با مشورت با این افراد، بعضی از تمرینات حرکتی را در کلاس انجام دهند.

فصل اول

اطلاعات عمومی

حیطه اطلاعات عمومی

هدف های کلی آموزش

الف) شناخت خانواده

ب) شناخت محل زندگی

۱- مهارت های اصلی ارتباط برقرار کردن و سازش با دیگران

۲- رعایت مقررات

۳- رعایت بهداشت

۴- وظیفه شناسی

ج) آداب اجتماعی

د) شناخت وسایل نقلیه

هـ) شناخت قومی

و) مناسبت ها

ز) مکان های جغرافیایی

هدف کلی	الف) شناخت خانواده
هدف های جزئی	۱- شناخت خود و خانواده ۲- شناخت افراد فامیل
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند خود و خانواده اش را بشناسد. - نوآموز بتواند نسبت های فامیلی را تشخیص دهد.

نحوه ارائه :

- مربی چند شیء را به نوآموز نشان دهد و نام هر یک را بیان کند. سپس به وی توضیح دهد همان گونه که اشیاء و موجودات دارای اسم می باشند، انسان ها نیز دارای یک نام شخصی و یک نام خانوادگی هستند و هر شخصی می بایست نام و نام خانوادگی خود را بداند. سپس مربی از نوآموزان بخواهد تا خود را معرفی کنند.

در مرحله بعد ۲ عروسک بزرگ مرد و زن را به عنوان پدر و مادر و دو عروسک کوچک دختر و پسر را به عنوان فرزندان پدر و مادر در نظر بگیرد و با این چهار عروسک خانواده ای را برای نوآموز شکل دهد. سپس در مورد وظایف و نقش هر فرد در خانواده به نوآموز توضیح دهد و پس از آن یکی از عروسک های مرد یا زن را گرفته و خود را در نقش پدر یا مادر خانواده قرار دهد و یکی از عروسک های دختر یا پسر را به نوآموز دهد و از نوآموز بخواهد تا وی به عنوان دختر یا پسر خانواده با مربی ارتباط برقرار کند. آن گاه مربی چهار دانش آموز مشخص نماید و نقش های پدر، مادر، دختر، پسر را بین آنها تقسیم کرده و از آنها بخواهد تا هر یک نقش خود را در خانواده ایفا کنند. در آخر مربی می تواند تصویری از یک خانواده را به نوآموز نشان دهد و از وی بخواهد تا نقش هر یک از افراد خانواده را معین کند.

- مربی ابتدا موقعیت نوآموز را در خانواده برای وی تشریح کند، مثلاً بگوید که او دارای خواهر یا برادر، پدر و مادر می باشد. سپس این موقعیت را در رابطه با سایر افراد فامیل نیز تعمیم دهد. بدین صورت که به نوآموز بگوید، همان گونه که وی دارای خواهر، برادر، پدر و مادر می باشد پدر و مادر او نیز می توانند چنین موقعیتی داشته باشند. یعنی پدر او نیز می تواند دارای برادر، خواهر، پدر و مادر باشد که اینها عمو، عمه، پدربزرگ و مادر بزرگ او می شوند. در رابطه با خاله، دایی، پدربزرگ و مادر بزرگ مادری نیز مربی به همین شکل نسبت ها را توضیح دهد و آن گاه از نوآموز بخواهد تا نام و نسبت بعضی از افراد فامیل خود را بیان کند.

هدف کلی	(ب) شناخت محل زندگی
هدف رفتاری	- نوآموز نام کشور، نام شهر و آدرس محل زندگی خود را بداند.
نحوه ارائه:	
- مربی در رابطه با کشور (ایران) و شهر محل زندگی و آدرس محل سکونت توضیح دهد و از نوآموزان بخواهد تا نام کشور، شهر و آدرس محل سکونت خود را به خاطر سپرده و بیان کنند.	

هدف کلی	(ج) آداب اجتماعی
هدف های جزئی	۱- مهارت های اصلی ارتباط برقرار کردن و سازش با دیگران ۲- رعایت مقررات ۳- رعایت بهداشت ۴- وظیفه شناسی
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند با دیگران ارتباط مناسب داشته باشد. - نوآموز بتواند مقررات مربوط به هر محیط را اجرا کند. - نوآموز بتواند بهداشت خود و محیط را حفظ کند. - نوآموز بتواند وظایف مربوط به خودش را به خوبی انجام دهد.
نحوه ارائه:	
- مربی می بایست مواردی را که برای ارتباط برقرار کردن با دیگران (سلام کردن، دست دادن، لبخند زدن، استفاده از کلمات مودبانه، رعایت نوبت در صحبت، قطع نکردن صحبت دیگران، لحن مناسب، تماس چشمی و ...) لازم است رعایت شود، برای نوآموزان توضیح دهد و سعی کند تا آن موارد را به صورت عملی در کلاس به آنها نشان دهد و از آنان نیز بخواهد تا این موارد را هنگامی که با دیگران ارتباط برقرار می کنند، در نظر قرار داده و اجرا کنند.	
- مربی برخی از مقررات مربوط به مدرسه و کلاس درس را (حضور به موقع در کلاس، اجازه خواستن از مربی برای انجام کاری، اجازه گرفتن از سایر هم کلاسی ها برای استفاده از وسایل شخصی آنها، انجام تکالیف محوله از طرف مربی و ...) برای نوآموز به صورت عملی اجرا نموده، در رابطه با آنها توضیحاتی را ارائه کند. سپس از نوآموزان بخواهد تا این مقررات را در کلاس اجرا کنند.	

در رابطه با مقررات سایر محیط های اجتماع نظیر خانه، خیابان، پارک، سینما، و ... نیز مربی توضیحات لازم را به نوآموزان ارائه دهد و در صورت امکان آنها را به محیط های مزبور برده و از آنان بخواهد که مقررات آموخته شده مربوط به هر محیط را اجرا نمایند.

- مربی موارد مربوط به بهداشت انفرادی (رفتن به پزشک در موقع بیماری، پوشیدن لباس پاکیزه، رعایت نکات بهداشتی در موقع عطسه، سرفه، مسواک زدن، رعایت نکات بهداشتی در هنگام استفاده از توالت و ...) و محیط (حفاظت از کیف و کتاب و لوازم شخصی، محیط مدرسه، محیط خانه، خیابان، پارک و ...) را توضیح داده و از نوآموزان بخواهد تا این موارد را به صورت عملی اجرا نمایند.

- مربی وظایف مربوط به افراد مختلف نظیر معلم، پلیس و ... را برای نوآموزان به صورت کلی بیان کند. سپس وظایف مربوط به دانش آموزان را به صورت کامل (انجام تکالیف مربوط به کلاس و مدرسه و حضور به موقع در کلاس، کمک به سایر همکلاسی ها در موارد مورد نیاز و ...) برای آنها توضیح دهد و از آنها بخواهد تا در انجام وظایف خود کوشا باشند.

هدف کلی	د) شناخت وسایل نقلیه
هدف رفتاری	- نوآموز وسایل نقلیه را بشناسد و محل حرکت آنها را بداند.
<p>نحوه ارائه:</p> <p>- مربی اسباب بازی وسایل نقلیه معمول در جامعه را (اتومبیل، دوچرخه، موتور، قطار، هواپیما، کشتی و ...) جلوی نوآموز قرار دهد و ضمن نام بردن هر یک از آنها محل حرکتشان را به نوآموزان بازگو کند. سپس تصاویر مربوط به این وسایل را به نوآموزان نشان دهد و از آنها بخواهد تا وسایل را نام برده و محل حرکت هر یک را بیان کنند.</p>	

هدف کلی	هـ) شناخت قومی
هدف های جزئی	۱- ملیت ۲- پرچم ۳- دین
هدف های رفتاری	- نوآموز ملیت خود را بداند. - نوآموز پرچم ایران را بشناسد و رنگهای آن را بیان کند. - نوآموز دین خود را بداند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی به زبان ساده در رابطه با ملیت انسانها (به عنوان مثال : کسی که در ایران به دنیا می آید و بزرگ می شود ایرانی می باشد، کسی که در ژاپن به دنیا می آید و بزرگ می شود ژاپنی می باشد و ...) توضیح دهد تا نوآموزان ملیت خود را که ایرانی می باشند، بدانند.</p> <p>- مربی پرچم ایران را به همراه دو یا سه پرچم دیگر جلوی نوآموزان قرار دهد و از بین آنها پرچم ایران را جدا کند و به رنگ ها و ترتیب قرارگیری آنها و علامت (الله) اشاره کند تا نوآموزان آنها را یاد بگیرند. سپس پرچم ایران را به همراه دو یا سه پرچم دیگر جلوی نوآموز قرار داده و از وی بخواهد تا پرچم ایران را نشان دهد. در مرحله بعد مربی بدون نشان دادن پرچم، از نوآموزان بخواهد تا ویژگی های پرچم ایران را بیان کنند.</p> <p>- مربی به زبان ساده در رابطه با بعضی از ادیان توضیحاتی را به نوآموزان ارائه دهد تا آنها بدانند که انسانها معمولاً پیرو یکی از ادیان می باشند و اغلب افرادی که در کشور ایران زندگی می کنند از دین اسلام پیروی می نمایند، به همین دلیل به این افراد، افراد مسلمان گفته می شود.</p>	

هدف کلی	(و) مناسبت ها
هدف رفتاری	- نوآموز مناسبت های ملی و مذهبی مهم را بداند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی در رابطه با مناسبت های ملی و مذهبی و آداب و رسوم که در هر یک از این مناسبت ها اجرا می شود، به نوآموز توضیح دهد و در صورت امکان هر یک از این مناسبت ها را در موعد مربوطه و یا به صورت نمایشی در کلاس اجرا کند (به عنوان مثال: چیدن سفره هفت سین در روزهای پایانی سال برای استقبال از عید نوروز، جشن ها و سرودهای انقلابی دهه فجر، آئین های عزاداری تاسوعا و عاشورا و ...) تا نوآموزان با این مناسبت ها آشنا شوند.</p>	

هدف کلی	(ز) مکان های جغرافیایی
هدف رفتاری	- نوآموز مکان های جغرافیایی مهم را بداند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی با استفاده از ماکت، مکان های جغرافیایی (کوه، جنگل، دریا) را به نوآموزان معرفی کند و توضیحات ساده ای را پیرامون هر یک از مکان ها و برخی از خصوصیات و ویژگی های آنها ارائه دهد. سپس مربی یک مکان را نام ببرد تا نوآموز برخی از خصوصیات آن مکان را بیان کند و یا برعکس، نوآموز با شنیدن بعضی از خصوصیات یک مکان، مکان مورد نظر را نام ببرد.</p>	

فصل دوم

علوم

حیطه آموزش علوم

هدف های کلی آموزش

الف) شناخت انسان

ب) شناخت جانوران

ج) شناخت گیاهان

د) شناخت زمان

هـ) شناخت طبیعت

و) نکات بهداشتی و ایمنی

ز) کاربرد گرما _ سرما

هدف کلی	الف) شناخت انسان
هدف های جزئی	۱- اعضای بدن ۲- غذای انسان ۳- جنسیت انسان
هدف های رفتاری	<ul style="list-style-type: none"> - نوآموز نام اندام های ظاهری و کاربرد آنها را بداند. - نوآموز غذاهای مفید و غیر مفید را از هم تشخیص دهد. - نوآموز جنسیت انسان را بداند.
نحوه ارائه:	
<p>- ابتدا مربی یکی از اندام های ظاهری (مثل: دست، پا، چشم و ...) نوآموز را با دستان خود لمس نموده و نام آن را بگوید. به عنوان مثال، مربی دست نوآموز را بلند کند و در جهات مختلف حرکت دهد و کلمه «دست» را همراه با حرکات، بیان نماید. در صورت امکان بهتر است تا این تمرین مقابل آینه ای که نوآموز خود را در آن می بیند، انجام شود. سپس نوآموز باید به «دست» مربی یا سایر هم کلاسی های خود اشاره کند و نام آن را بگوید. در ادامه می توان، عروسک و یا تصویری از یک انسان را جلوی نوآموز قرار داد و از او خواست تا به «دست» عروسک یا تصویر اشاره نماید. این تمرین در مورد سایر اندام های ظاهری مثل پا، چشم، گوش و ... انجام شود. در مرحله بعد مربی راجع به عملکرد اندام های آموزش داده شده در تمرین قبل توضیحاتی به نوآموز ارائه دهد. (به عنوان مثال: انسان با «پا» راه می رود، با «دست» اشیاء را برداشته و جابجا می کند، با «گوش» می شنود، با «چشم» می بیند و ...) سپس مربی یکی از اندام ها را نام برده تا نوآموز به عملکرد آن اشاره کند، یا عملکرد آن را نشان دهد.</p> <p>- مربی چند ماده خوراکی را که در زندگی روزمره انسان ها از آنها استفاده می کنند (شیر، نان، سیب، خرما، چپیس، پفک، نوشابه و ...) فراهم نموده، و در رابطه با ارزش غذایی این مواد توضیحاتی را به نوآموز ارائه دهد، تا نوآموز بداند که غذاهایی همچون؛ شیر، نان، سیب، خرما برای انسان مفید و خوراکی هایی همچون نوشابه، چپیس، پفک و ... ارزش غذایی چندانی نداشته، و در بعضی از مواقع می تواند برای انسان مضر باشند.</p> <p>- در صورت امکان از دو پسر و دختر یا زن و مرد که در محیط مدرسه حضور دارند، استفاده نموده تا به صورت مجسم نوآموز، پسر و دختر را ببیند و به اختلاف آنها از نظر ظاهری توجه نماید. سپس مربی از عروسک های پسر و دختریاتصاویر آنها استفاده نموده و اختلاف آنها را از لحاظ نام، ظاهر و پوشش بیان نماید. در مرحله بعد مربی می تواند چند تصویر دختر و پسر را جلوی نوآموز قرار دهد تا وی به جنسیت آنها اشاره کند. در صورت توانایی جسمی نوآموز، می توان از وی خواست تا تصویر دختری پسر را نقاشی کند.</p>	

هدف کلی	ب) شناخت جانوران
هدف های جزئی	۱- حیوانات اهلی _ وحشی ۲- صدای حیوانات ۳- نوع غذا ۴- محل زندگی
هدف های رفتاری	- نوآموز بداند که حیوانات می توانند اهلی یا وحشی باشند. - نوآموز صدای حیوانات آشنا را بداند. - نوآموز نوع غذای حیوانات آشنا را بداند. - نوآموز محل زندگی حیوانات آشنا را بداند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی با استفاده از حیوانات پلاستیکی کوچک در رابطه با این مسئله که حیوانات را می توانیم به دو گروه عمده اهلی و وحشی تقسیم کنیم، توضیح دهد و آنها را در دو دسته اهلی و وحشی قرار دهد. سپس مربی حیوانات را جلوی نوآموز بگذارد و از او بخواهد تا چند حیوان اهلی و چند حیوان وحشی را از بین حیوانات جدا نماید. در مرحله بعد می توان، این کار را با تصاویر حیوانات انجام داد. در مرحله آخر، از نوآموز می خواهیم تا چند حیوان اهلی و چند حیوان وحشی را نام ببرد.</p> <p>- مربی چند حیوان پلاستیکی را که نوآموز با آنها آشنایی دارد انتخاب نموده و با استفاده از نوار صدای حیوانات، با نشان دادن هر حیوان صدای مربوطه را برای او پخش کند، تا نوآموز هر حیوان را با صدای مربوطه تطبیق دهد. سپس مربی حیوانات را جلوی نوآموز قرار دهد و در حالیکه نوآموز حیوانات را مشاهده می کند، یک صدا برای وی پخش نموده و از او بخواهد تا حیوان مربوطه را نشان دهد. در مرحله آخر مربی از کارت حیوانات، برای انجام این تمرین استفاده کند. در صورتی که نوآموزان مشکل گفتاری شدید ندارند، می توان از آنها خواست تا صدای حیوانات را تقلید نمایند.</p> <p>- مربی توضیحاتی در رابطه با تفاوت غذای حیوانات، از این نظر که بعضی از حیوانات دانه، برخی علف و بعضی دیگر گوشت می خورند، به نوآموز ارائه دهد. برای درک بهتر نوآموز از این مفهوم آموزشی، مربی می تواند، دو تا سه حیوان بسیار آشنا را که هر کدام از یکی از انواع غذاها (علف، دانه، گوشت) استفاده می کنند، برای نوآموز نام ببرد. سپس می تواند از نوآموز بخواهد تا او به انواع غذاهایی که حیوانات می خورند (دانه، علف، گوشت) اشاره کند. و یک یا دو حیوان را که از هر کدام از این غذاها مصرف می کنند (مثلاً مرغ و خروس از دانه، گاو و گوسفند از علف، شیر و گاو از گوشت) را نام ببرد. در مرحله بعد می توان تصویر سه نوع غذا را به همراه تصویر حیوانی که یکی از این غذاها را می خورد جلوی نوآموز قرار داده تا وی تصویر حیوان را به غذای مربوطه مرتبط کند. (تصویر شماره ۱)</p> <p>- مربی توضیحاتی در رابطه با محل زندگی حیوانات از این نظر که بعضی از آنها در آب، بعضی در</p>	

خشکی زندگی می کنند و برخی از آنها نیز (پرنندگان) بخشی از زندگی خود را در آسمان سپری می کنند به نوآموز ارائه دهد. برای درک بهتر این مفهوم آموزشی توسط نوآموز، مربی می تواند دو تا سه حیوان بسیار آشنا را که هر کدام در یکی از محیط های فوق زندگی می کنند، نام ببرد. سپس می توان از نوآموز خواست تا او بگوید که حیوانات به طور کلی در چه مکان هایی (آب، خشکی و ...) زندگی می کنند. در مرحله بعد می توان تصویر سه محل زندگی را به همراه تصویر حیوانی که در یکی از این محل ها زندگی می کند جلوی نوآموز قرار داده تا وی تصویر حیوان را به محل زندگی مربوطه، مرتبط کند. (تصویر شماره ۲)

هدف کلی	ج) شناخت گیاهان
هدف های جزئی	۱- انواع گیاهان ۲- فواید گیاهان ۳- مراقبت از گیاهان
هدف های رفتاری	- نوآموز بداند، درخت، گل، سبزه، جزء گیاهان می باشند. - نوآموز فواید گیاهان را بداند. - نوآموز راه های مراقبت از گیاهان را بداند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی در صورت امکان درخت، گل، سبزه را به صورت مجسم به نوآموزان نشان دهد. در مورد آنها توضیحات لازم را بیان نماید و از هر گروه از گیاهان چند نمونه برای نوآموزان نام ببرد. (مثلاً درخت سیب، درخت گلابی، درخت کاج و گل مریم، گل رز و ...) و به این نتیجه برسد که تمامی درختان، گل ها و سبزه و چمن، گیاه هستند. سپس مربی می تواند مجموعه ای از تصاویری را که شامل چند نمونه از گیاهان نیز می باشد، جلوی نوآموز قرار دهد تا وی تصاویر مربوط به گیاهان را جدا نماید.</p> <p>- مربی در صورت امکان گیاهان مختلفی را که دارای فوایدی نظیر، خوراکی بودن، معطر بودن، تزئینی بودن و ... می باشند را به کلاس آورده و در رابطه با مزایا و فواید آنها به نوآموز توضیحاتی دهد. و از دانسته های نوآموز در این رابطه استفاده کرده و سعی نماید تا وی در بحث شرکت کند. سپس یک گیاه را به نوآموز نشان داده و از وی بخواهد تا بعضی از فواید آن گیاه را بیان کند. در مرحله بعد می توان از تصاویر گیاهان نیز استفاده نمود.</p> <p>- مربی در رابطه با نحوه ی مراقبت از گیاهان نکاتی نظیر؛ نچیدن گل ها، نشکستن شاخه های درختان، آب دادن به گیاهان و ... را برای نوآموز توضیح دهد و از نوآموزان بخواهد تا نظرات خود را راجع به این موارد برای یکدیگر و مربی بیان نمایند.</p>	

هدف کلی	(د) شناخت زمان
هدف های جزئی	۱- روز _ شب ۲- اوقات شبانه روز ۳- فصل
هدف های رفتاری	- نوآموز ویژگی های روز و شب را بداند. - نوآموز فعالیت ها و کارهای اوقات مختلف شبانه روز را بداند. - نوآموز فصول سال را بداند.

نحوه ارائه :

- مربی در رابطه با خصوصیات روز (روشن شدن هوا، بالا آمدن خورشید، آغاز فعالیت های روزانه و ...) توضیحاتی را به نوآموز ارائه دهد، و نوآموز را ترغیب کند تا در بحث شرکت نموده و اطلاعات خود را با نوآموزان دیگر و مربی در میان بگذارد. سپس با استفاده از تصاویری که نمادی از شب می باشند، توضیحاتی در رابطه با خصوصیات شب (تاریک شدن هوا، پدیدار شدن ماه و ستاره ها و زمان خواب و ...) برای نوآموز بیان کند. در مرحله بعد تصاویر مربوط به روز و شب را جلوی نوآموز قرار داده و از وی بخواهد تا در رابطه با خصوصیات آن تصاویر (از لحاظ روز و شب) صحبت نماید.

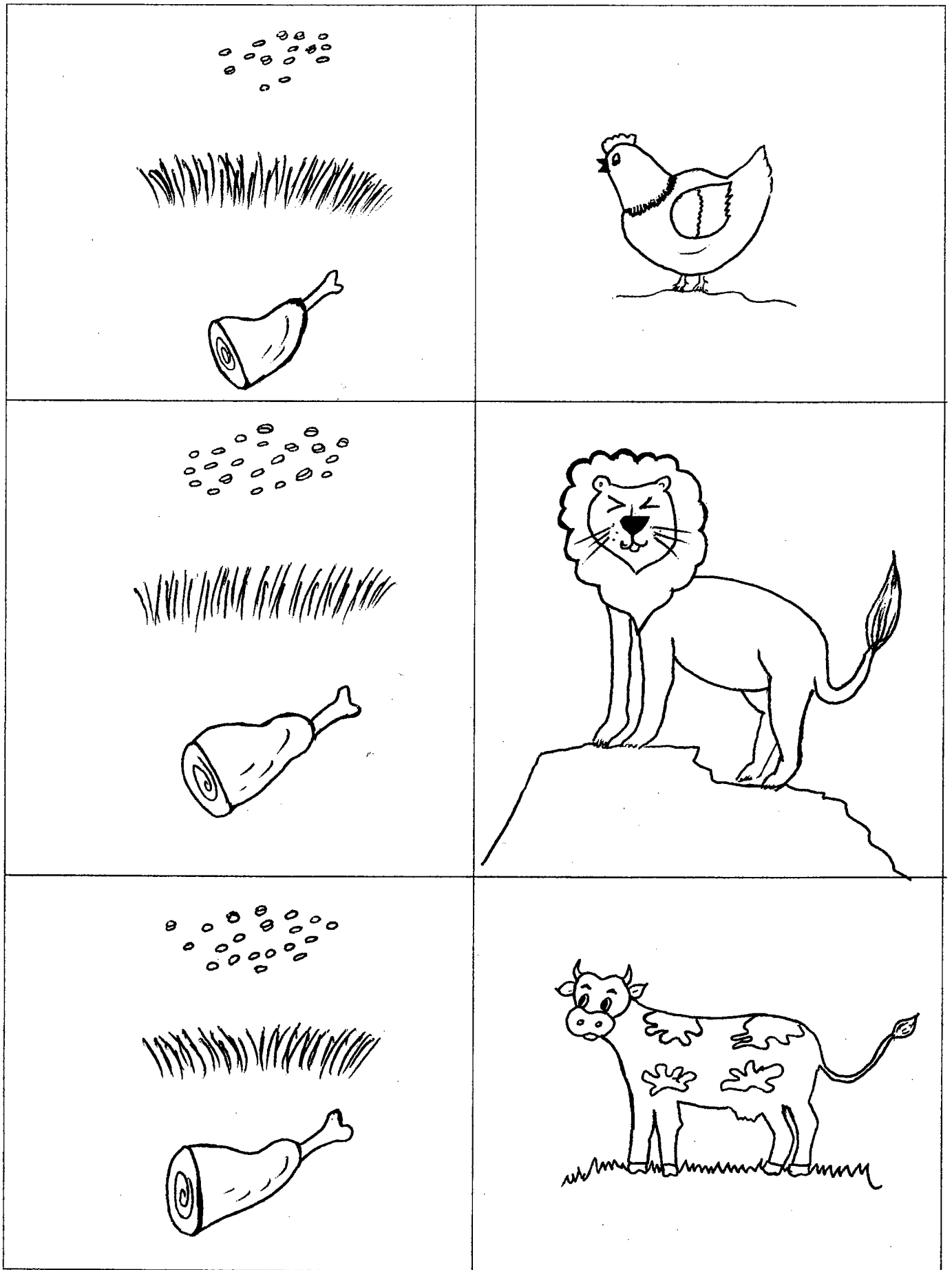
- مربی در رابطه با اوقات مختلف شبانه روز، توضیح دهد و در صورت امکان فعالیت های مختلف شبانه روز (صبح، ظهر، شب) را به صورت عملی و نمایش توسط خود یا نوآموزان در کلاس اجرا نماید (مثلاً برای فعالیت های صبح کارهایی نظیر، برخاستن از خواب، شستن دست و صورت، خوردن صبحانه و رفتن به مدرسه و ... برای فعالیت های ظهر کارهایی مانند برگشتن از مدرسه، خوردن ناهار، استراحت و ... برای فعالیت های شب کارهایی نظیر شام خوردن، مسواک زدن، خوابیدن و ...). در مرحله بعد مربی یکی از اوقات شبانه روز، مثلاً ظهر را نام برده تا نوآموز فعالیت های مربوط به آن را توضیح دهد.

- مربی ابتدا توضیحاتی را در رابطه با این که هر سال چهار فصل دارد، به نوآموز ارائه دهد. سپس ویژگی های فصلی را که نوآموز در آن قرار دارد به اختصار توضیح دهد. جهت تفهیم بهتر موضوع به فعالیت های خاص هر فصل (مثلاً باز شدن مدارس در پاییز و ... ، سرد شدن هوا در زمستان و ... ، شکوفه دادن درختان در بهار و ... ، گرم شدن هوا در تابستان و ...) اشاره کند. و تصاویر مربوط به هر فصل را به وی نشان دهد. در مرحله بعد مربی از نوآموز بخواهد تا فصول سال و برخی از ویژگی های آنها را بیان کند.

هدف کلی	(ه) شناخت طبیعت
هدف های جزئی ۱- آب ۲- هوا ۳- خاک و سنگ	
هدف های رفتاری - نوآموز فواید و خصوصیات آب را بداند. - نوآموز فواید و خصوصیات هوا را بداند. - نوآموز خصوصیات خاک و سنگ را بداند.	
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی در ابتدا مقداری آب را جلوی نوآموز قرار دهد و از نوآموز بخواهد تا در رابطه با خصوصیات و ویژگی های آب تا آنجائی که می داند توضیح دهد. سپس مربی با توجه به توضیحات نوآموز به مواردی از جمله این که؛ آب دارای مصارف گوناگونی می باشد، همه انسان ها و جانوران به آب نیاز دارند، در آب خطر غرق شدن وجود دارد، برای مصرف بهداشتی از آب استفاده می کنیم، و این که در مصرف آب باید صرفه جویی نمود، اشاره کند. در مرحله ی بعد مربی تصاویر گوناگونی را جلوی نوآموز قرار دهد. سپس از نوآموز بخواهد تا تصاویر مربوط به خصوصیات و ویژگی های آب را جدا کند.</p> <p>- مربی ابتدا با استفاده از وسیله ای، نوآموز را از وجود هوا آگاه کند (به عنوان مثال با یک بادبزن یا پنکه و .. و یا مربی بادکنکی را به نوآموز بدهد و از او بخواهد با بازدم خود آن را باد کند، و یا شمع روشنی را جلوی نوآموز گرفته وی آن را با فوت خاموش کند) و از نوآموز بخواهد تا در رابطه با خصوصیات هوا آن چه که می داند توضیح دهد. سپس مربی با در نظر گرفتن توضیحات نوآموز، توضیحات تکمیلی در رابطه با این که، در اطراف ما هوا وجود دارد انسان ها و همه جانوران به هوا نیاز دارند، در بعضی اوقات هوا گرم و بعضی اوقات هوا سرد می شود، ارائه دهد در مرحله بعد از نوآموز بخواهد به چند مورد از کاربردها و خصوصیات هوا (باد کردن بادکنک و توپ، فوت کردن شمع و ...) اشاره کند.</p> <p>- مربی ابتدا مقداری خاک و تعدادی سنگ را در اختیار نوآموز قرار دهد تا نوآموز آنها را لمس کند و سپس در رابطه با این که خاک نرم و سنگ سفت است، اگر در خاک آب بریزیم به گل تبدیل می شود، از خاک و سنگ برای ساختن ساختمان استفاده می شود و ... به نوآموز توضیحاتی ارائه دهد و سپس مقداری آب، خاک و سنگ را در اختیار نوآموز قرار دهد و از او بخواهد تا با مخلوط کردن آب و خاک و استفاده از سنگ چیزی درست کند.</p>	

هدف کلی	(و) نکات بهداشتی و ایمنی
هدف های جزئی	۱- نظافت شخصی ۲- مراقبت از خود
هدف های رفتاری	- نوآموز نکات بهداشتی زندگی روزمره را بداند. - نوآموز راه های دور شدن از خطر و مراقبت از خود را بداند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی در رابطه با برخی از نکات بهداشتی که می بایست در شبانه روز، به آنها توجه کرد؛ مانند شستن دست قبل و بعد از غذا، شستن دست و صورت پس از برخاستن از خواب، مسواک زدن دندان ها، استحمام کردن، گرفتن ناخن و... توضیحات لازم را ارائه دهد و در صورت لزوم از تصاویر و کارت های مربوطه استفاده نماید. سپس از نوآموز بخواهد تا فعالیت های ذکر شده را به صورت پانتومیم و نمایش اجرا نماید.</p> <p>- مربی در رابطه با بعضی از نکات ایمنی و راه های مراقبت از خود که نوآموز باید به آنها توجه نموده مانند مراجعه به پزشک هنگام بیماری، استفاده از دارو در زمان بیماری، مواظبت از خود و دیگران هنگام بازی، نزدیک نشدن به حوض و استخر پر از آب، کمک گرفتن از پلیس هنگام گم شدن در جای شلوغ و ... اشاره نماید و توضیحات لازم را ارائه دهد و در صورت لزوم از تصاویر و کارت های مربوطه استفاده کند. سپس مربی می تواند پیرامون مطالب مطرح شده داستانی را ساخته و از نوآموزان بخواهد تا در قالب نمایش آن را اجرا نمایند.</p>	

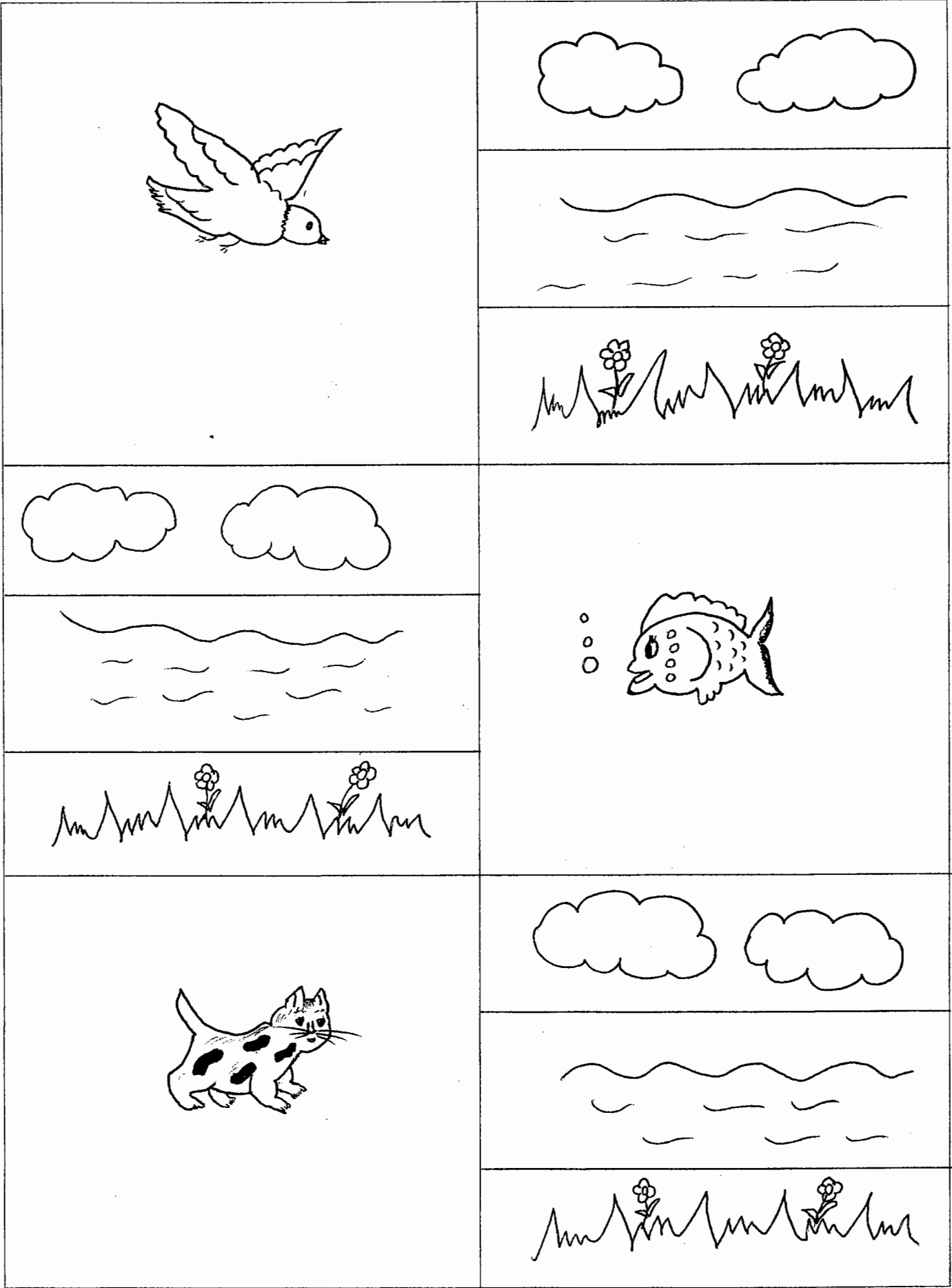
هدف کلی	(ز) گرما - سرما
هدف جزئی	- کاربرد گرما _ سرما
هدف رفتاری	- نوآموز برخی از کاربردهای گرما و سرما را بداند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی با نشان دادن وسایل گرم کننده (اجاق گاز، سماور، شویفاژ روشن و ...) و سردکننده (یخچال، آب سردکن، کولر و ...) موجود در مدرسه (در صورتی که وسایل در دسترس نباشد می توان از کارت های تصویری استفاده نمود) موارد استفاده از گرما و سرما را (پختن غذا، دم کردن چای، استفاده از یخ برای سرد کردن نوشیدنی ها و ...) به نوآموز توضیح دهد. در مرحله بعد، تصاویر مختلف را جلوی نوآموز قرار داده و از او بخواهد تا تصویر مربوط به کاربرد گرما یا سرما را جدا کند.</p>	

(تصویر شماره ۱)

(تصویر شماره ۲)

فصل سوم

زبان آموزی

حیطه آموزش مهارت زبان آموزی

هدف های کلی آموزش

الف) آموزش زبان درکی

ب) آموزش زبان بیانی

هدف کلی	الف) آموزش زبان درکی
هدف های جزئی	۱- اشیاء ۲- خوراکی ها ۳- حیوانات ۴- مکان ها ۵- مشاغل ۶- توالی رویداد ۷- درک دستور
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند با شنیدن نام اشیاء، تصاویر مربوط به آنها را نشان دهد. - نوآموز بتواند با شنیدن نام خوراکی ها، تصاویر آنها و یا خود خوراکی ها را نشان دهد. - نوآموز بتواند با شنیدن نام حیوانات، تصاویر مربوط به آنها را نشان دهد. - نوآموز نام مکان ها و برخی از جزئیات آنها را بداند. - نوآموز نام مشاغل و برخی از ویژگی های آنها را بداند. - نوآموز بتواند تصاویر زنجیره ای مربوط به یک داستان یا واقعه را مرتب کند. - نوآموز بتواند فرمان های دو و سه دستوری را انجام دهد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی اشیاء مختلف را جلوی نوآموز قرار داده و آن ها را نام ببرد و در رابطه با برخی از خصوصیات آنها توضیح دهد. سپس مربی نام یک شیء را برده و از نوآموز بخواهد تا شیء موردنظر را نشان دهد. در مرحله بعد مربی می تواند با استفاده از تصاویر اشیاء، این تمرین را انجام دهد.</p> <p>- مربی چند خوراکی (سیب، پسته، پرتقال، خرما و ...) را جلوی نوآموز قرار داده و ضمن بیان کردن نام آنها، برخی از خصوصیات آنها را نیز بازگو نماید. سپس نام یک خوراکی را بیان کند تا نوآموز آن خوراکی یا تصویر مربوط به آن را نشان دهد.</p> <p>- مربی ماکت یا تصاویر حیوانات را جلوی نوآموز قرار داده، نام آنها را برده و در رابطه با برخی از خصوصیات آنها صحبت نماید. سپس نام یک حیوان را ببرد و از نوآموز بخواهد تا تصویر مربوط به آن را نشان دهد.</p> <p>- مربی یک ماکت یا تصویر از خانه تهیه کند و جلوی نوآموز قرار دهد و قسمت های مختلف خانه را (اتاق خواب، اتاق پذیرایی، دستشویی، حمام، آشپزخانه و ...) به وی نشان داده و نام ببرد. سپس هر یک از بخش های نام برده شده را به صورت جزئی تر، به نوآموز معرفی کند (به عنوان مثال: وسایلی نظیر یخچال، اجاق گاز، میز غذاخوری، بشقاب، قاشق، قابلمه، سماور، کتری، چاقو و ... که در آشپزخانه وجود دارند). در</p>	

مرحله بعد مربی باید اجزاء مختلفی را که به نوآموز معرفی کرده نام ببرد تا نوآموز آنها را از روی ماکت یا تصویر نشان دهد. (لازم به توضیح است که در این تمرینات نیازی به بیان نام اجزاء از طرف نوآموز نمی باشد، بلکه صرفاً شناخت و درک نوآموز از اجزاء مدنظر است) در مورد آموزش مکان های دیگر نظیر مدرسه و خیابان، مربی می تواند همانند تمرین قبل عمل نماید. و در رابطه با مکان هایی نظیر مسجد، سینما، بیمارستان، پارک، قنادی، مطب پزشک، فرودگاه، آتش نشانی و ... کافی است نوآموز به نام و برخی از خصوصیات آنها اشاره نماید.

- در صورت امکان مربی فرصتی را فراهم نموده که نوآموز از نزدیک با مشاغل معمول جامعه (نجار، نانوا، معلم، پزشک و ...) برخورد نماید. در غیر این صورت مربی کارت های تصویری را که نشان دهنده مشاغل مختلف است به نوآموز نشان دهد و در رابطه با نام و ابزار مورد استفاده آن شغل توضیح دهد. در مرحله بعد می توان تصاویر سه یا چهار شغل آموزش داده شده را جلوی نوآموز قرار دهد و نام یکی از مشاغل را بیان کند تا نوآموز تصویر مربوط به آن را نشان دهد. هم چنین مربی می تواند تصاویر ابزار مرتبط با دو یا سه شغل را (به عنوان مثال: میخ، چکش، گوشی پزشکی و ...) جلوی نوآموز قرار دهد و از نوآموز بخواهد تا ابزار مورد استفاده در شغلی که مربی نام می برد را نشان دهد. در صورت توانایی نوآموز می توان از او خواست تا حرکات مربوط به یک شغل را که مربی نام می برد به صورت پانتومیم یا نمایش اجرا کند.

- مربی رویداد، فعالیت یا داستانی، را که می توان آن را در قالب سه تصویر خلاصه نمود در نظر بگیرد و ضمن قرار دادن آن تصاویر جلوی نوآموز در رابطه با آن رویداد، فعالیت یا داستان، به نوآموز توضیح دهد و آن گاه تصاویر را به ترتیب مرتب کند. در مرحله بعد تصاویر رویداد یا فعالیت یا داستان مشابهی را که در قالب ۳ تصویر خلاصه شده است جلوی نوآموز قرار دهد و از وی بخواهد تا تصاویر را مرتب کند.

- مربی یک فعالیت دو دستوری را بیان کند و خودش آن را انجام دهد. (روی صندلی بنشیند و کتاب را باز کند) و چند مرتبه با دستوره های مختلفی که خودش بیان می کند کارهای مربوط به آن فرامین را انجام دهد. در مرحله بعد مربی از نوآموز بخواهد تا وی دستوراتی را که (دو دستور) مربی بیان می کند، اجرا نماید.

سپس می توان همین تمرین را به صورت سه دستوری انجام داد.

هدف کلی	ب (آموزش زبان بیانی
هدف های جزئی	۱- اشیاء ۲- خوراکی ها ۳- حیوانات ۴- مکان ها ۵- مشاغل ۶- توالی رویداد
هدف های رفتاری	<ul style="list-style-type: none"> - نوآموز با دیدن اشیاء و یا تصاویر مربوط به آنها، نام آنها را بگوید. - نوآموز با دیدن خوراکی ها و یا تصاویر آنها، نام آنها را بیان کند. - نوآموز با دیدن تصاویر حیوانات، نام آنها را بیان کند. - نوآموز با دیدن تصویر یک مکان، آن را نام برده و برخی از خصوصیات آن را بیان کند. - نوآموز با دیدن تصویر یک شغل، آن را نام برده و برخی از خصوصیات آن را بیان کند. - نوآموز تصاویر زنجیره ای را به ترتیب موضوع، توضیح دهد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی اشیاء یا تصاویر مربوط به آنها را که برای نوآموز آشنا می باشد جلوی وی قرار داده و آنها را جداگانه به نوآموز نشان دهد تا وی نام آنها را بگوید.</p> <p>- مربی چند خوراکی یا تصاویر آنها را که برای نوآموز آشنا می باشد، جلوی وی قرار داده و آنها را جداگانه به نوآموز نشان دهد تا وی نام آنها را بگوید.</p> <p>- مربی چند ماکت یا تصویر حیوان را که برای نوآموز آشنا می باشد، جلوی وی قرار داده و آنها را جداگانه به نوآموز نشان دهد تا وی نام آنها را بگوید.</p> <p>- مربی تصویر چند مکان را که برای نوآموز آشنا می باشد، جلوی وی قرار داده و آنها را جداگانه به نوآموز نشان دهد تا وی آنها را نام برده و برخی از خصوصیات آن مکان را بیان کند.</p> <p>- مربی تصویر چند شغل را که برای نوآموز آشنا می باشد، جلوی وی قرار داده و آنها را جداگانه به نوآموز نشان دهد تا وی آنها را نام برده و برخی از خصوصیات آن شغل را بیان کند.</p> <p>- مربی یک داستان، رویداد یا فعالیت را که می توان آن را در قالب سه تصویر خلاصه نمود در نظر گرفته و تصاویر مربوط به آن را جلوی نوآموز قرار داده و از وی بخواهد تا آن داستان، رویداد یا فعالیت را توضیح دهد.</p>	

فصل چهارم

ریاضی

حیطه آموزش مهارت ریاضی

هدف های کلی آموزش

الف) دسته بندی

ب) تناظر یک به یک

ج) توالی

د) ردیف بندی

هـ) شمارش طوطی وار

هدف کلی	الف) دسته بندی
هدف های جزئی	۱- اشیاء ۲- حیوانات ۳- گیاهان
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند اشیایی را که دارای خصوصیت مشترکی هستند، دسته بندی کند. - نوآموز بتواند تصاویر حیوانات را از سایر تصاویر جدا کرده، دسته بندی کند. - نوآموز بتواند تصاویر گیاهان را از سایر تصاویر جدا کرده، دسته بندی کند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی ابتدا قاشق، چنگال، لیوان و دفتر را جلوی نوآموز قرار دهد و اشیایی را که برای خوردن (قاشق، چنگال، لیوان) استفاده می شوند، جدا کرده و در یک گروه یا دسته قرار دهد. این تمرین چند بار توسط مربی با اشیاء مختلف که به یک دسته تعلق دارند، انجام شود و سپس از نوآموز خواسته شود تا اشیایی را که جلوی وی قرار می گیرد و مربوط به یک دسته خاص می باشند، جدا کند. در مرحله بعد مربی می تواند از تصاویر اشیاء استفاده نماید.</p> <p>- مربی ابتدا تصاویر گربه، گوسفند، سگ، شیر و تصویر یک میز را جلوی نوآموز قرار دهد و تصاویر حیوانات را جدا کرده و در یک دسته قرار دهد. این تمرین چند بار توسط مربی با کارت های مختلف که به یک دسته تعلق دارند، انجام شود. سپس مربی چند تصویر حیوان را به همراه چند تصویر غیرحیوان جلوی نوآموز قرار دهد و از او بخواهد تا تصاویر حیوانات را دسته بندی کند.</p> <p>- مربی ابتدا تصاویر درخت، گل، سبزه و ... و یک تصویر غیر گیاه را جلوی نوآموز قرار دهد و تصاویر گیاهان را جدا نموده و در یک دسته قرار دهد. این تمرین چند بار توسط مربی، با کارت های مختلف که به یک دسته تعلق دارند، انجام شود. سپس مربی چند تصویر از گیاه را به همراه چند تصویر غیرگیاه جلوی نوآموز قرار دهد و از او بخواهد تا تصاویر گیاهان را دسته بندی کند.</p>	

هدف کلی	ب) تناظر یک به یک
هدف جزئی	- تناظر بین دو مجموعه مساوی
هدف رفتاری	- نوآموز بتواند بین اشیاء یا تصاویر دو مجموعه مساوی، تناظر و رابطه یک به یک برقرار کند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی ۴ لیوان را در یک طرف و ۴ نی را در طرف مقابل، روبروی لیوان ها قرار دهد و هر نی را داخل یک لیوان بگذارد تا تناظر یک به یک بین نی ها و لیوان ها بطور کامل انجام پذیرد. مجدداً نی ها را به جای اول برگرداند. این تمرین چند بار با اشیاء مختلف، توسط مربی انجام پذیرد. آنگاه از نوآموز خواسته شود تا بین اشیایی که جلوی وی قرار داده می شود، تناظر یک به یک برقرار کند. در مرحله بعد می توان این تمرین را روی تصاویر انجام داد.</p>	

هدف کلی	ج) توالی
هدف جزئی	- ترتیب
هدف رفتاری	- نوآموز بتواند اشیاء (چینه، مهره های رنگی و ...) را مطابق الگویی که مربی ارائه می دهد، مرتب نموده و کنار هم قرار دهد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی چند مهره رنگی قرمز و آبی (هم شکل و هم اندازه) را با ترتیب خاصی (آبی، قرمز، آبی، قرمز، آبی، قرمز و ...) کنار هم قرار دهد و توجه نوآموز را به ترتیب قرار گرفتن مهره ها جلب کند و ترتیب مهره ها را برای وی توضیح دهد. سپس چند مهره آبی و قرمز را در اختیار نوآموز قرار دهد و از او بخواهد تا مشابه الگوی مربی را بسازد. این تمرین را می توان با اشیاء دیگر یا اشکال هندسی و ... نیز انجام داد.</p>	

هدف کلی	(د) ردیف بندی
هدف های جزئی	۱- بزرگ _ کوچک ۲- کوتاه _ بلند
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند اشیاء یا تصاویر را از بزرگ به کوچک و برعکس ردیف کند. - نوآموز بتواند اشیاء یا تصاویر را از کوتاه به بلند و برعکس ردیف کند.

نحوه ارائه:

- مربی سه شیء با اندازه های متفاوت (اشیاء غیر از اختلاف در بزرگی و کوچکی در سایر خصوصیات یکسان باشند. به عنوان مثال ۳ توپ با اندازه های متفاوت) فراهم نماید و آن ها را از بزرگ به کوچک و یا برعکس از کوچک به بزرگ ردیف کند، پس از چند بار انجام این عمل توسط مربی از نوآموز خواسته شود تا اشیایی که در اختیارش گذارده می شود را هر طوری که مربی می خواهد از بزرگ به کوچک و یا برعکس، ردیف کند. در صورتی که نوآموز توانایی جسمی این کار را ندارد اشیاء را به مربی اعلام کند تا مربی این کار را انجام دهد. در مرحله بعد می توان تصویر ۳ توپ یکسان یا هر شکل دیگر را در قالب یک تصویر به نوآموز ارائه داد و از او خواست که آنها را از بزرگ به کوچک یا برعکس به هم وصل کند. (تصویر شماره ۱)

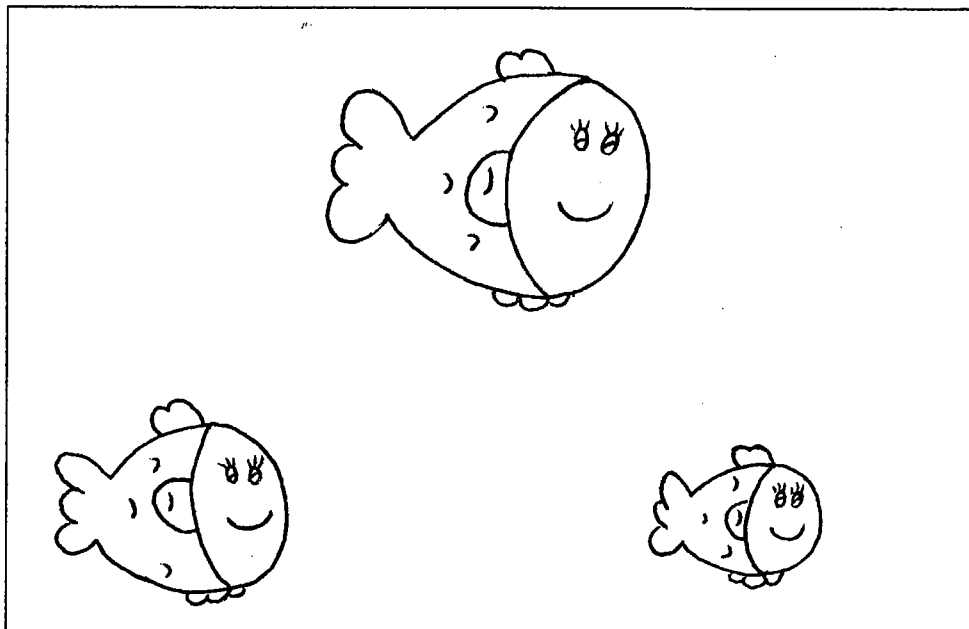
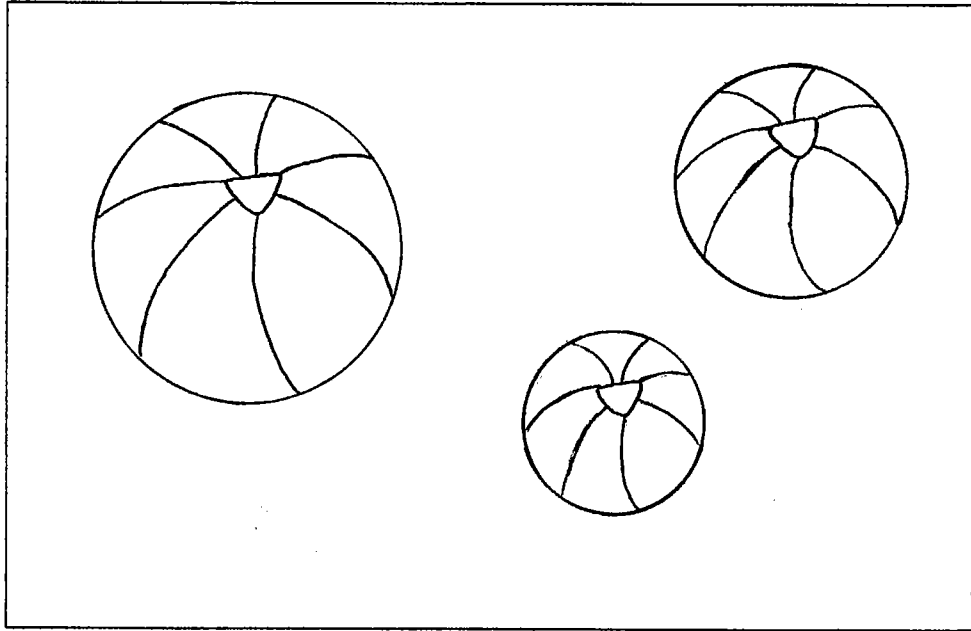
در صورتی که نوآموز تمرین قبل را به راحتی انجام داد، مربی می تواند همین تمرین را با ۴ یا ۵ شیء تکرار کند.

- مربی ۳ شیء با ارتفاع های متفاوت (اشیاء غیر از کوتاهی و بلندی در سایر خصوصیات یکسان باشند. به عنوان مثال ۳ مداد با بلندی های مختلف) فراهم نماید و آن ها را از کوتاه به بلند و یا برعکس از بلند به کوتاه ردیف کند. پس از چند بار انجام این عمل توسط مربی از نوآموز خواسته شود تا اشیایی که در اختیارش گذارده می شود را هر طوری که مربی می خواهد از کوتاه به بلند یا برعکس ردیف کند. در صورتی که نوآموز توانایی جسمی این کار را ندارد اشیاء را به مربی اعلام کند تا مربی این کار را انجام دهد. در مرحله بعد می توان تصویر ۳ مداد یکسان یا هر شکل دیگر را در قالب یک تصویر به نوآموز ارائه داد و از او خواست که آنها را از کوتاه به بلند یا برعکس به هم وصل کند. (تصویر شماره ۲)

در صورتی که نوآموز تمرین قبل را به راحتی انجام داد مربی می تواند همین تمرین را با ۴ یا ۵ شیء تکرار کند.

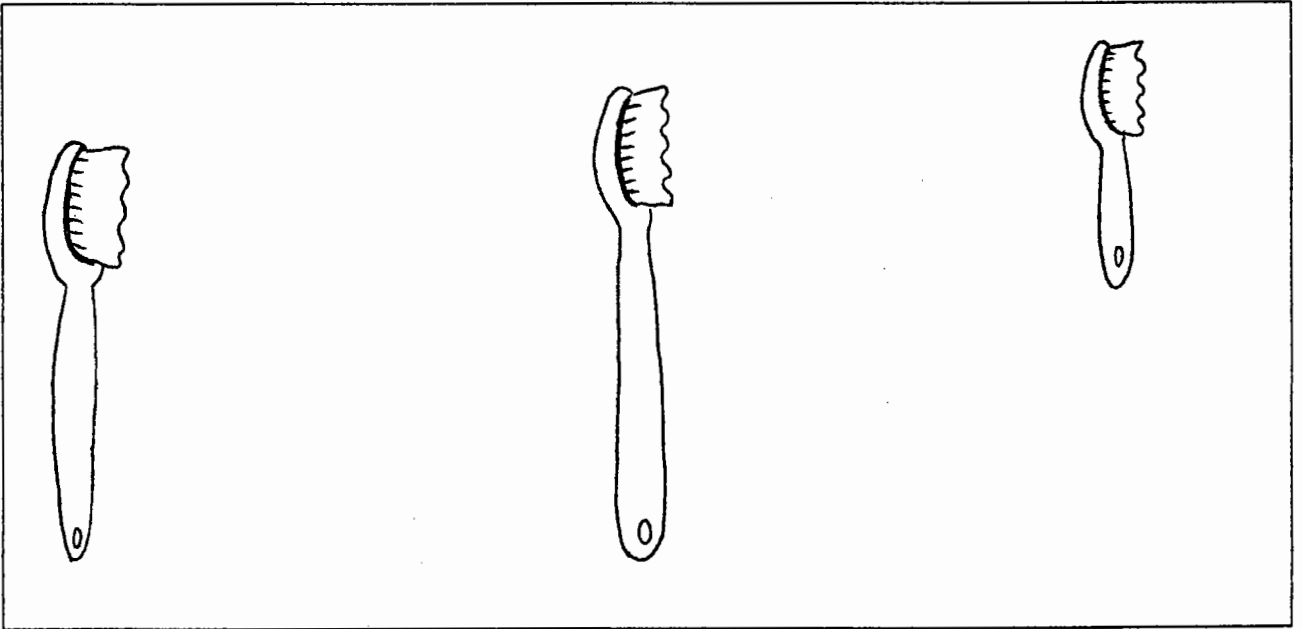
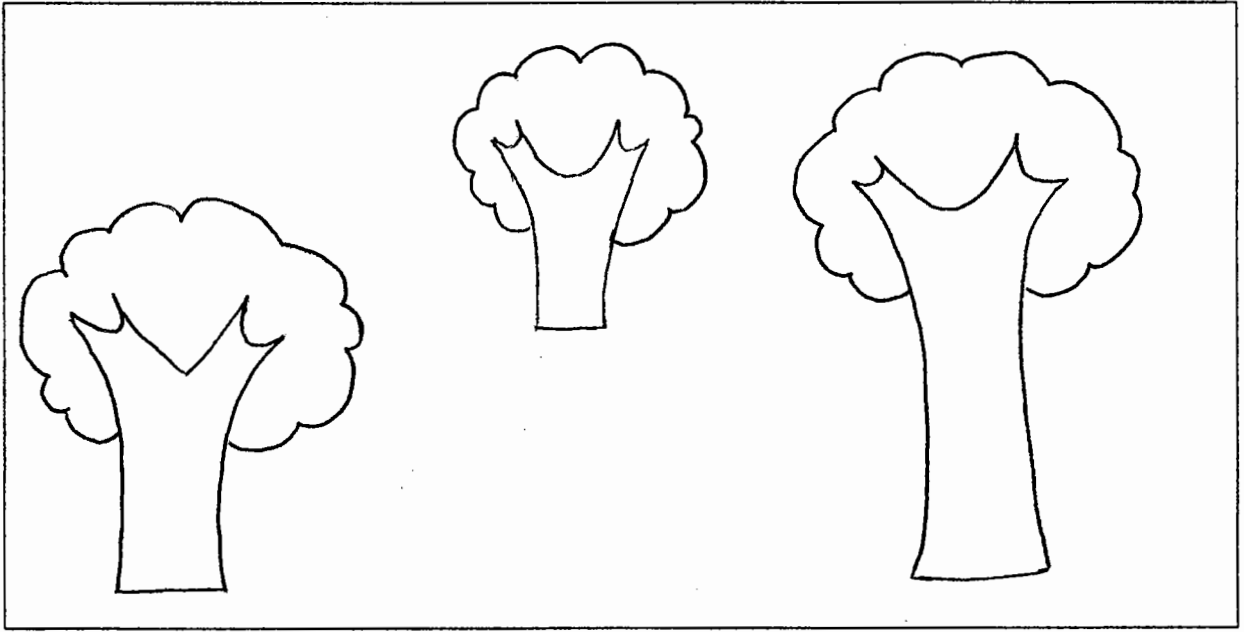
<p>هدف کلی</p>	<p>هـ) شمارش طوطی وار</p>
<p>هدف های جزئی</p>	<p>۱- شمارش طوطی وار تا ۱۰ ۲- شمارش طوطی وار تا ۲۰</p>
<p>هدف های رفتاری</p>	<p>- نوآموز بتواند اعداد ۱ تا ۱۰ را طوطی وار بشمارد. - نوآموز بتواند اعداد ۱ تا ۲۰ را طوطی وار بشمارد.</p>
<p>نحوه ارائه:</p> <p>- مربی ابتدا فعالیتی را انجام دهد که بتواند همگام با آن از ۱ تا ۱۰ بشمارد (طبل زدن، کوبیدن پا به زمین، راه رفتن و ...). در مرحله بعد نوآموز یکی از فعالیت های ذکر شده را انجام دهد و مربی از ۱ تا ۱۰ بشمارد، سپس از نوآموز خواسته شود تا او نیز هم زمان با شمردن مربی از ۱ تا ۱۰ بشمارد. در مرحله آخر، نوآموز می بایست به تنهایی با انجام یک فعالیت یا حتی بدون انجام فعالیت از ۱ تا ۱۰ بشمارد.</p> <p>- در مورد آموزش طوطی وار اعداد ۱ تا ۲۰ می توان به روش قبل عمل نمود.</p>	

(تصویر شماره ۱)

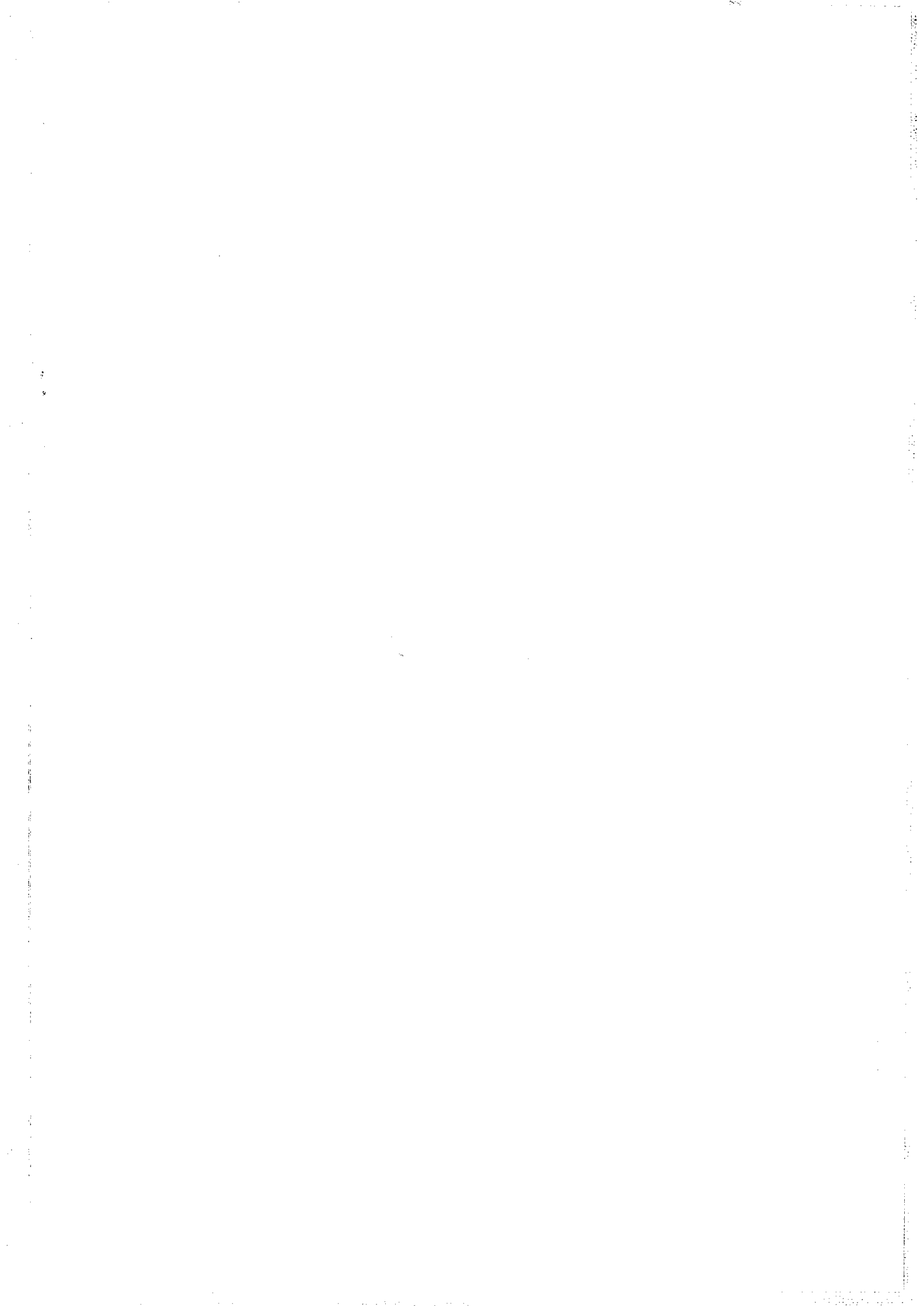

(تصویر شماره ۲)

فصل پنجم

حواس

حیطه پرورش حس بینایی

هدف های کلی آموزش

الف) تقویت مهارت در مشاهده

۱- تشخیص تفاوت و تشابه محرک های بینایی

ب) شناخت محرک های بینایی

۲- تمیز محرک های بینایی

ج) تقویت حافظه بینایی

هدف کلی	الف) تقویت مهارت در مشاهده
هدف های جزئی	۱- تقویت تمرکز چشمی ۲- تعقیب چشمی ۳- اكمال بینایی ۴- ثبات شکل ۵- ارتباط فضایی ۶- دقت دید
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند به مدت چند ثانیه (۱۰-۵) به یک شیء که به فاصله ۵۰ سانتی متری از چشمان وی قرار دارد نگاه کند. - نوآموز بتواند به مدت چند ثانیه (۱۰-۵) به طور متناوب به دو شیء که به فاصله ۳۵ سانتی متری از یکدیگر و با فاصله ۵۰ سانتی متر از چشمان وی قرار دارند، نگاه کند. - نوآموز بتواند درحالی که به یک شیء ثابت نگاه می کند حالت بدن خود را تغییر دهد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی نوآموز را در یک وضعیت مناسب (ترجیحاً بصورت نشسته) قرار دهد و در حالیکه سر وی ثابت است (در صورتی که نوآموز توانایی ثابت نگه داشتن سر خود را ندارد این کار توسط مربی یا شخص دیگری انجام شود) شیء را که مورد علاقه اومی باشد، در فاصله ۵۰ سانتی متری از چشمان وی قرار دهد و او را تشویق کند تا نگاه خود را روی آن شیء متمرکز نموده و این تمرکز چشمی را به مدت چند ثانیه حفظ نماید. در مرحله بعد مربی می تواند شیء را در جهات مختلف (بالا_ پایین _ چپ _ راست) و با فاصله ۵۰ سانتی متری از چشمان نوآموز قرار دهد و از وی بخواهد تا برای چند ثانیه به روی شیء تمرکز بینایی داشته باشد.</p> <p>- مربی نوآموز را در وضعیت مناسب (همانند تمرین قبل) قرار دهد. سپس دو شیء مورد علاقه وی را در فاصله ۵۰ سانتی متری از چشمان او و با فاصله ۳۵ سانتی متری از یکدیگر جلوی وی قرار داده و او را تشویق کند تا به روی یکی از اشیاء به مدت چند ثانیه تمرکز کند، سپس به شیء دوم نگاه کرده و به مدت چند ثانیه روی این شیء تمرکز داشته باشد. (این تمرین چند بار به صورت متناوب بر روی دو شیء انجام پذیرد).</p> <p>- مربی یک محرک بینایی ثابت را (مثلاً عروسک، ماشین و...) برای نوآموز در نظر بگیرد و از او بخواهد تا به آن نگاه کند، سپس نوآموز باید تلاش کند تا درحالی که وضعیت سر و بدن خود را تغییر می دهد، تمرکز بینایی خود را هم چنان حفظ کند. (به عنوان مثال درحالی که نوآموز به حالت نشسته به عروسک نگاه می کند از او بخواهد از حالت نشسته به وضعیت دیگر مثلاً ایستاده دربیاید، به طوری که همچنان به عروسک نگاه می کند).</p>	

هدف کلی	الف) تقویت مهارت در مشاهده
هدف جزئی	- تعقیب چشمی
هدف رفتاری تعقیب چشمی	- نوآموز بتواند نور چراغ قوه یا هر محرک دیگری را در حالی که سر ثابت است، با چشم در جهات مختلف دنبال کند.
نحوه ارائه:	
<p>- مربی نور یک چراغ قوه، یا هر محرک دیگری که برای وی جذاب است را در جهات؛ بالا - پایین، راست - چپ، مورب و دایره به آرامی حرکت دهد و در حالی که سر نوآموز ثابت است او را تشویق کند تا چشمانش محرک را تعقیب نماید. در صورت توانایی جسمی نوآموز می توان از او خواست تا هم زمان با حرکت چشم با انگشت نیز مسیر حرکت را نشان دهد.</p>	

هدف کلی	الف) تقویت مهارت در مشاهده
هدف جزئی	- اکمال بینایی
هدف رفتاری اکمال بینایی	- نوآموز بتواند با دیدن بخشی از شیء یا تصویر، آن شیء یا تصویر را تشخیص دهد.
نحوه ارائه:	
<p>- مربی چند شیء مشابه (۳ تا ۵ خط کش و ...) را تهیه کند، یکی از آن ها را به صورت کامل به نوآموز نشان بدهد و سایر اشیاء را به گونه ای پنهان کند که تنها بخشی از آن ها قابل دیدن باشد. سپس مربی اشیاء نیمه پنهان را یکی یکی برای نوآموز آشکار کند تا وی به یکسان بودن اشیاء نیمه پنهان با شیء که از ابتدا آشکار بوده است پی ببرد. این تمرین با اشیاء مختلف انجام پذیرد. در مرحله بعد مربی چند تصویر (مثل دفتر، خودکار، ساعت مچی و... در قالب یک کارت تصویری) را به طوری که قسمت هایی از آنها با یکدیگر هم پوشانی دارند، به نوآموز نشان داده و به هر یک از تصاویر اشاره کند تا نوآموز آنها را نام ببرد. (تصویر شماره ۱)</p>	

هدف کلی	الف) تقویت مهارت در مشاهده
هدف جزئی	- ثبات شکل
هدف رفتاری ثبات شکل	- نوآموز بتواند اشیاء را از هر فاصله و با هر زاویه ای که می بیند یکسان درک کند.
نحوه ارائه:	
<p>- مربی دو شیء (مثلاً دو مداد یا دو دفتر یا ...) یکسان را انتخاب کرده و یکی از آنها را در فاصله و زاویه ای ثابت نسبت به نوآموز قرار داده و دیگری را در فواصل مختلف و از زوایای گوناگون به نوآموز نشان دهد تا وی درک کند که دور و نزدیک شدن یک شیء و تغییر جهت و زاویه دید نسبت به آن ماهیتش را عوض نمی کند. به عبارتی دیگر یک مداد چه از دور یا نزدیک دیده شود همواره همان مداد است هر چند مدادی که در فاصله دورتر نسبت به وی قرار دارد کوچک تر دیده می شود.</p>	

هدف کلی	الف) تقویت مهارت در مشاهده
هدف جزئی	- ارتباط فضایی
هدف رفتاری ارتباط فضایی	- نوآموز بتواند موقعیت اشیاء و یا تصاویر را نسبت به یکدیگر تشخیص دهد.
نحوه ارائه:	
<p>- مربی چند شیء را با موقعیت های مختلف نسبت به یکدیگر (دور - نزدیک، بالا - پایین، جلو و عقب، زیر و رو، چپ و راست و ...) جلوی نوآموز قرار داده (به عنوان مثال یک میز که کتابی زیر آن، گلدانی روی آن، صندلی قبل از آن و ... قرار دارد) و موقعیت آن ها را نسبت به یکدیگر از لحاظ دور و نزدیک بودن، بالا و پایین بودن و ... برای نوآموز بیان کند. در مرحله بعد مربی دو شیء را نام ببرد تا نوآموز موقعیت آنها را نسبت به یکدیگر بیان کند. (مثلاً کتاب، میز و ...)</p> <p>پس مربی یک شیء را به عنوان ملاک انتخاب کرده و از نوآموز بخواهد تا موقعیت سایر اشیاء را نسبت به شیء ملاک بیان کند. این تمرین را می توان با یک کارت تصویری که تصاویر اشیاء مختلفی در آن وجود دارد نیز انجام داد. (تصویر شماره ۲)</p>	

هدف کلی	الف) تقویت مهارت در مشاهده
هدف جزئی	- دقت دید
هدف های رفتاری دقت دید	<ul style="list-style-type: none"> - نوآموز بتواند یک تصویر را از زمینه ای که در آن قرار دارد پیدا کند. - نوآموز بتواند شباهت های موجود در دو تصویر متفاوت را پیدا کند. - نوآموز بتواند موارد اختلاف دو تصویر به ظاهر یکسان را پیدا کند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی مجموعه ای از اشیاء (۵ تا ۱۰ شیء متفاوت) را انتخاب کرده و روی میز قرار دهد. سپس یک شیء را که نمونه مشابه آن در مجموعه اشیاء روی میز قرار دارد به نوآموز نشان دهد و از وی بخواهد تا شیء مورد نظر را در آن مجموعه پیدا کند. سپس این تمرین روی تصویر انجام شود. مربی ابتدا یک تصویر را به دلخواه تهیه کرده، سپس اجزایی از همان تصویر را انتخاب نموده و به صورت کارت درآورد و مجدداً کارت ها را جداگانه به نوآموز نشان دهد، تا آنها را در تصویر اصلی پیدا کند. به طور مثال : یک اتاق که اجزایی از آن مانند ، سطل زباله، ساعت، تلفن و ... به صورت کارت تهیه شده سپس تصویر اتاق را جلوی نوآموز قرار داده و یکی از کارت های تهیه شده را به وی نشان دهد و از او بخواهد تا تصویر مربوط به کارت را در تصویر اصلی پیدا کند. (تصویر شماره ۳)</p> <p>در مرحله بعد مربی می تواند تصاویر دیگری را انتخاب کرده و بعضی از اجزاء هر تصویر را نام ببرد تا نوآموز هر کدام از آنها را در تصویر مربوطه پیدا کند.</p> <p>- مربی از دو شیء متفاوت که مورد علاقه نوآموز باشد (به عنوان مثال دو ماشین اسباب بازی) که دارای ۶ تشابه (چرخ، چراغ، فرمان، راننده، صندلی، آینه و ...) می باشند استفاده نموده و توجه نوآموز را به تشابهات در هر دو شیء جلب نماید. این تمرین را چند بار با اشیاء مختلف انجام دهد. در مرحله بعد به تدریج تشابهات را به پنج، چهار و سه کاهش داده و نوآموز را تشویق کند تا به قسمت های مشابه اشیاء مورد نظر اشاره نماید. سپس از نوآموز خواسته شود تا (بدون کمک مربی) تشابهات را پیدا کند. در آخر</p>	

مربی می تواند این تمرین را با کارت های تصویری متفاوت که دارای شش (تصویر شماره ۴) ، پنج (تصویر شماره ۵) ، چهار (تصویر شماره ۶) ، سه (تصویر شماره ۷) جزء مشابه هستند انجام دهد. لازم به ذکر است که تصاویر، ساده و با خطوط کمتری طراحی شود.

- مربی ابتدا از دو شیء به ظاهر یکسان (به عنوان مثال دو عروسک) که دارای ۶ اختلاف (مو، چشم، لباس، کفش، جوراب، دکمه و ...) می باشند، استفاده نماید و این تمرین را چندین مرتبه با اشیاء مختلف انجام دهد. سپس به تدریج اختلافات را به پنج، چهار و سه کاهش دهد و نوآموز را تشویق نماید تا به اختلافات موردنظر در اشیاء اشاره کند. در مرحله بعد، این تمرین را می توان با استفاده از کارت های تصویری که به ظاهر یکسان می باشند اما دارای شش (تصویر شماره ۸) ، پنج (تصویر شماره ۹) ، چهار (تصویر شماره ۱۰) ، سه (تصویر شماره ۱۱) ، اختلاف هستند انجام دهد.

هدف کلی	ب) شناخت محرک های بینایی
هدف های جزئی تشخیص تفاوت و تشابه محرک های بینایی	۱- بزرگ _ کوچک ۲- بالا _ پایین ۳- زیر _ رو ۴- کوتاه _ بلند ۵- داخل _ خارج ۶- دور _ نزدیک ۷- پر _ خالی ۸- پهن _ باریک
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند به اشیاء و یا تصاویر «کوچک و بزرگ»، «بالا و پایین»، «زیر و رو»، «کوتاه و بلند»، «داخل و خارج»، «دور و نزدیک»، «پر و خالی» و «پهن و باریک» اشاره نماید.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی دو شیء مشابه که تنها در اندازه (کوچکی و بزرگی) اختلاف دارند (مانند دو توپ، دو کیف، دو لیوان و ...) جلوی نوآموز قرار داده و توجه وی را به کوچکی و بزرگی اشیاء جلب نماید و روی مفهوم «کوچک و بزرگ» تاکید کند. سپس دو شیء (توپ) در اندازه کوچک و بزرگ، جلوی نوآموز قرار داده و از وی بخواهد تا توپ بزرگ را نشان دهد. این تمرین در رابطه با مفهوم کوچک نیز انجام شود. جهت تکمیل روند آموزش، می توان مقداری خمیر بازی یا گل رس را در اختیار نوآموز قرار داده، از وی بخواهد تا دو توپ به اندازه های کوچک و بزرگ برای ما درست نماید. در مرحله بعد مربی می تواند مفهوم (کوچک و بزرگ) را با استفاده از تصاویر، تمرین کند و هم چنین از نوآموز بخواهد تا با استفاده از وسایلی مانند گواش و یا مداد رنگی اشکال را در دو اندازه کوچک و بزرگ روی کاغذ ترسیم کند.</p> <p>در صورتی که نوآموز از لحاظ گفتار مشکلی نداشته باشد، مربی یکی از توپ ها را به نوآموز نشان دهد تا وی بیان کند که بزرگ است یا کوچک.</p> <p>- در رابطه با هدف های آموزشی تشخیص تفاوت و تشابه «بالا و پایین»، «زیر و رو»، «کوتاه و بلند»، «داخل و خارج»، «دور و نزدیک»، «پر و خالی» و «پهن و باریک» مربی می تواند از تمریناتی مشابه با آنچه که در نحوه ارائه آموزش «کوچک و بزرگ» آورده شده است، استفاده کند.</p>	

هدف کلی	(ب) شناخت محرک های بینایی
هدف های جزئی تمیز محرک های بینایی	۱- رنگ ۲- طرح
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند علاوه بر رنگ های اصلی، دوتا سه رنگ فرعی را نام برده یا نشان دهد. - نوآموز بتواند طرح تصویر یک شیء را از بین چند طرح ارائه شده پیدا کند. - نوآموز بتواند طرح تصویر یک شیء را از بین چند طرح «تو در تو» پیدا کند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- ابتدا مربی چند مهره رنگی آبی و قرمز را که غیر از رنگ در سایر خصوصیات مشابه می باشند (به عنوان مثال ۱۰ مهره که ۵ عدد از آنها قرمز و ۵ عدد آبی می باشند) انتخاب نموده و جلوی نوآموز قرار دهد. سپس یکی از مهره های قرمز یا آبی را برداشته و در گوشه ای بگذارد و از بین سایر مهره های باقی مانده، مهره های هم رنگ مهره اول را انتخاب نموده و در یک مجموعه قرار دهد. در مرحله بعد می توان به جای دورنگ از سه، چهار و یا پنج رنگ استفاده کرد و تمرین را به همین شیوه انجام داد. در آخر، مربی مهره ها را جلوی نوآموز قرار دهد، یکی از مهره ها را برداشته و از وی بخواهد تا مهره های هم رنگ آن را از بین مهره ها جدا نموده و به مربی بدهد. در ادامه مربی این تمرین را با مهره هایی که علاوه بر رنگ، در شکل و یا اندازه نیز اختلاف دارند، انجام دهد (به عنوان مثال: ۵ چینه آبی و ۵ چینه قرمز با اشکال مختلفی مثل سه گوش، چهارگوش، گردی و ... که مربی یکی از مهره های آبی یا قرمز را برداشته و از نوآموز می خواهد تا تمام مهره های هم رنگ آن را به هر شکل و اندازه ای که هستند، بدهد). در انتها، مربی می بایست اشیاء مختلف رنگی را به نوآموز نشان دهد، رنگ آن ها را بیان کند و پس از چندبار تمرین، از نوآموز بخواهد تا نام رنگ اشیایی که مربی به وی نشان می دهد را بیان کند. لازم به توضیح است که می توان تمرینات مربوط به آموزش رنگ را با گواش، آبرنگ و ... همراه نمود.</p> <p>- مربی برای نشان دادن طرح یک شیء به نوآموز، بهتر است ابتدا با استفاده از نور یک لامپ یا چراغ قوه و ... سایه یک شیء را به روی دیوار ایجاد کند و یا با انگشتان خود طرح های مختلفی را روی دیوار بسازد. می توان از نوآموز خواست تا خود او نیز انگشتانش را جلوی نور قرار دهد و به طرح انگشتان خود توجه کند. در مرحله بعد مربی تصویر یک شیء را به نوآموز نشان دهد و از او بخواهد تا طرح مربوط به تصویر ارائه شده را از بین طرح هایی که در اختیارش قرار می گیرد، پیدا کند. (تصویر شماره ۱۲)</p> <p>در آخر نوآموز پس از دیدن تصویر یک شیء باید طرح آن تصویر ارائه شده را از بین طرح هایی که بصورت «تو در تو» کشیده شده است، پیدا کند. (تصویر شماره ۱۳)</p>	

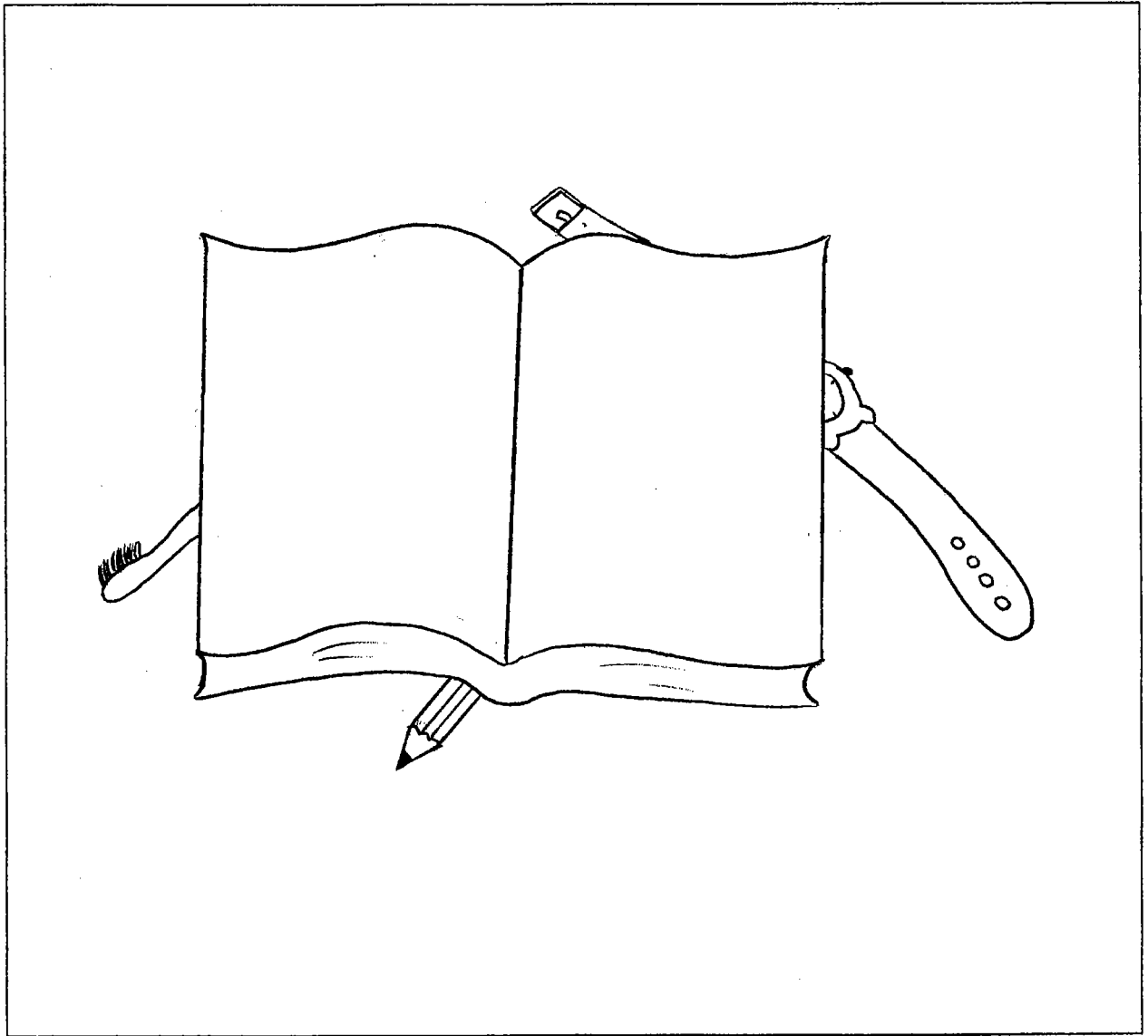
هدف کلی	ج) تقویت حافظه بینایی
هدف های جزئی	۱- یادگیری ۲- توالی یادگیری ۳- شبیه سازی
هدف های رفتاری	<p>نوآموز بتواند یک شیء یا تصویر را از بین ۳ تا ۵ شیء یا تصویر، بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه شناسایی کند.</p> <p>نوآموز بتواند از بین ۳ تا ۵ شیء یا تصویر، شیء یا تصویر برداشته شده را بلافاصله و در مرحله بعد، پس از ۵ ثانیه وقفه شناسایی کند.</p>
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی یک شیء را جلوی نوآموز قرار دهد تا وی به مدت ۱۰ تا ۲۰ ثانیه به آن نگاه کند و از او بخواهد تا آن را به خاطر بسپارد و بعد شیء مورد نظر را از جلوی چشمان نوآموز دور کند سپس ۲ تا ۴ شیء دیگر را همراه با شیء دیده شده، که از قبل آماده کرده است به نوآموز نشان دهد و از وی بخواهد تا از بسین اشیاء، شیئی را که قبلاً دیده بود، شناسایی کند. در مرحله بعد این تمرین با وقفه ۵ ثانیه ای انجام شود. بدین صورت که پس از اتمام زمان ۱۰ تا ۲۰ ثانیه و قبل از قرار دادن تمام اشیاء جلوی نوآموز و پاسخ دادن وی، مربی می بایست ۵ ثانیه وقفه و مکث را برای نوآموز ایجاد کند (بهتر است زمان وقفه با انجام فعالیتی مثل شمردن، کف زدن و ... همراه شود). سپس اشیاء جلوی نوآموز قرار گرفته تا وی به شیء مورد نظر اشاره کند. در مرحله بعد می توان این تمرین را با تصاویر انجام داد.</p> <p>- مربی ۳ تا ۵ شیء را جلوی نوآموز قرار داده تا وی به مدت ۱۰ تا ۲۰ ثانیه به آن ها نگاه کند و از او بخواهد تا آن ها را به خاطر بسپارد. سپس مربی اشیاء را به گونه ای پنهان کند که از دید نوآموز دور باشد و در عین حال یک شیء را برداشته و کنار بگذارد و دوباره اشیاء باقیمانده را در معرض دید نوآموز قرار دهد و از وی بخواهد تا بلافاصله بگوید که کدام شیء توسط مربی برداشته شده است. این تمرین با وقفه ۵ ثانیه ای نیز انجام پذیرد. به این ترتیب که پس از اتمام زمان ۱۰ تا ۲۰ ثانیه و برداشتن یک شیء توسط مربی، قبل از آنکه اشیاء باقیمانده دوباره به نوآموز ارائه شود و او پاسخ دهد، می بایست ۵ ثانیه وقفه و مکث برای نوآموز ایجاد شود. در مرحله بعد می توان این تمرین را با تصاویر انجام داد.</p> <p>* مربیان توجه داشته باشند که با کم و زیاد کردن تعداد اشیاء و زمان های ذکر شده می توان تمرینات مذکور را به گونه ای مناسب برای هر یک از نوآموزان تطبیق داد.</p>	

	هدف کلی
	هدف جزئی
<p>(ج) تقویت حافظه بینایی</p> <p>- توالی یاد یاری</p> <p>- نوآموز بتواند نام ۳ تا ۵ شیء یا میوه (یا تصاویر آنها را) به ترتیبی که دیده است بلافاصله و در مرحله بعد پس از ۵ ثانیه وقفه بیان کند.</p> <p>- نوآموز بتواند نام ۳ تا ۵ شیء و میوه (یا تصاویر آنها را) به ترتیبی که دیده است بلافاصله و در مرحله بعد پس از ۵ ثانیه وقفه بیان کند.</p>	هدف های رفتاری
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی ۳ تا ۵ شیء (کتاب، مداد، ساعت و ...) یا ۳ تا ۵ میوه (سیب، پرتقال، موز و ...) را جلوی نوآموز قرار داده و به وی ۳۰ تا ۶۰ ثانیه زمان دهد تا به آن ها نگاه کند و به ذهن بسپارد. پس از اتمام زمان مذکور، نوآموز می بایست بدون دیدن مجدد اشیاء یا میوه ها، بلافاصله آن ها را به همان ترتیبی که دیده است نام ببرد. در مرحله بعد، همین تمرین با وقفه ۵ ثانیه ای انجام شود. بدین ترتیب که پس از اتمام زمان ۳۰ تا ۶۰ ثانیه قبل از آن که نوآموز پاسخ دهد، ۵ ثانیه وقفه و مکث (بهتر است زمان وقفه با انجام فعالیتی مثل شمردن، کف زدن و ... همراه شود) به وی داده و سپس از او خواسته شود تا آن ها را نام ببرد. در مرحله بعد مربی تمرین را با تصاویر اشیاء، تصاویر میوه ها و یا تصاویر حیوانات انجام دهد.</p> <p>- مربی ۳ تا ۵ شیء و میوه (مداد، سیب، پرتقال، کتاب و ...) را جلوی نوآموز قرار داده و سایر مراحل این تمرین را همانند تمرین قبل انجام دهد.</p> <p>* مربیان توجه داشته باشند که با کم و زیاد کردن تعداد اشیاء و زمان های ذکر شده می توان تمرینات مذکور را به گونه ای مناسب برای هر یک از نوآموزان تطبیق داد.</p>	

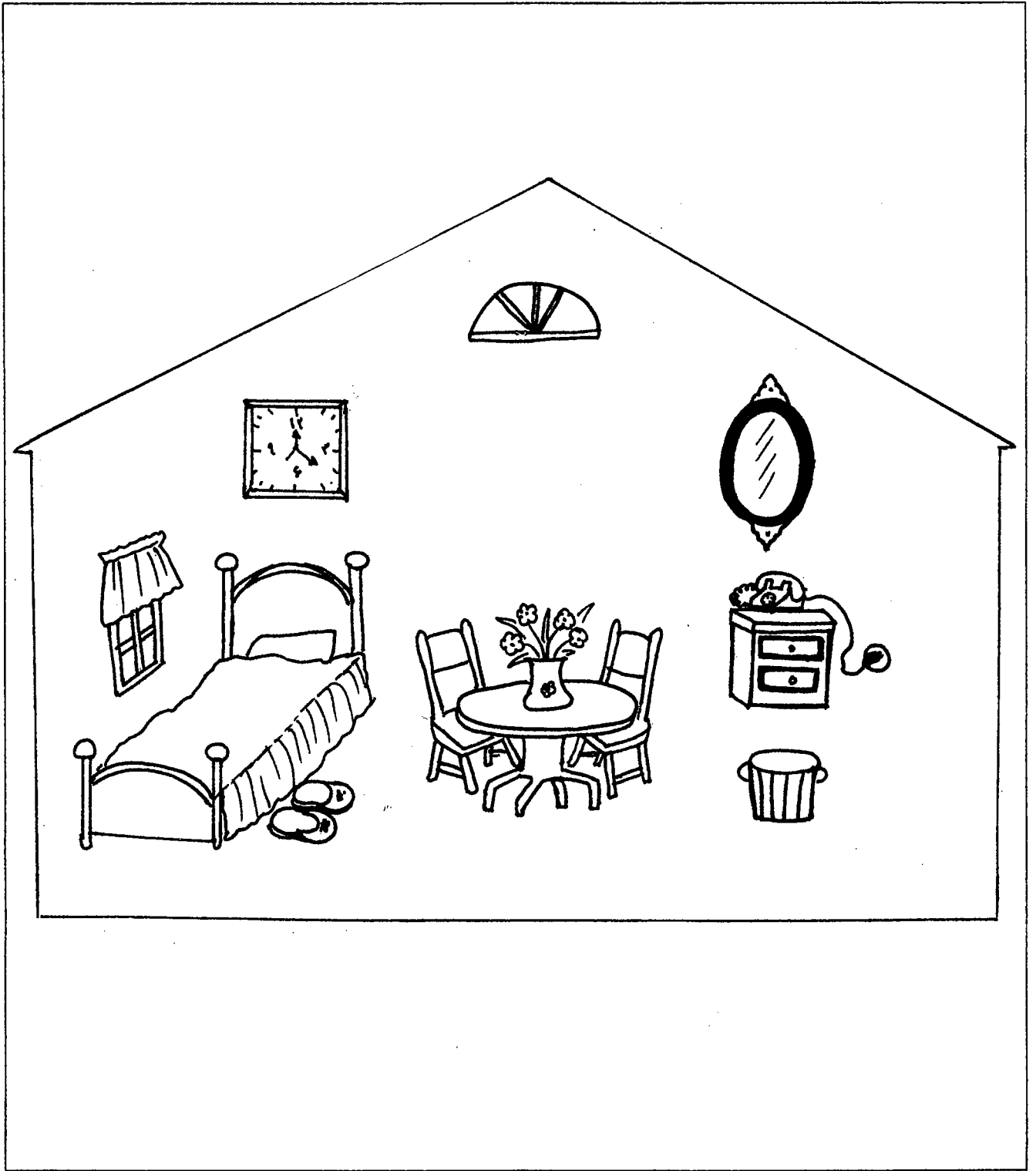
ج (تقویت حافظه بینایی	هدف کلی
	هدف های جزئی - شبیه سازی حافظه
- نوآموز بتواند اشکال یا طرح هایی که از طرف مربی به وی ارائه شده، پس از دیدن با وسایلی که در اختیارش گذاشته می شود، بسازد.	هدف رفتاری
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی با ۳ الی ۵ چینه، مهره، چوب کبریت و غیره یک طرح برای نوآموز ساخته، پس از آن که نوآموز به اندازه کافی به طرح ساخته شده نگاه کرد، مربی طرح را به هم ریخته و یا این که از جلوی دید او کنار بگذارد و به او کمک کند تا طرح قبلی را شبیه سازی نماید. پس از چند بار تمرین، نوآموز می بایست با در اختیار داشتن اجزاء و وسایل مورد نیاز طرح هایی که توسط مربی ساخته می شود را بدون دیدن و با استفاده از حافظه بینایی خود شبیه سازی کند.</p>	

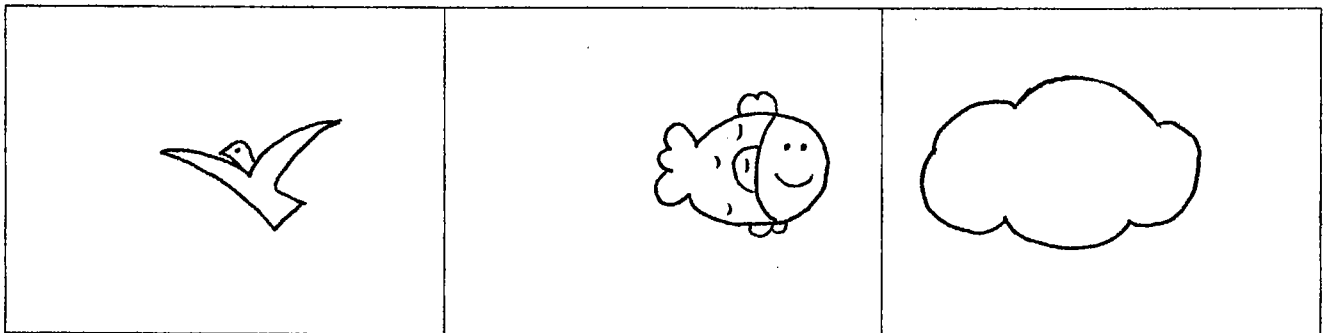
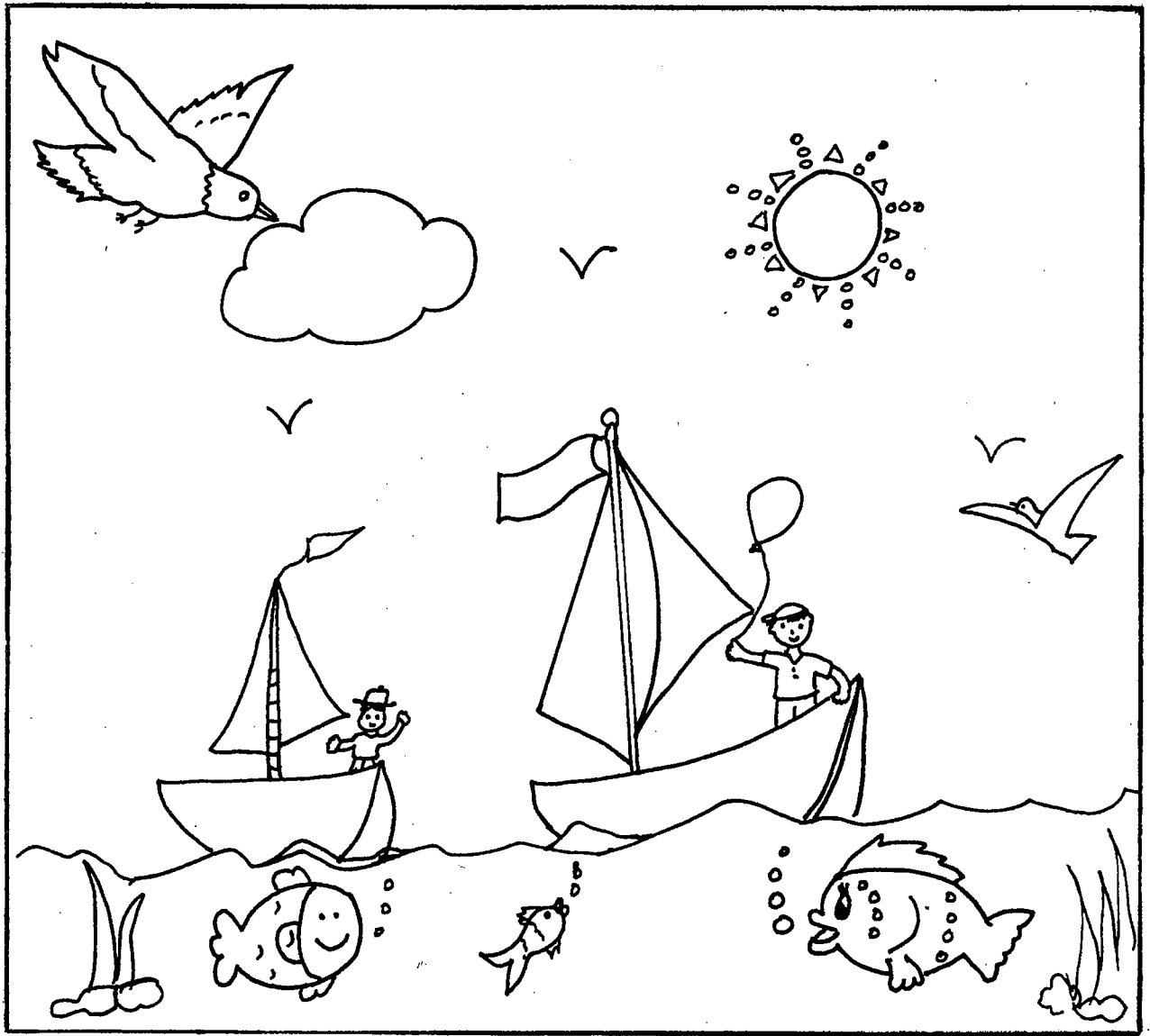
(تصویر شماره ۱۵)

(تصویر شماره ۲)

(تصویر شماره ۳۵)

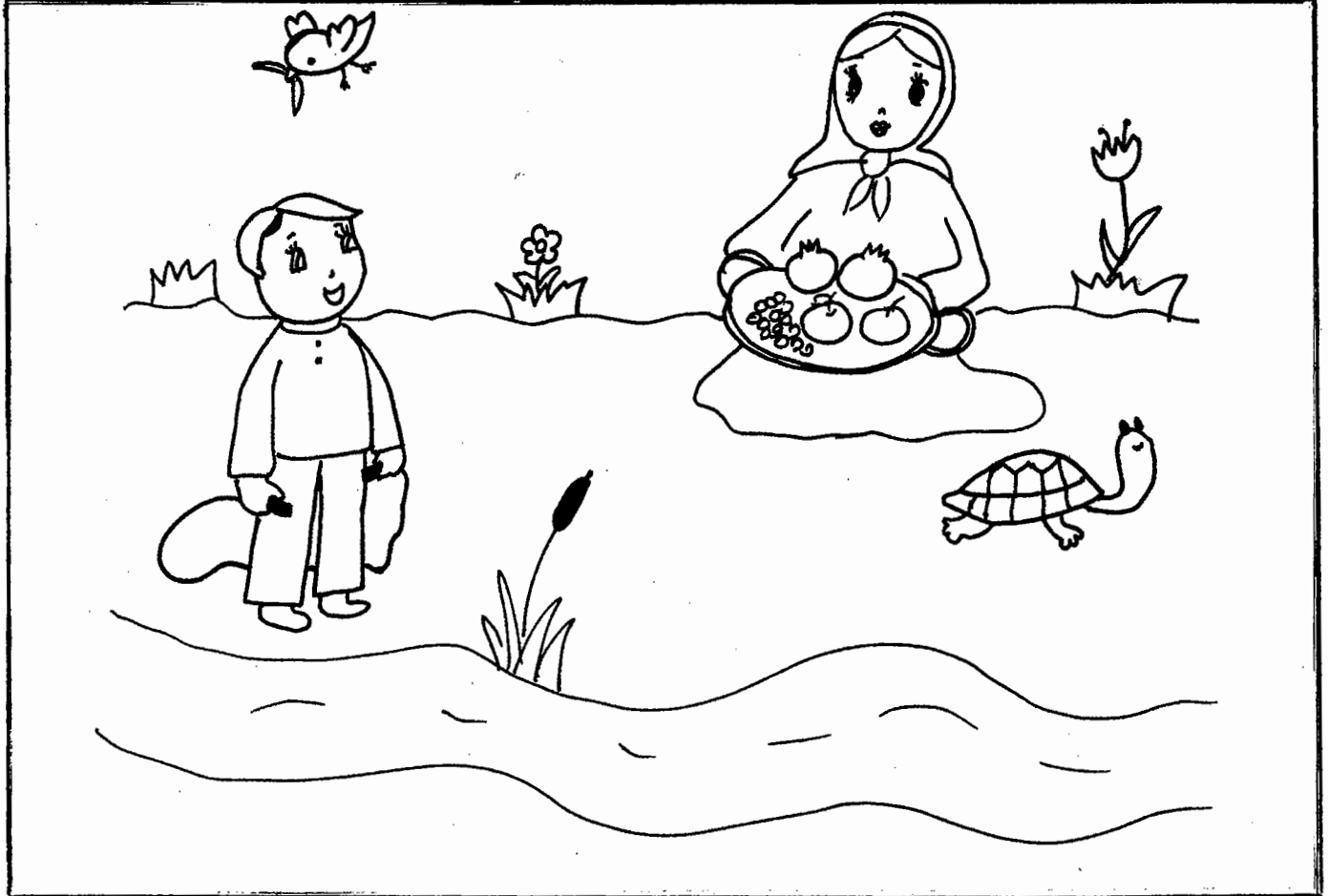
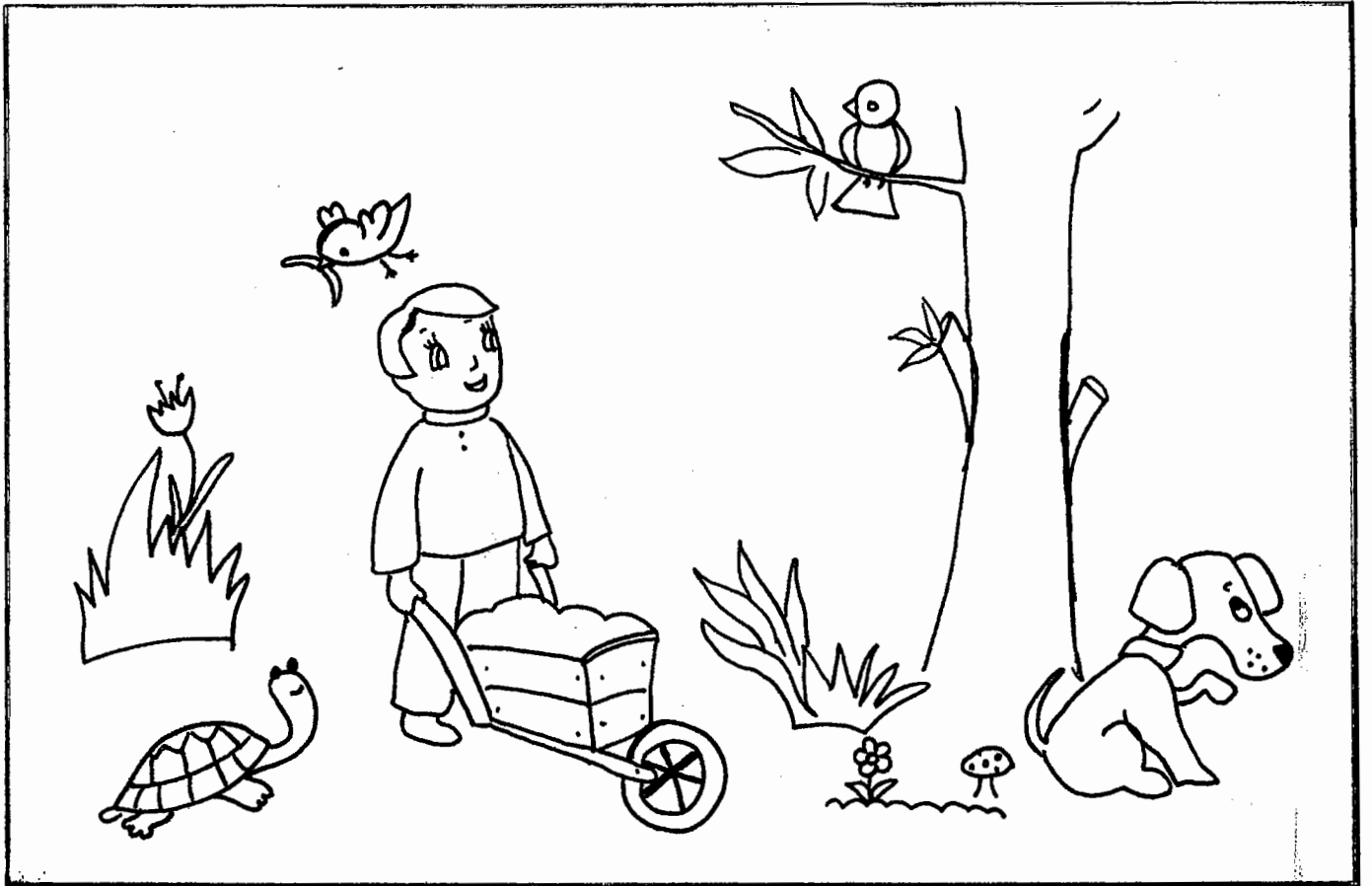

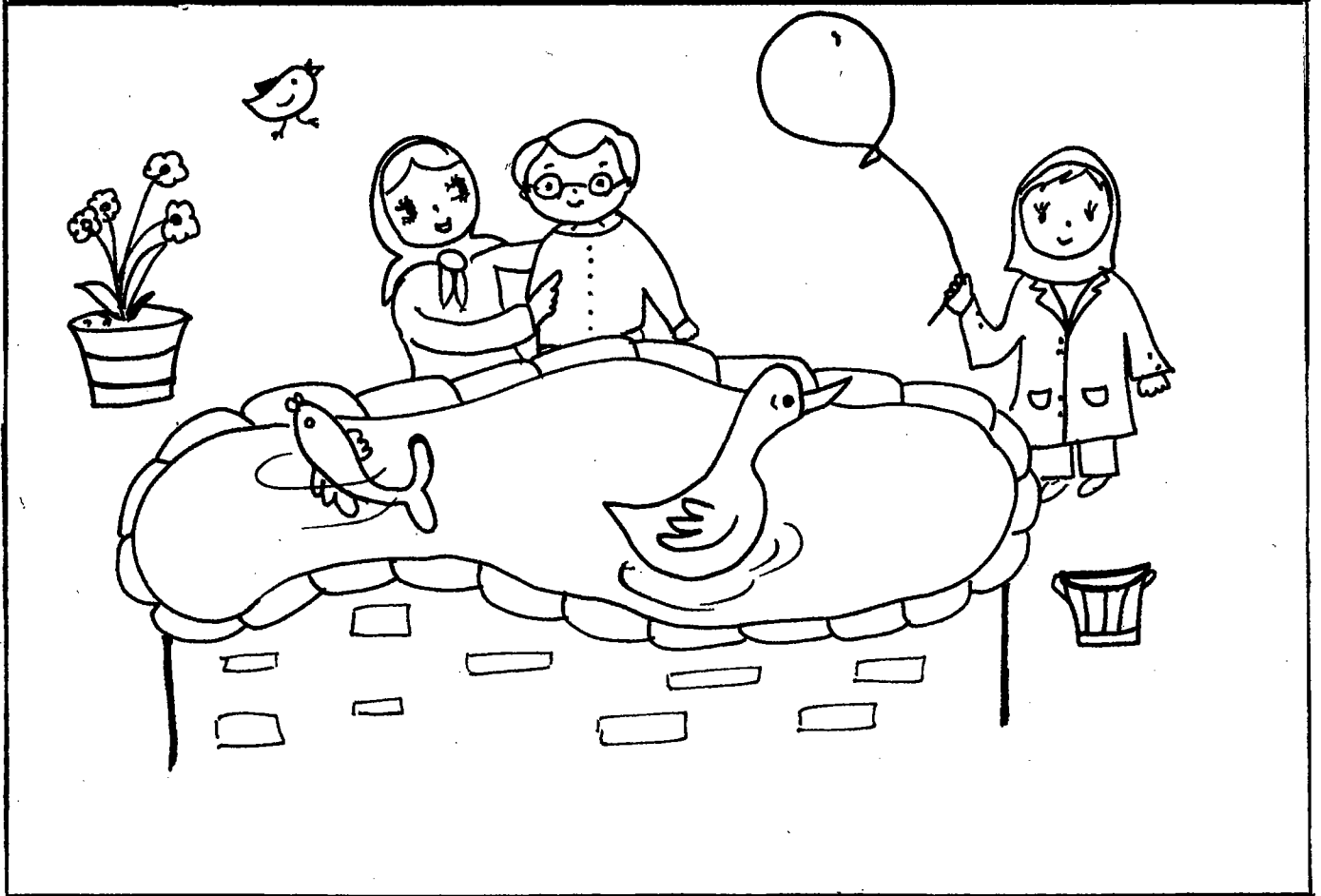
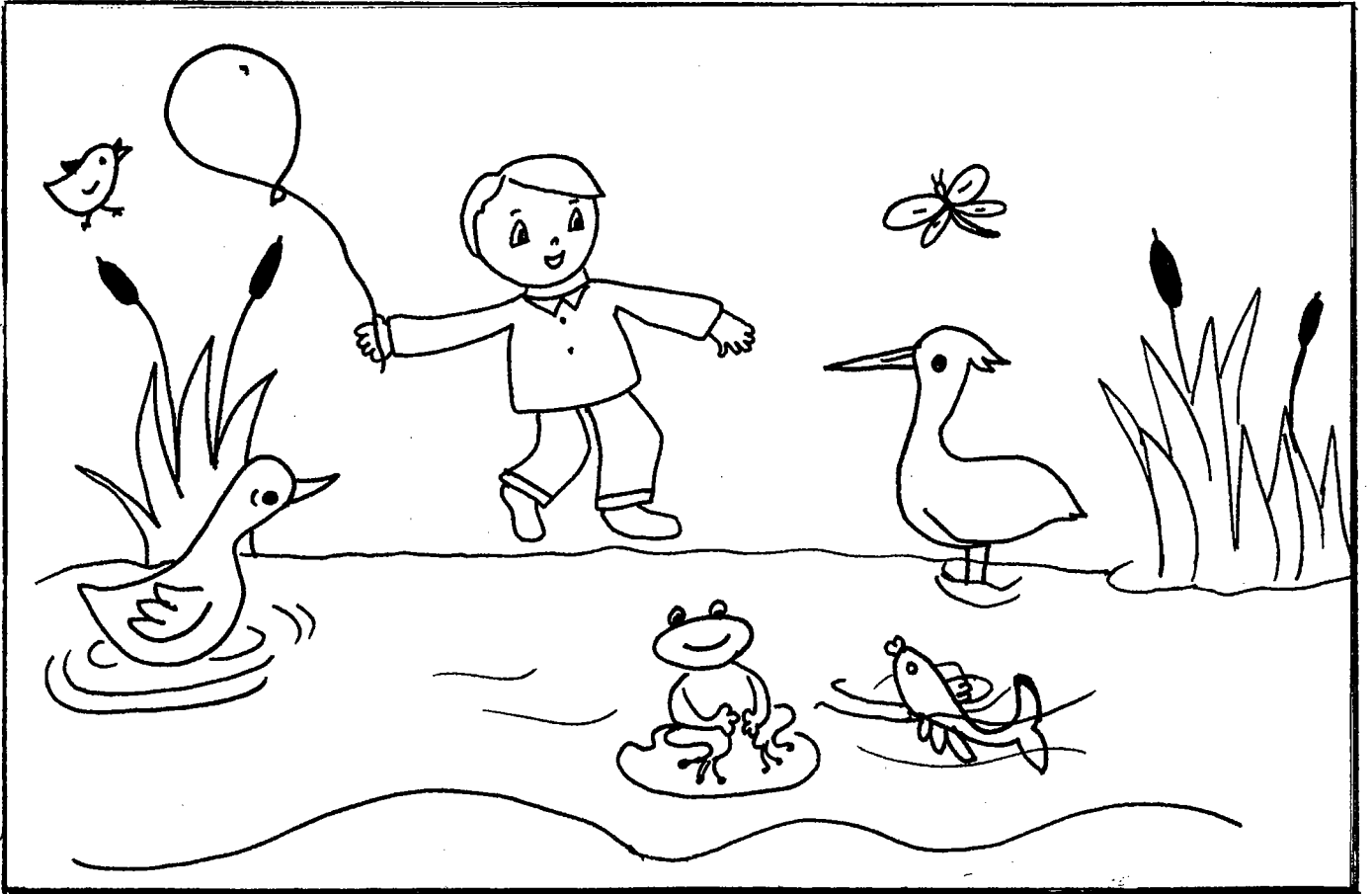

(تصویر شماره ۴)

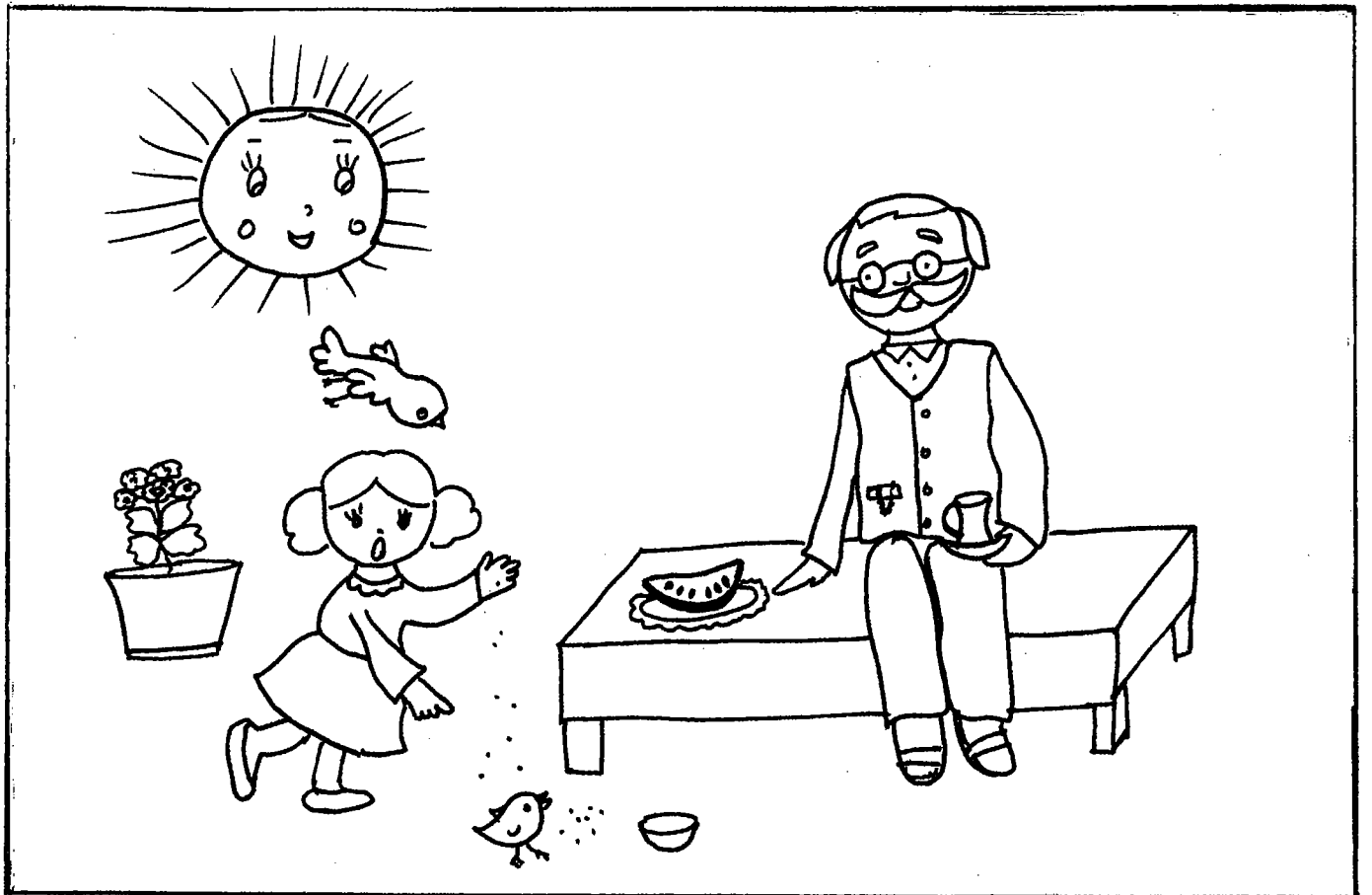

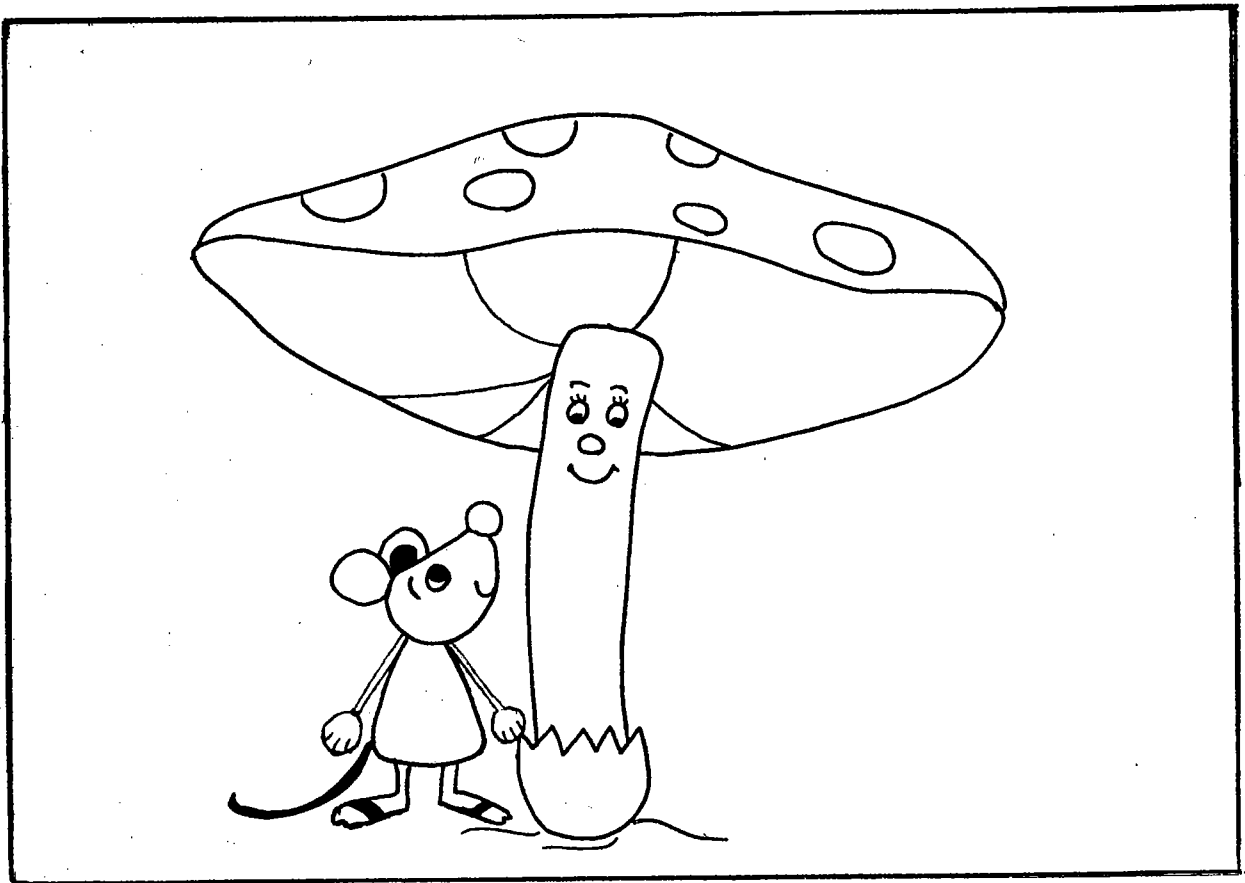
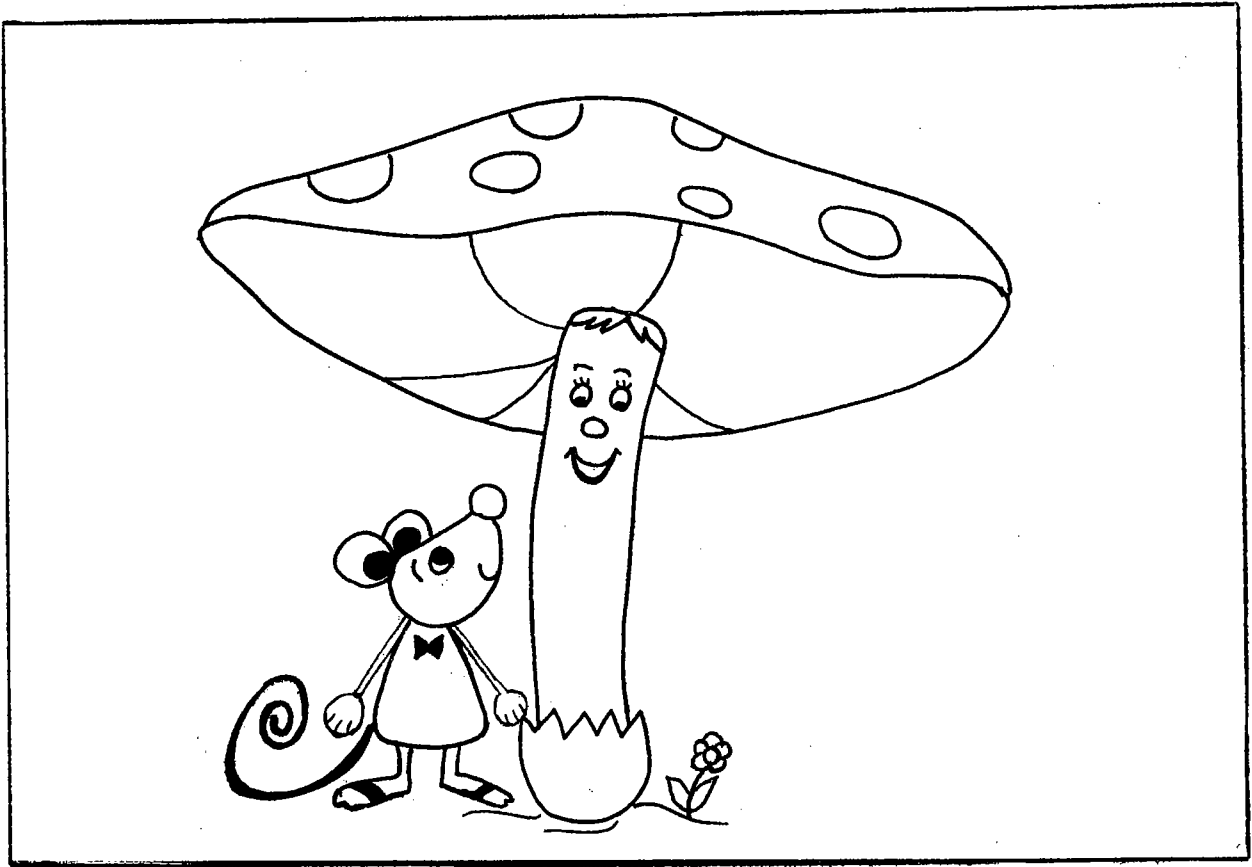

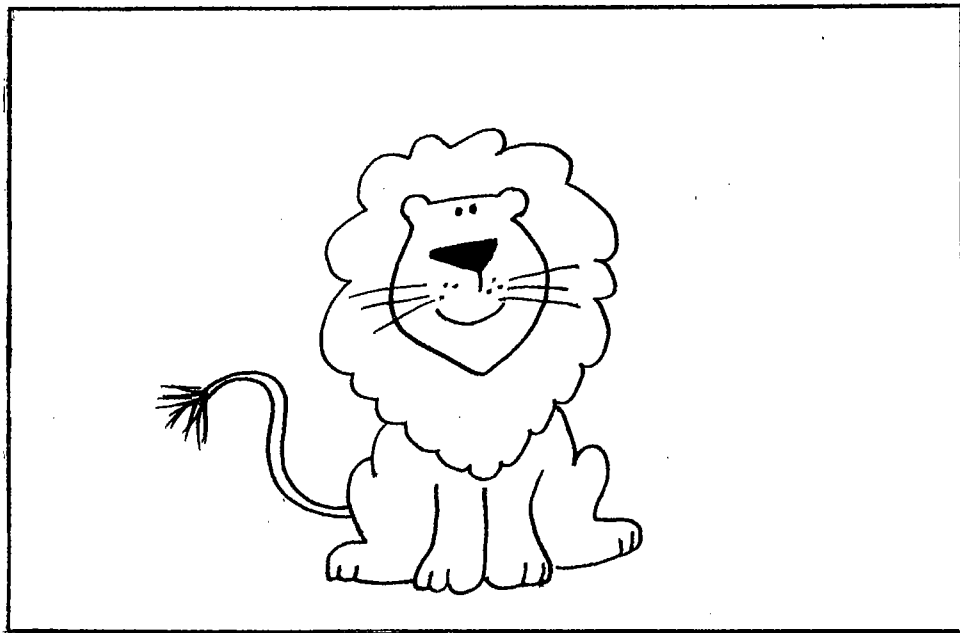
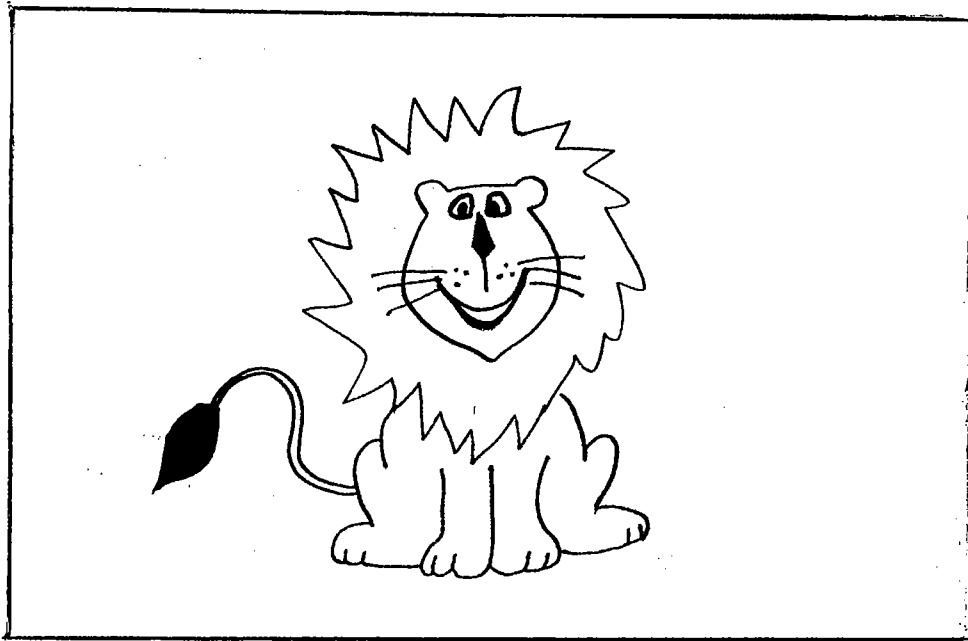

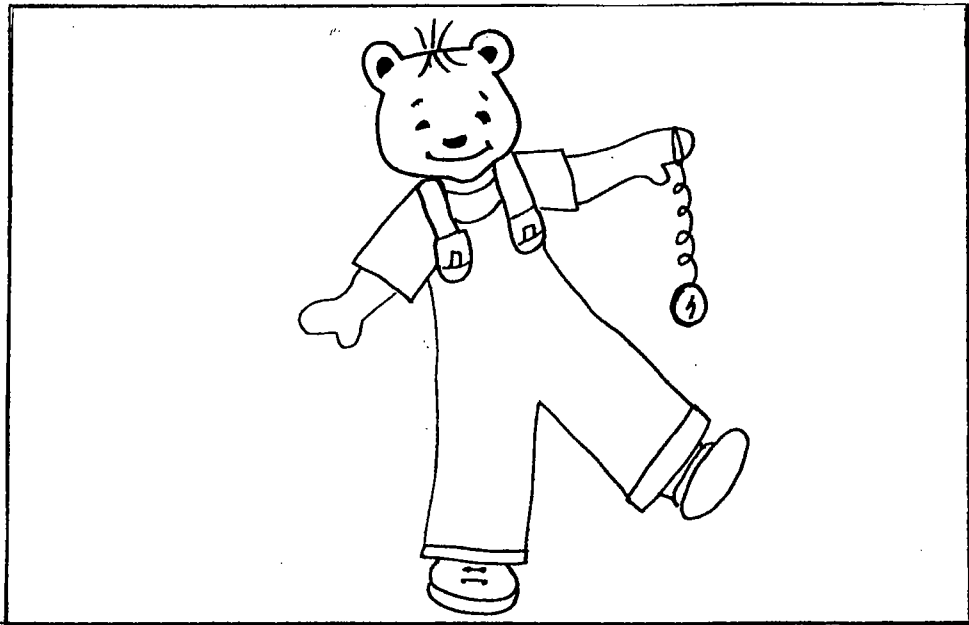
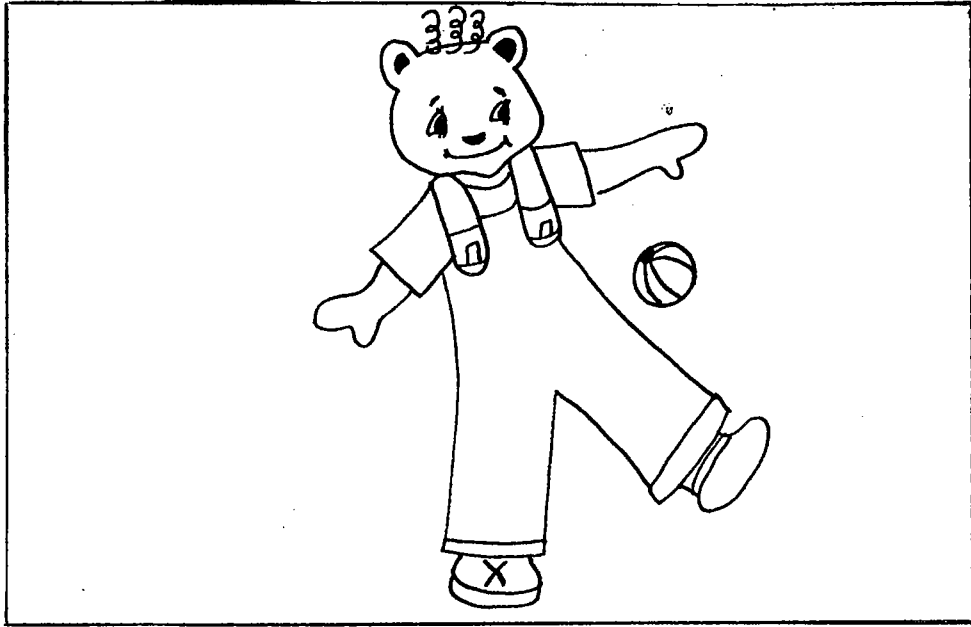
(تصویر شماره ۸)

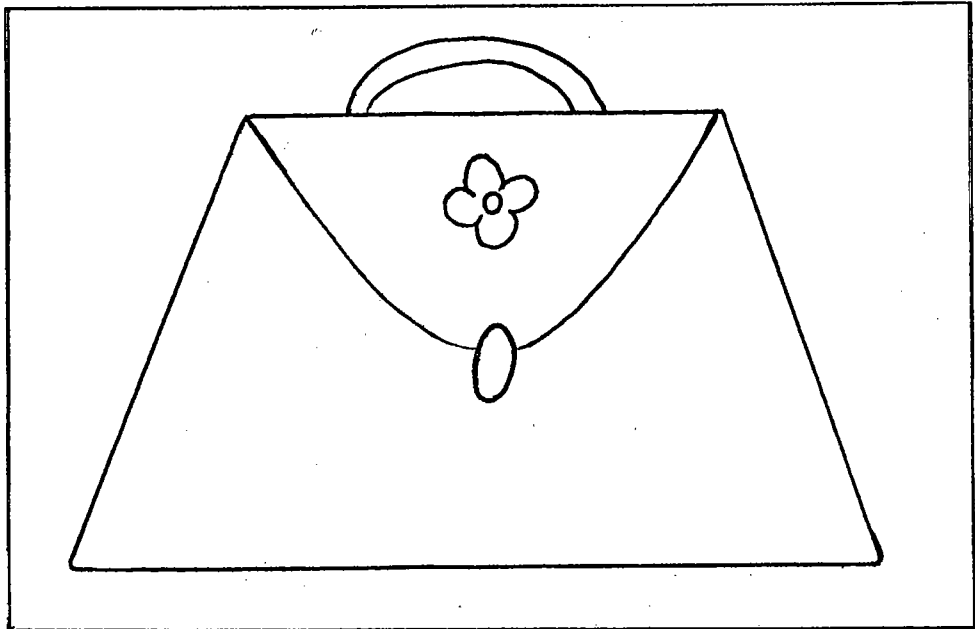
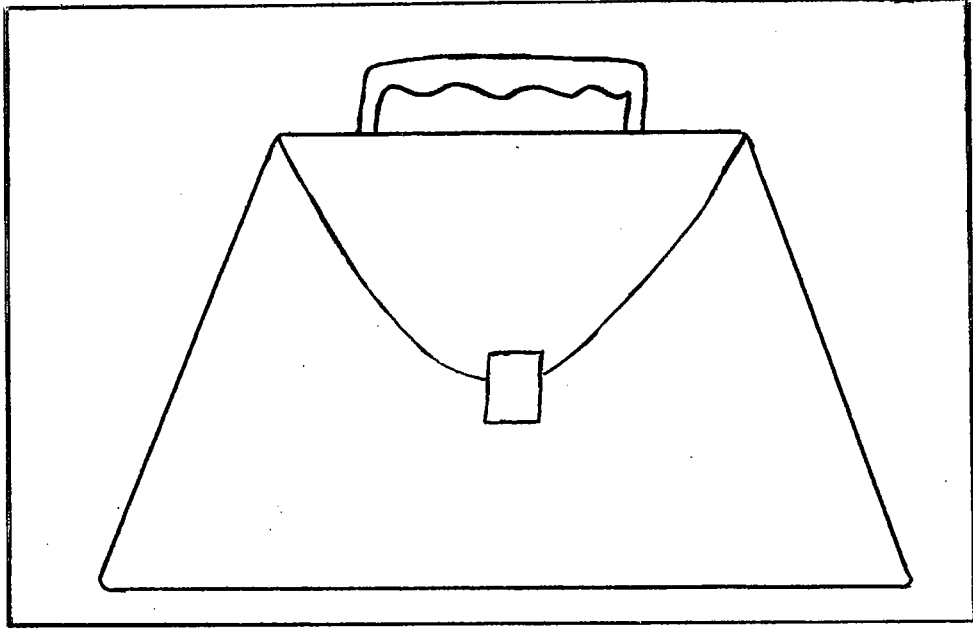
(تصویر شماره ۹)

(تصویر شماره ۱۰)

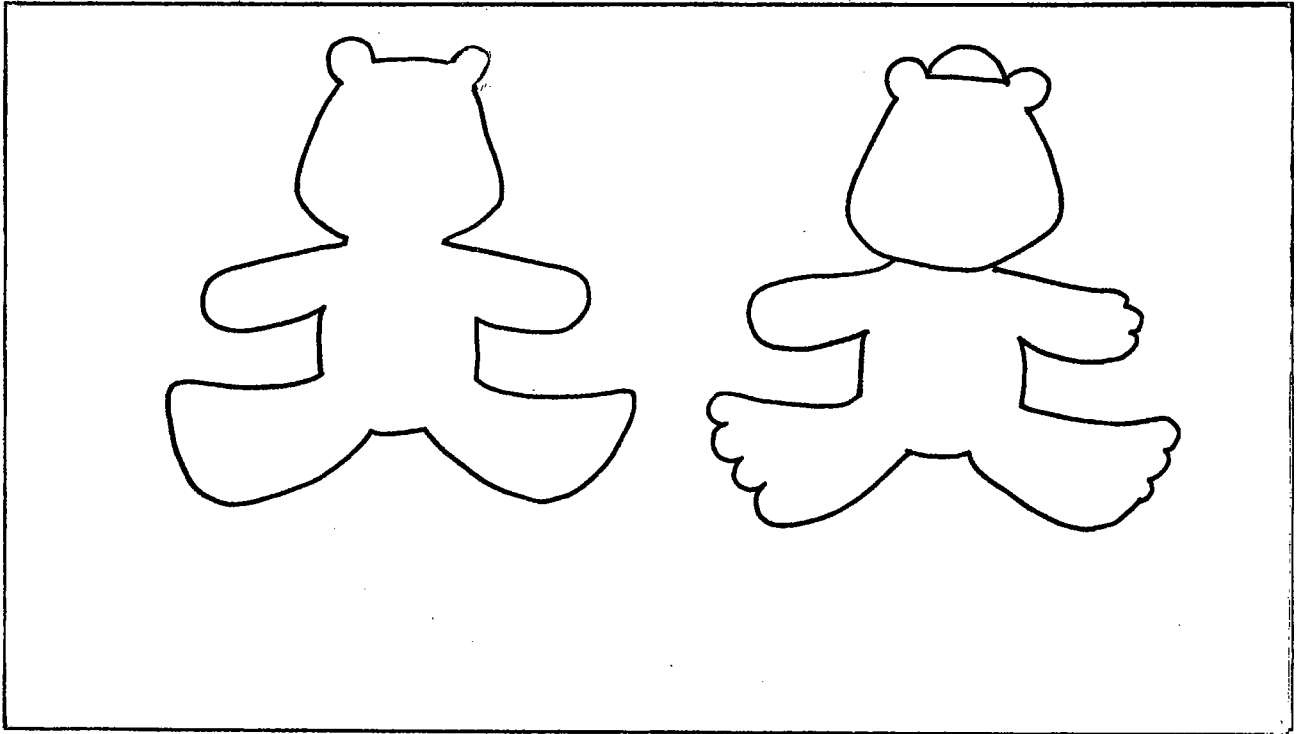
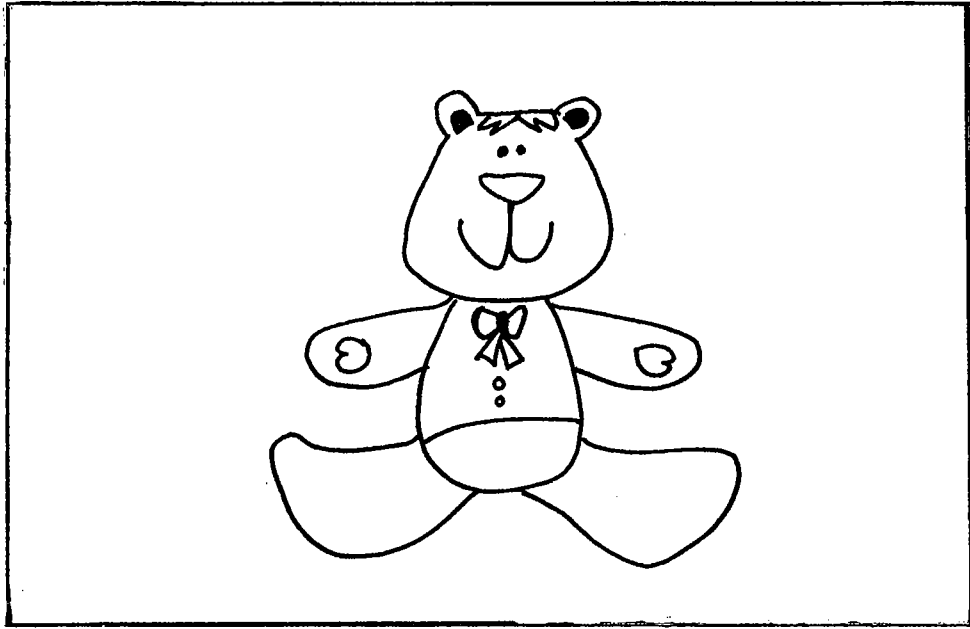

(تصویر شماره ۱۱)

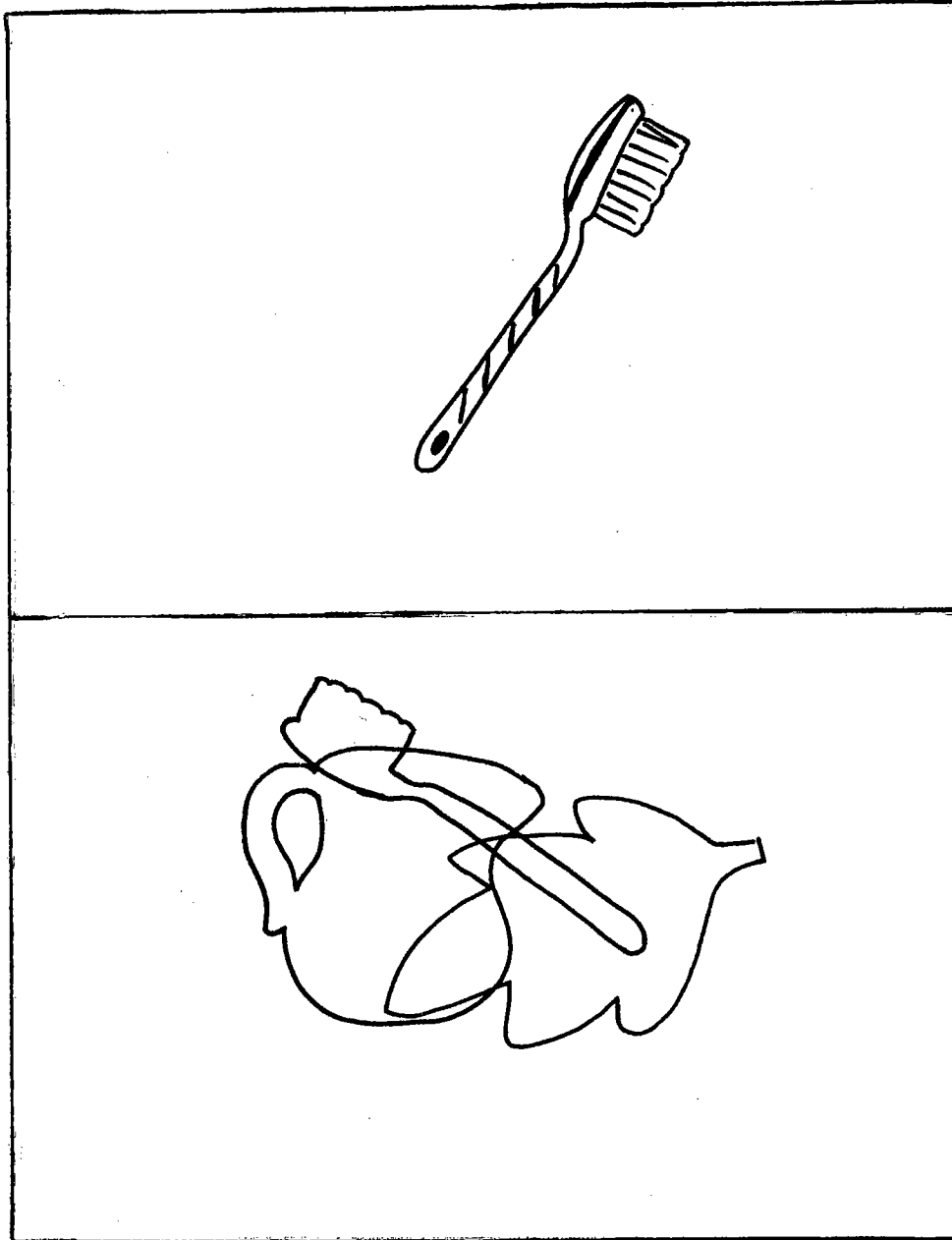

(تصویر شماره ۱۲)

(تصویر شماره ۱۳)

حیطه پرورش حس شنوایی

هدف های کلی آموزش

۱- تشخیص تفاوت و تشابه محرک های شنیداری

۲- تمیز محرک های شنیداری

الف) شناخت محرک های شنیداری

ب) تقویت حافظه شنیداری

هدف کلی	الف) شناخت محرک های شنیداری
هدف های جزئی تشخیص تفاوت و تشابه محرک های شنیداری	۱- راست _ چپ (جهت صدا) ۲- بالا _ پایین (جهت صدا) ۳- جلو _ عقب (جهت صدا) ۴- دور _ نزدیک (فاصله صدا) ۵- بلند _ آرام (تن صدا) ۶- تند _ آهسته (ریتم صدا)
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند با چشم بسته، جهات صدا را در راست و چپ، بالا و پایین، جلو و عقب تشخیص دهد. - نوآموز بتواند با چشم بسته، فاصله صدا (دور _ نزدیک) را تشخیص دهد. - نوآموز بتواند تن (بلند _ آرام) و ریتم صدا (تند _ آهسته) را تشخیص دهد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>* مربی ابتدا شیء صدا داری را در حالی که چشمان نوآموز باز می باشد و محرک را می بیند در جهات، فواصل و با تن و ریتم های متفاوت برای وی به صدا درآورد و توجه نوآموز را به موقعیت و چگونگی صداهای تولید شده جلب کند. در رابطه با این صداها (این که از چه جهت، چه فاصله، با چه تن و ریتمی ایجاد می شوند) توضیح دهد سپس تمرینات زیر انجام گیرد:</p> <p>- مربی یک شیء صدا دار (سوت، جفجغه، زنگوله و ...) را در حالی که چشمان نوآموز بسته است، در یکی از جهات (بالا _ پایین، راست _ چپ، جلو _ عقب) به صدا درآورده و از وی بخواهد تا جهت صدا را بیان کرده یا نشان دهد (در صورتی که نوآموز در شناسایی جهات ابهام داشته و مردد می باشد، تمرین با چشمان باز بیشتر انجام شود).</p> <p>- مربی یک شیء صدا دار (سوت، جفجغه، زنگوله و ...) را در حالی که چشمان نوآموز بسته است، از فواصل دور و نزدیک به صدا درآورده و از وی بخواهد تا فاصله صدای ایجاد شده را بیان کند یا نشان دهد (در صورتی که نوآموز در شناسایی فاصله ابهام داشته و مردد می باشد، تمرین با چشمان باز بیشتر انجام شود).</p> <p>- مربی با استفاده از وسایلی (سوت، جفجغه، رادیو و ...) یا اعمالی (ضربه زدن روی میز، کف زدن و ...) در حالی که چشمان نوآموز بسته است، صداهایی با تن «بلند و آرام» و ریتم «تند و آهسته» ایجاد کرده و از نوآموز بخواهد تا تن و ریتم صداها را مشخص نماید (در صورتی که نوآموز در شناسایی تن و ریتم صداها ابهام داشته و مردد می باشد، تمرین با چشمان باز بیشتر انجام شود).</p>	

هدف کلی	الف) شناخت محرک های شنیداری
هدف های جزئی تمیز محرک های شنیداری	۱- صدای حیوانات ۲- صدای انسان ۳- پدیده های طبیعی ۴- وسایل نقلیه ۵- اشیاء صدادار ۶- اصوات موسیقی
هدف های رفتاری تمیز محرک های شنیداری	<p>- با شنیدن صدای حیواناتی مثل گاو، اسب، گوسفند، الاغ، قورباغه، گنجشک، کلاغ، خروس و ... تصویر منبع صدا را نشان دهد.</p> <p>- با شنیدن صدای انسان های مختلف مثل صدای مرد، زن، بچه، پیرمرد یا پیرزن تصویر منبع صدا را نشان دهد.</p> <p>- با شنیدن صداهایی نظیر صدای باران، رعد، شرشر آب، وزیدن باد، موج دریا و ... تصویر منبع صدا را نشان دهد.</p> <p>- با شنیدن صداهایی نظیر صدای قطار، موتور، ماشین، بال گرد (هلی کوپتر)، آمبولانس و ... تصویر منبع صدا را نشان دهد.</p> <p>- با شنیدن صداهایی مثل صدای ساعت، جاروبرقی، چرخ خیاطی و ... تصویر منبع صدا را نشان دهد.</p> <p>- با شنیدن صداهایی مثل صدای طبل، ساز دهنی، سوت، سنج و ... تصویر منبع صدا را نشان دهد.</p>
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی حیوانات مختلف پلاستیکی را فراهم نموده، سپس صدای حیوانات را از طریق یک نوار صوتی برای نوآموز پخش نماید. هنگامی که یک صدا پخش می شود، مربی حیوان مربوطه را برداشته و به نوآموز نشان داده و در رابطه با آن حیوان و صدایش توضیحاتی به وی بدهد. این تمرین در مورد سایر حیوانات نیز چند بار انجام گیرد. سپس مربی صدای حیوانات را پخش نماید تا نوآموز حیوان مربوطه را از بین حیوانات پیدا کند. در مرحله بعد این تمرین با کارت های تصویری حیوانات انجام گیرد و در نهایت نوآموز می بایست با شنیدن نام یا دیدن تصویر هر حیوان صدای آن را تقلید کند.</p> <p>* در رابطه با آموزش سایر محرک های شنیداری (صدای انسان، پدیده های طبیعی، وسایل نقلیه، اشیاء صدا دار و ...) مربیان می توانند از راهکارهای مشابه با تمرین مربوط به صدای حیوانات استفاده کنند. در بعضی از موارد مثل صدای رعد، قطار و ... که معمولاً انجام تمرین به صورت مجسم غیرممکن است مربیان می توانند از حالت نیمه مجسم و با کارت های تصویری، آموزش را انجام دهند.</p>	

هدف کلی	ب) تقویت حافظه شنیداری
<p>هدف های جزئی تقویت حافظه شنیداری</p>	<p>۱- یاد یاری صدا ۲- توالی یاد یاری صدا</p>
<p>هدف های رفتاری یاد یاری صدا</p> <p>- با شنیدن یک صدا (مرغ، سوت، آمبولانس، ساعت، گربه و ...) از بین ۳ تا ۵ تصویر ارائه شده، بلافاصله و بعد از ۵ ثانیه وقفه تصویر صدای مورد نظر را نشان دهد.</p> <p>- با شنیدن صداهایی (مرغ، سوت، ساعت، چرخ خیاطی و ...) در مقابل یک صدا که از قبل مربی به او اعلام کرده است، واکنش نشان دهد.</p> <p>- با شنیدن دو صدا (خروس، زنگوله، سوت، جاروبرقی، قطار و ...) از بین ۵ تا ۷ تصویر ارائه شده، بلافاصله و بعد از ۵ ثانیه وقفه تصویر صداهای مورد نظر را نشان دهد.</p> <p>- با شنیدن صداهایی (طبل، موتور، شرشر آب، گربه و ...) در مقابل دو صدا که از قبل مربی به او اعلام کرده است، واکنش نشان دهد.</p>	
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>* در انجام تمرینات نوآموز نباید منبع صدا را مشاهده کند. ضمناً محرکات صوتی اضافی حذف شده و در مواردی که دو یا چند صدا ایجاد می شود بین هر صدا با صدای بعدی ۲ تا ۵ ثانیه مکث انجام گیرد.</p> <p>- مربی با استفاده از نوار صدا یا توسط وسیله دیگری، یک صدا (صدای گربه و ...) برای نوآموز ایجاد کند، سپس ۳ تا ۵ تصویر (سگ، ساعت، گربه و ...) را که از قبل آماده کرده به نوآموز نشان داده و از وی بخواهد تا تصویر مربوط به صدای شنیده شده را پیدا کند. تمرین فوق با وقفه ۵ ثانیه ای نیز انجام گیرد. به این صورت که پس از ایجاد صدا برای نوآموز و قبل از نشان دادن تصاویر و پاسخ دادن وی، لازم است ۵ ثانیه وقفه و مکث (بهتر است در زمان وقفه، نوآموز فعالیتی انجام دهد به عنوان مثال کف بزند، تا پنج بشمارد و ...) از طرف مربی ایجاد شود، سپس تصاویر را به نوآموز نشان داده تا وی جواب دهد.</p> <p>- مربی یک صدا را به عنوان ملاک پاسخ گویی نوآموز مشخص کرده (به عنوان مثال صدای سازدهنی که می تواند توسط مربی با یک سازدهنی ایجاد شود و یا از یک نوار صوتی پخش گردد) و از او خواسته شود تا هرگاه صدای فوق را شنید علامت بدهد (به عنوان مثال سرخود را تکان دهد، دست خود را حرکت دهد، کلمه ای را بیان کند و ...) سپس صداهای متفاوتی را یکی یکی برای نوآموز ایجاد کرده (صدای سازدهنی نیز در بین صداها، تکرار شود) تا وی با شنیدن صدای مورد نظر علامت بدهد.</p>	

- مربی با استفاده از نوار صدا یا توسط وسایل دیگر دو صدای متفاوت (مثلاً صدای سوت، موتور و...) برای نوآموز ایجاد کرده سپس ۵ تا ۷ تصویر (جاروبرقی، سوت، سگ، موتور، ماشین، قطار و...) را که از قبل آماده کرده به وی نشان داده و از او بخواهد تا تصاویر مربوط به صداهای شنیده شده را پیدا کند. تمرین فوق با وقفه ۵ ثانیه ای نیز انجام گیرد. به این صورت که پس از ایجاد صداها برای نوآموز و قبل از نشان دادن تصاویر و پاسخ دادن وی، لازم است ۵ ثانیه وقفه و مکث (بهتر است در زمان وقفه، نوآموز فعالیتی انجام دهد به عنوان مثال کف بزند، تا پنج بشمارد و...) از طرف مربی ایجاد شود. سپس تصاویر را به نوآموز نشان داده تا وی جواب دهد.

- مربی دو صدا را به عنوان ملاک های پاسخ گویی نوآموز مشخص کرده (مثلاً صدای موتور و صدای گاو) و از او بخواهد تا هرگاه صداهای مذکور را شنید علامت بدهد (با سر، دست یا بیان کلمه و...) سپس صداهای متفاوتی را که صداهای ملاک هم جزء آن ها باشد یکی یکی برای نوآموز ایجاد کرده تا وی با شنیدن صداهای مورد نظر علامت بدهد.

* زمان وقفه و مکث را می توان با توجه به توانایی های نوآموزان کم یا زیاد کرد.

هدف کلی	(ب) تقویت حافظه شنیداری
<p>هدف های رفتاری</p> <p>توالی یاد یاری</p> <p>صدا</p>	<p>- نوآموز بتواند تصاویر مربوط به دو صدای شنیده شده را بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه ، از بین ۶-۴ تصویر به ترتیب کنار هم قرار دهد.</p> <p>- نوآموز بتواند تصاویر مربوط به سه صدای شنیده شده را بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه ، از بین ۷-۵ تصویر به ترتیب کنار هم قرار دهد.</p>
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>* درانجام تمرینات نوآموز نباید منبع صدرا مشاهده کند، هم چنین محرکات صوتی اضافی حذف شود و در مواردی که دو یا چند صدا ایجاد می شود بین هر صدا با صدای بعدی ۲ تا ۵ ثانیه مکث انجام گیرد. ضمناً در صورتی که انجام این تمرینات با تعداد تصاویر ذکر شده دشوار است، مربی می تواند با تعداد تصاویر کمتری تمرین را آغاز کند.</p> <p>- مربی با استفاده از نوار صدا یا توسط وسایل دیگر دو صدای متفاوت (صدای گربه، موتور و ...) برای نوآموز ایجاد کند، سپس ۴ تصویر (گاو، ماشین، جاروبرقی، هواپیما و ...) را که از قبل آماده کرده است به وی نشان دهد و از وی بخواهد تا تصاویر مربوط به صداها را به همان ترتیبی که صداها را شنیده است کنار هم قرار دهد (یعنی اگر صدای اول صدای گربه و صدای دوم صدای موتور بود، نوآموز می بایست ابتدا تصویر گربه و سپس تصویر موتور را برداشته و آن دو را کنار هم قرار دهد، ضمناً نوآموز می تواند تصاویر را در هر جهتی که خودش می خواهد مرتب کند. مثلاً از بالا به پایین یا برعکس و از چپ به راست یا برعکس). در مراحل بعد مربی می تواند تعداد تصاویری را که جلوی نوآموز قرار می دهد به ۵ و ۶ تصویر افزایش دهد.</p> <p>این تمرین با وقفه ۵ ثانیه ای نیز به این ترتیب انجام گیرد که پس از ایجاد صداها برای نوآموز و قبل از نشان دادن تصاویر و پاسخ دادن وی ، ۵ ثانیه وقفه و مکث (بهتر است در زمان وقفه، نوآموز فعالیتی انجام دهد، مثلاً تا پنج بشمارد، کف بزند و ...) از طرف مربی ایجاد شود، سپس تصاویر را به نوآموز نشان داده تا وی تصاویر مربوط به صداها را مرتب کند. به منظور تقویت بیش تر حافظه می توان زمان های وقفه را به ۱۰ ، ۱۵ و ۲۰ ثانیه و یا بیش تر افزایش داد.</p> <p>در رابطه با نحوه ارائه هدف رفتاری بعدی توالی یاد یاری صدا، مربی تمرین فوق را با ایجاد سه صدا انجام دهد.</p>	

حیطه پرورش حس لامسه

هدف های کلی آموزش

الف) تقویت مهارت لمس کردن

۱- تشخیص تفاوت و تشابه محرک های لمسی

ب) شناخت محرک های لمسی

۲- تمیز محرک های لمسی

ج) تقویت حافظه لمسی

هدف کلی	الف) تقویت مهارت لمس کردن
<p>هدف های جزئی</p> <p>تقویت مهارت لمس کردن</p> <p>۱- محرک های دردناک و بدون درد</p> <p>۲- گرما _ سرما</p> <p>۳- نرمی _ زبری، برجسته _ صاف</p>	
<p>هدف رفتاری</p> <p>محرک های دردناک و بدون درد</p> <p>- نوآموز محرکات دردناک و بدون درد را بر روی پوست خود حس نماید.</p> <p>* دقت شود تا محرکات دردناک به قدری شدید نباشد که برای نوآموز مشکل آفرین بوده و یا بدآموزی داشته باشد.</p>	
<p>نحوه ارائه :</p> <p>- مربی یک محرک دردناک (نوک سنجاق سر، نوک مداد و ...) را به مدت ۱۰ تا ۲۰ ثانیه روی یک منطقه از پوست بدن (کف دست و جلوی ساعد، پشت دست و پشت ساعد و صورت و ...) وارد نماید و سپس به همین مدت (۱۰ تا ۲۰ ثانیه) تحریک بدون درد را بر روی همان منطقه از پوست بدن اعمال نماید تا نوآموز محرکات مذکور را حس کند.</p> <p>- مربی تنها یکی از محرکات دردناک یا بدون درد (مداد پاک کن، چوب پنبه و ...) را انتخاب کرده و روی دو منطقه از پوست بدن (کف دست راست به عنوان منطقه اول و کف دست چپ به عنوان منطقه دوم و ...) به مدت ۱۰ تا ۲۰ ثانیه وارد نماید. مثلاً مربی ۱۰ تا ۲۰ ثانیه نوک مداد را به عنوان محرک دردناک روی کف دست راست وارد کرده و در ادامه ۱۰ تا ۲۰ ثانیه نیز همان تحریک را در کف دست چپ اعمال نماید. سپس می توان از محرک بدون درد مثل مداد پاک کن نیز به همین شکل استفاده کرد.</p> <p>- مربی یک منطقه از بدن (کف دست و جلوی ساعد، پشت دست و پشت ساعد، صورت و ...) را انتخاب کرده، سپس یک محرک دردناک را به مدت ۱۰ تا ۲۰ ثانیه در منطقه مورد نظر وارد کند و پس از ۲۰ ثانیه وقفه، مجدداً همین محرک را در همان منطقه به مدت ۱۰ تا ۲۰ ثانیه وارد نماید. مربی از محرک بدون درد نیز به همین شکل برای تحریک لمسی استفاده کند. هر یک از این تمرینات چند دفعه انجام گیرد.</p>	

هدف کلی	الف) تقویت مهارت لمس کردن
<p>هدف رفتاری</p> <p>گرما - سرما</p>	<p>- نوآموز محرکات گرم و سرد را بر روی پوست خود حس نماید.</p> <p>* در ارائه محرکات گرم دقت شود تا میزان گرما در حدی نباشد که نوآموز دچار ناراحتی شود.</p>
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی یک محرک گرم (همانند یک بطری آب گرم و ...) را به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه روی یک منطقه از پوست بدن (کف دست و جلوی ساعد، پشت دست و پشت ساعد، صورت و ...) وارد کند و سپس به همین مدت (۵ تا ۱۰ ثانیه) محرک سرد (یک بطری آب سرد، یخ و ...) را روی همان منطقه از پوست بدن وارد نماید تا نوآموز محرکات مذکور را حس کند.</p> <p>- مربی می تواند تنها یکی از محرکات گرم یا سرد را انتخاب کرده و روی دو منطقه از پوست بدن (کف دست راست به عنوان منطقه اول و کف دست چپ به عنوان منطقه دوم و ...) به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه وارد نماید. مثلاً مربی ۵ تا ۱۰ ثانیه یک بطری آب گرم را به عنوان یک محرک گرم روی کف دست راست وارد کند و در ادامه ۵ تا ۱۰ ثانیه نیز همین محرک را در کف دست چپ وارد نماید. سپس می تواند از محرک سرد مثل بطری آب سرد به همین شکل استفاده کند.</p> <p>- مربی یک منطقه از بدن (کف دست و جلوی ساعد، پشت دست و پشت ساعد، صورت و ...) را انتخاب نموده، سپس یک محرک گرم را به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه در منطقه مورد نظر وارد کند و پس از ۳۰ ثانیه وقفه، مجدداً این محرک را در همان منطقه به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه وارد نماید. مربی از محرک سرد نیز به همین شکل برای تحریک لمسی استفاده کند. هر یک از این تمرینات چند دفعه انجام شود.</p>	

هدف کلی	الف) تقویت مهارت لمس کردن
هدف های رفتاری محرك های زبر- نرم و برجسته - صاف	- نوآموز محرکات زبر و نرم را روی پوست خود حس کند. - نوآموز محرکات برجسته و صاف را روی پوست خود حس کند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی یک محرک زبر (اسکاچ، سمباده و ...) را به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه روی یک منطقه از پوست (کف دست و جلوی ساعد، پشت دست و پشت ساعد و صورت و ...) وارد کرده و سپس به همین مدت (۵ تا ۱۰ ثانیه) محرک نرم را روی همان منطقه از پوست بدن وارد نماید تا نوآموز محرکات مذکور را حس کند.</p> <p>- مربی می تواند تنها یکی از محرکات زبر یا نرم را انتخاب کرده و روی دو منطقه از پوست بدن (کف دست راست به عنوان منطقه اول و کف دست چپ به عنوان منطقه دوم و ...) به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه وارد نماید. مثلاً مربی ۵ تا ۱۰ ثانیه یک تکه اسکاچ یا سمباده را به عنوان محرک زبر روی کف دست راست وارد کرده و در ادامه به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه این تحریک را در کف دست چپ اعمال نماید. سپس از محرک نرم نیز به همین شکل استفاده شود.</p> <p>- مربی یک منطقه از بدن (کف دست و جلوی ساعد، پشت دست و پشت ساعد و صورت و ...) را انتخاب کرده ، سپس یک محرک نرم را به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه در منطقه مورد نظر وارد کند و پس از ۳۰ ثانیه وقفه، مجدداً این محرک را در همان منطقه به مدت ۵ تا ۱۰ ثانیه وارد نماید. مربی از محرک زبر نیز به همین شکل برای تحریک لمسی استفاده کند. هر یک از این تمرینات چند دفعه انجام شود.</p> <p>- درخصوص نحوه ارائه محرک های برجسته و صاف نیز مربی می تواند همانند نحوه ارائه زبر _ نرم عمل نماید.</p>	

هدف کلی	ب) شناخت محرک های لمسی
هدف های جزئی تشخیص تفاوت و تشابه محرک های لمسی	۱- اندازه ۱-۱- بزرگ و کوچک ۱-۲- کوتاه و بلند ۲- دما: سرد و گرم ۳- جنس: زبر و نرم
هدف های رفتاری	<ul style="list-style-type: none"> - نوآموز بتواند تفاوت و تشابه اشیاء بزرگ _ کوچک و کوتاه _ بلند، را با حس لامسه تشخیص دهد. - نوآموز بتواند تفاوت و تشابه اشیاء سرد و گرم را با حس لامسه تشخیص دهد. - نوآموز بتواند تفاوت و تشابه اشیاء زبر و نرم را با حس لامسه تشخیص دهد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>__ برای شناخت اندازه اشیاء از لحاظ بزرگی و کوچکی از طریق حس لامسه، مربی ۳ شیء که ۲ شیء بزرگ و ۱ شیء کوچک باشد (اختلاف بزرگی و کوچکی اشیاء کاملاً محسوس باشد) آماده نماید، دقت شود تا اشیاء فقط از لحاظ بزرگی و کوچکی با یکدیگر اختلاف داشته باشند (از نظر جنس و شکل کاملاً یکسان باشند و اختلاف وزن آنها نیز خیلی محسوس نباشد، مثلاً می توان از چینه های خانه سازی یا اشکال هندسی و ... استفاده نمود). هم چنین نوآموز از حس بینایی خود استفاده نکند (برای این منظور می توان از یک کیسه که اشیاء داخل آن قرار می گیرند یا چشم بند یا یک مانع و پرده برای جلوگیری از دیدن استفاده نمود). مربی شیء کوچک کاملاً مشابه با شیء کوچکی که در مجموعه ۳ تایی اشیاء وجود دارد را به دست نوآموز داده تا آن را کاملاً لمس نموده و به اندازه آن توجه نماید. سپس از نوآموز بخواهد تا مشابه و مثل شیء لمس کرده را از طریق حس لامسه از مجموعه سه شیء پیدا کند. مربی می تواند از مجموعه سه شیء ۲ شیء را کوچک و ۱ شیء را بزرگ انتخاب کرده و تمرین را همانند مورد قبل برای شیء بزرگ انجام دهد.</p> <p>در مراحل بعد، مربی می تواند تعداد اشیاء را افزایش دهد. مثلاً در مجموع ۴ شیء که ۳ شیء آن بزرگ و یک شیء کوچک (یا برعکس)، یا ۵ شیء که ۴ شیء بزرگ و یک شیء کوچک (یا برعکس) و ... باشد. دقت شود تا از مجموع اشیاء همیشه یک شیء با بقیه تفاوت داشته باشد. مثلاً این گونه نباشد که از ۵ شیء ۳ تا بزرگ و ۲ تا کوچک باشد.</p>	

- برای شناخت اندازه اشیاء از لحاظ بلندی و کوتاهی (اشیاء فقط از لحاظ بلندی و کوتاهی باهم اختلاف داشته باشند و از نظر جنس و شکل کاملاً یکسان بوده و اختلاف وزن آن ها نیز زیاد محسوس نباشد)، می توان از روش های ارائه شده در مورد بزرگ و کوچک استفاده نمود.

_ برای شناخت دمای اشیاء از لحاظ گرمی و سردی از طریق حس لامسه مربی ابتدا ۳ ظرف که دو ظرف حاوی آب گرم (۳۵ تا ۴۰ درجه سانتی گراد) و یک ظرف حاوی آب سرد (۱۰ تا ۲۰ درجه سانتی گراد) است آماده کرده، سپس مربی یک ظرف آب سرد مشابه با ظرف آب سردی که در مجموعه سه ظرف وجود دارد را به نوآموز بدهد، تا آن را کاملاً لمس نماید و به دمای آن توجه کند. در مرحله بعد از نوآموز بخواهد تا مشابه و مثل ظرف لمس کرده را از طریق حس لامسه از بین ۳ ظرف مشخص نماید.

مربی می تواند از مجموع سه ظرف، دو ظرف را آب سرد و یک ظرف را آب گرم انتخاب کرده و تمرین را همانند مورد قبل برای ظرف آب گرم انجام دهد. در مراحل بعد می توان تعداد ظرف ها را افزایش داد. مثلاً مجموعاً ۴ ظرف که ۳ ظرف آب گرم و یک ظرف آب سرد (یا برعکس)، ۵ ظرف که که ۴ ظرف آب گرم و یک ظرف آب سرد (یا برعکس) و ... انتخاب نمود و تمرین را همانند مورد قبل انجام داد. دقت شود تا از مجموع ظرف ها، یک ظرف از لحاظ دما با بقیه فرق داشته باشد.

_ برای شناخت جنس اشیاء از لحاظ زبری و نرمی از طریق حس لامسه، مربی ابتدا ۳ شیء را که ۲ تا زیر و یکی نرم می باشد (اختلاف زبری و نرمی اشیاء کاملاً محسوس باشد) فراهم نماید، دقت شود که اشیاء انتخاب شده از نظر وزن، شکل و اندازه یکسان باشند. لازم است که نوآموز از حس بینایی خود استفاده نکند (برای این منظور می توان از یک کیسه که اشیاء داخل آن قرار می گیرند، یک چشم بند یا یک مانع و پرده برای جلوگیری از دیدن استفاده نمود). مربی یک شیء نرم کاملاً مشابه با شیء نرمی که در مجموعه سه تایی اشیاء وجود دارد را به نوآموز داده تا آن را کاملاً لمس کرده و به جنس آن توجه نماید. سپس از نوآموز بخواهد تا مشابه و مثل شیء لمس کرده را از طریق حس لامسه از مجموعه سه شیء پیدا کند. برای شناخت جنس زبری مربی می تواند از مجموع سه شیء، دو تایی آنها را نرم و یکی را زیر انتخاب کرده و تمرین را همانند مورد قبل انجام دهد.

در مراحل بعد مربی می تواند تعداد اشیاء را افزایش دهد. به عنوان مثال در مجموع چهار شیء که سه تا زبر و یکی نرم (یا برعکس)، یا پنج شیء که چهار تا زبر و یکی نرم (یا برعکس) و ... باشد. دقت شود تا از مجموع اشیاء یک شیء با بقیه تفاوت داشته باشد.

هدف کلی	(ب) شناخت محرک های لمسی
هدف های جزئی تمیز محرک های لمسی	۱- اندازه ۱-۱- بزرگ و کوچک ۲- دما: سرد و گرم ۳- جنس: زبر و نرم ۱-۲- کوتاه و بلند
هدف های رفتاری	- نوآموز بتواند اشیاء بزرگ _ کوچک و کوتاه _ بلند را از یکدیگر تمیز دهد. - نوآموز بتواند اشیاء سرد و گرم را از یکدیگر تمیز دهد. - نوآموز بتواند اشیاء زبر و نرم را از یکدیگر تمیز دهد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>_ برای تمیز اندازه اشیاء از لحاظ بزرگی و کوچکی از طریق حس لامسه، مربی ۳ شیء که ۲ شیء بزرگ و ۱ شیء کوچک می باشد، آماده نماید سپس از نوآموز بخواهد تا شیء کوچک را با حس لامسه خود تمیز داده و به مربی بدهد. دقت شود که نوآموز از حس بینایی خود استفاده نکند که برای این منظور می توان از یک کیسه که اشیاء داخل آن قرار می گیرند، یا چشم بند یا یک مانع و پرده برای جلوگیری از دیدن استفاده نمود. مربی می تواند از مجموع سه شیء، دو شیء را کوچک و یک شیء بزرگ انتخاب نماید و تمرین را همانند مورد قبل برای شیء بزرگ انجام دهد. در مراحل بعد مربی می تواند تعداد اشیاء را افزایش دهد. مثلاً مجموعاً چهار شیء که سه تا بزرگ و یکی کوچک (یا برعکس)، یا پنج شیء که چهار تا بزرگ و یکی کوچک (یا برعکس) و ... باشد. دقت شود تا از مجموع اشیاء همیشه یک شیء با بقیه تفاوت داشته باشد. مثلاً اینگونه نباشد که از پنج شیء سه تا بزرگ و دو تا کوچک باشد.</p> <p>- برای تمیز اندازه اشیاء از لحاظ بلندی و کوتاهی (اختلاف اشیاء فقط از لحاظ بلندی و کوتاهی در حد کاملاً محسوس باشد و از نظر جنس و شکل کاملاً یکسان بوده و اختلاف وزن آنها خیلی محسوس نباشد)، می توان از روش های ارائه شده در مورد بزرگ و کوچک استفاده نمود.</p>	

_ برای تمیز دمای اشیاء از نظر گرمی و سردی توسط حس لامسه، مربی ابتدا ۳ ظرف که ۲ ظرف حاوی آب گرم (۳۵ تا ۴۰ درجه سانتی گراد) و یک ظرف حاوی آب سرد (۱۰ تا ۲۰ درجه سانتی گراد) آماده کرده، سپس از نوآموز بخواهد تا با دست های خود ظرف های آب را لمس کند و ظرف آب سرد را از بین ۳ ظرف تمیز داده و پیدا کند. مربی می تواند از مجموع سه ظرف، دو ظرف را آب سرد انتخاب کند و تمرین را مانند مورد قبل برای ظرف آب گرم انجام دهد. (در مراحل بعد می توان دمای ظرف آب سرد را به تدریج به دمای ظرف آب گرم نزدیک نموده و تمرین را انجام داد. مثلاً می توان ظرف آب سرد را با دمای ۲۵ و ۳۰ درجه سانتی گراد انتخاب کرد).

_ برای تمیز جنس اشیاء از نظر زبری و نرمی به وسیله حس لامسه، مربی ۳ شیء را که ۲ تا زبر و یکی نرم می باشد، فراهم نماید. سپس از نوآموز بخواهد تا شیء نرم را با کمک حس لامسه خود از مجموع سه شیء تمیز داده و پیدا کند. لازم است که نوآموز از حس بینایی خود استفاده نکند برای این منظور می توان از یک کیسه که اشیاء داخل آن قرار می گیرند، یک چشم بند یا یک مانع و پرده برای جلوگیری از دیدن استفاده نمود). برای تمیز جنس زبر مربی از مجموع سه شیء، دو تا را نرم و یکی را زبر انتخاب کرده و تمرین را همانند مورد قبل انجام دهد. مربی می تواند تعداد اشیاء را افزایش دهد. مثلاً مجموعاً چهار شیء که سه تا زبر و یکی نرم (یا برعکس)، یا پنج شیء که چهار تا زبر و یکی نرم (یا برعکس) و ... باشد.

هدف کلی	ج) تقویت حافظه لمسی
هدف های جزئی تقویت حافظه لمسی	۱- یاد یاری حس لمسی ۲- توالی یاد یاری حس لمسی
هدف های رفتاری	<ul style="list-style-type: none"> - نوآموز بتواند با لمس کردن یک شیء آن را شناسایی کرده، بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه نام آن را بیان کند. - نوآموز با لمس کردن دو تا چهار شیء آن ها را شناسایی کرده، بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه نام آن ها را به ترتیب بیان کند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>— مربی چند شیء (مداد تراش، خودکار، سکه، کلید، سنجاق قفلی، مداد پاک کن و ...) را که نوآموز قبلاً آنها را دیده و لمس کرده است، فراهم کند. سپس یکی از اشیاء را به دست نوآموز داده (نوآموز نباید از بینایی خود استفاده کند و اجازه دیدن اشیاء را ندارد) و فرصت کافی برای لمس کردن شیء در اختیار وی قرار دهد (حداکثر تا یک دقیقه)، سپس شیء را از دست وی گرفته و از او بخواهد تا شیء را شناسایی کرده و نام آن را بیان کند. این تمرین با وقفه ۵ ثانیه نیز انجام گیرد. بدین ترتیب که پس از لمس کردن شیء توسط نوآموز و بعد از گرفتن شیء توسط مربی، ۵ ثانیه وقفه و مکث ایجاد گردد (بهتر است که در زمان وقفه فعالیتی انجام شود). سپس نوآموز نام شیء را بیان کند. این تمرین در مورد سایر اشیاء نیز انجام گیرد.</p> <p>— مربی چند شیء (سنجاق قفلی، مداد تراش، خودکار، سکه، کلید، مداد پاک کن و ...) را که نوآموز قبلاً آنها را دیده و لمس کرده است فراهم کند. از نوآموز بخواهد تا اشیایی را که به دست وی داده می شود شناسایی کرده و به حافظه بسپارد (از بینایی استفاده نشود). سپس مربی یکی از اشیاء را به دست وی داده و فرصت کافی برای لمس کردن شیء در اختیار نوآموز قرار دهد (حداکثر یک دقیقه)، آنگاه شیء اول را برداشته و شیء دوم را در دست وی بگذارد و پس از لمس شیء دوم (حداکثر یک دقیقه) این عمل را در مورد شیء سوم و در مراحل بعدی شیء چهارم انجام دهد. نوآموز باید بعد از برداشتن آخرین شیء از دستش، اشیاء لمس شده را به ترتیب از اول تا آخر نام ببرد. برای استفاده از زمان وقفه در این تمرین پس از برداشتن شیء آخر از دست نوآموز و قبل از پاسخگویی وی، مربی می بایست ۵ ثانیه وقفه و مکث (بهتر است در زمان وقفه فعالیتی انجام شود) ایجاد نماید. سپس نوآموز اشیاء لمس کرده را به ترتیب از اول تا آخر نام ببرد.</p> <p>* زمان های وقفه با توجه به توانایی های نوآموز می تواند کم و زیاد شود.</p>	

حیطه پرورش حس بویایی

هدف های کلی آموزش

الف) تقویت مهارت بویایی

۱- تشخیص تفاوت و تشابه محرک های بویایی

ب) شناخت محرک های بویایی

۲- تمیز محرک های بویایی

ج) تقویت حافظه بویایی

هدف کلی	الف) تقویت مهارت بویایی
<p>هدف های جزئی</p> <p>تقویت مهارت بویایی</p> <p>۱- بوییدن یک ماده با غلظت کامل $\frac{۳}{۳}$</p> <p>۲- بوییدن یک ماده با غلظت $\frac{۲}{۳}$</p> <p>۳- بوییدن یک ماده با غلظت $\frac{۱}{۳}$</p>	
<p>هدف رفتاری</p> <p>تقویت مهارت بویایی</p> <p>- نوآموز بدون دیدن ماده تحریک کننده بتواند در غلظت های مختلف ($\frac{۱}{۳}$، $\frac{۲}{۳}$، $\frac{۳}{۳}$) بوی مواد را حس کند.</p>	
<p>نحوه ارائه:</p> <p>- مربی مقداری از یک ماده بودار نظیر الکل و یک ماده بدون بو مثل آب را تهیه کرده، سپس یک تکه پنبه را به الکل و تکه دیگر را به آب خالص آغشته نموده و در حالی که نوآموز آنها را نمی بیند به بینی وی نزدیک کند تا نوآموز به بودار و بی بو بودن آنها دقت نماید.</p> <p>- مربی محلولی از $\frac{۲}{۳}$ الکل و $\frac{۱}{۳}$ آب تهیه کند و یک تکه پنبه را به این محلول و تکه دیگری از پنبه را با آب خالص آغشته کند در حالیکه نوآموز آنها را نمی بیند، به بینی وی نزدیک کند تا وی به بودار و بی بو بودن آنها دقت نماید.</p> <p>- مربی محلولی از $\frac{۱}{۳}$ الکل و $\frac{۲}{۳}$ آب تهیه کند و پنبه اول را به این محلول و پنبه دوم را به آب خالص آغشته کند و در حالی که نوآموز آن ها را نمی بیند به بینی وی نزدیک کند تا نوآموز به بودار و بی بو بودن آن ها دقت نماید.</p>	

هدف کلی	(ب) شناخت محرک های بویایی
<p>هدف های جزئی تشخیص تفاوت و تشابه محرک های بویایی</p>	<p>۱- بوی مواد خوراکی و غیرخوراکی ۲- بوی مواد خطرناک و بی خطر ۳- بوی مواد خوشایند و ناخوشایند (بوی خوب و بد)</p>
<p>هدف های رفتاری تشخیص تفاوت و تشابه محرک های بویایی</p>	<p>- نوآموز باید بتواند بوی مواد خوراکی و غیرخوراکی را بدون دیدن از یکدیگر مشخص کند. - نوآموز باید بتواند بوی مواد خطرناک و بی خطر را بدون دیدن از یکدیگر مشخص کند. - نوآموز باید بتواند بوی مواد خوشایند و ناخوشایند را بدون دیدن از یکدیگر مشخص کند.</p>
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>* مربی ابتدا در رابطه با مواد خوراکی و غیر خوراکی، خطرناک و بی خطر، خوشایند و ناخوشایند، توضیحاتی برای نوآموز ارائه دهد. سپس هر یک از این مواد را فراهم نموده و در اختیار نوآموز بگذارد تا بوی آنها را استشمام کند. (در مورد مواد خطرناک و بوهای ناخوشایند احتیاط شود). سپس تمرینات مربوطه انجام گیرد.</p> <p>- مربی چند ماده خوراکی بودار مانند سیر، پیاز، خیار و ... و چند ماده غیرخوراکی بودار مانند نفت، الکل، عطر و ... را در حالی که چشمان نوآموز بسته است به بینی وی نزدیک کرده و از او بخواهد تا به خوراکی و غیر خوراکی بودن آن ها توجه نموده و اشاره نماید.</p> <p>- مربی چند ماده بودار خطرناک مانند بنزین، گاز طبیعی، نفت و ... و چند ماده بودار بی خطر مثل صابون، موز، سیر و ... را در حالی که چشمان نوآموز بسته است به بینی وی نزدیک کرده و از او بخواهد تا به خطرناک و بی خطر بودن آن ها توجه کرده و اشاره نماید.</p> <p>- مربی چند بوی خوشایند مثل بوی گل، صابون، گلاب و ... و چند بوی ناخوشایند مثل بوی سبزیجات فاسد شده، میوه ها و غذای فاسد شده و ... را در حالی که چشمان نوآموز بسته است به بینی وی نزدیک کرده و از او بخواهد تا به خوب و بد بودن بوها توجه نموده و اشاره کند.</p>	

هدف کلی	ب) شناخت محرک های بویایی
هدف جزئی تمیز محرک های بویایی	- میوه ها
هدف رفتاری تمیز محرک های بویایی	- نوآموز بتواند میوه ها (خیار، لیمو، پرتقال، هندوانه و هر نوع میوه فصل) را از طریق بو کردن و بدون دیدن نام ببرد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- ابتدا مربی میوه های مختلف را تهیه نموده و در اختیار نوآموز قرار دهد تا آن ها را بو کند و بوی خاص هر میوه را بخاطر بسپارد. سپس هر یک از میوه ها را در حالی که نوآموز از بینایی خود استفاده نمی کند به بینی وی نزدیک کرده تا بو کند و نام آن را بیان کند و در صورتی که نوآموز گفتار ندارد مربی پس از کنار گذاردن میوه مورد نظر ، چشم نوآموز را باز کند. سپس تصویر چند میوه را جلوی وی قرار دهد تا او تصویر میوه مورد نظر را نشان دهد.</p> <p>- در صورتی که نوآموز مایعات (الکل، نفت، عطر و ...) و سبزیجات (سیر، پیاز، نعناع و ...) را می شناسد، می توان تمرین قبل را با مایعات و سبزیجات نیز انجام داد.</p>	

هدف کلی	ج) تقویت حافظه بویایی
<p>هدف های جزئی</p> <p>تقویت حافظه بویایی</p>	<p>۱- یاد یاری بوها</p> <p>۲- توالی یاد یاری بوها</p>
<p>هدف های رفتاری</p> <p>تقویت حافظه بویایی</p>	<p>- نوآموز باید بتواند نام ۲ تا ۴ ماده را با بوییدن، بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه بیان کند.</p> <p>- نوآموز باید بتواند نام ۲ تا ۴ ماده را با بوییدن، بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه به ترتیب بیان کند.</p>
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه:</p> <p>- مربی ۲ تا ۴ میوه بودار (موز، هندوانه، پرتقال، سیب و ...) را آماده کند، چشم های نوآموز را ببندد و از او بخواهد تا موادی را که بو می کند به حافظه بسپارد. سپس هر میوه را ۵ تا ۱۰ ثانیه جلوی بینی نوآموز بگیرد تا وی آن ها را بو کند. بین بوییدن هر میوه با میوه بعدی لازم است تا مربی حدود ۱۰ تا ۲۰ ثانیه مکث نماید. پس از بوییدن آخرین میوه، نوآموز می بایست نام میوه هایی را که بوییده است بازگو نماید، یا تصاویر آن ها را نشان دهد. برای انجام این تمرین با وقفه ۵ ثانیه ای پس از بوییدن آخرین میوه و قبل از پاسخ گویی نوآموز، مربی می بایست ۵ ثانیه وقفه و مکث (بهتر است در این زمان فعالیتی انجام شود) ایجاد نماید. سپس نوآموز پاسخ دهد. در انجام این تمرین لازم نیست که نوآموز میوه هایی را که بو کرده است به ترتیب نام ببرد.</p> <p>- در رابطه با هدف آموزشی توالی یاد یاری حافظه بویایی، تمرین را همانند مورد قبل انجام داده، با این تفاوت که نوآموز در این مورد می بایست، نام میوه هایی را که بوییده است به ترتیب بیان کند، یا تصاویر آن ها را نشان دهد.</p> <p>* تعداد میوه ها و زمان وقفه برای هر دو تمرین فوق را می توان با توجه به توانایی های نوآموز کم یا زیاد نمود.</p>	

حیطه پرورش حس چشایی

هدف های کلی آموزش

الف) تقویت مهارت های چشایی

۱- تشخیص تفاوت و تشابه محرک های چشایی

ب) شناخت محرک های چشایی

۲- تمیز محرک های چشایی

ج) تقویت حافظه چشایی

الف) تقویت مهارت های چشایی	هدف کلی
- چشیدن یک محلول با غلظت های مختلف	هدف جزئی تقویت مهارت چشایی
- نوآموز غلظت های مختلف مزه های متفاوت را، بدون دیدن محلول های مورد نظر بچشد.	هدف رفتاری تقویت مهارت چشیدن
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی چهار لیوان آب را که در لیوان اول یک قاشق، در لیوان دوم ۲ قاشق، در لیوان سوم ۳ قاشق نمک حل کرده و در لیوان چهارم که فقط محتوی آب می باشد تهیه نموده، ابتدا مقداری از محلول لیوان سوم و سپس مقداری آب از لیوان چهارم را به نوآموز داده تا بنوشد. در مرحله بعد مقداری از محلول لیوان دوم و سپس مقداری آب از لیوان چهارم را به نوآموز داده تا بنوشد. در مرحله آخر نیز مقداری از محلول لیوان اول و سپس مقداری آب از لیوان چهارم را به نوآموز داده تا بنوشد این تمرین باید چند بار انجام شود.</p> <p>ضمناً از سایر مزه ها مثل مزه های شیرین و ترش نیز می توان برای تقویت حس چشایی به صورت فوق استفاده نمود.</p>	

هدف کلی	ب) شناخت محرک های چشایی
هدف های جزئی تشخیص تفاوت و تشابه محرک های چشایی	۱- تشخیص طعم شور از سایر طعم ها ۲- تشخیص طعم شیرین از سایر طعم ها ۳- تشخیص طعم ترش از سایر طعم ها
هدف های رفتاری تشخیص تفاوت و تشابه محرک های چشایی	- نوآموز بتواند به تشابه طعم شور و تفاوت آن از طعم غیر شور پی ببرد. - نوآموز بتواند به تشابه طعم شیرین و تفاوت آن از طعم غیر شیرین پی ببرد. - نوآموز بتواند به تشابه طعم ترش و تفاوت آن از طعم غیر ترش پی ببرد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی چهار لیوان آب که در لیوان اول یک قاشق، لیوان دوم ۲ قاشق، لیوان سوم ۳ قاشق نمک حل شده و در لیوان چهارم که محتوی آب با یک مزه غیر شور (شیرین یا ترش) می باشد تهیه نموده و سپس مقداری از محتویات لیوان های اول، دوم، سوم و چهارم را به ترتیب و با مکث به نوآموز داده تا بچشد و طعم شور را از طعم غیر شور تشخیص دهد.</p> <p>- مربی چهار لیوان آب که در لیوان اول یک قاشق، لیوان دوم ۲ قاشق، لیوان سوم ۳ قاشق، شکر حل شده و در لیوان چهارم که محتوی آب با یک مزه غیر شیرین (ترش یا شور) می باشد تهیه نموده و سپس مقداری از محتویات لیوان های اول، دوم، سوم و چهارم را به ترتیب و با مکث به نوآموز داده تا بچشد و طعم شیرین را از طعم غیر شیرین تشخیص دهد.</p> <p>- مربی چهار لیوان آب که در لیوان اول یک قاشق، لیوان دوم ۲ قاشق، لیوان سوم ۳ قاشق، آبلیمو حل شده و در لیوان چهارم که محتوی آب با یک مزه غیر ترش (شیرین یا شور) می باشد تهیه نموده و سپس مقداری از محتویات لیوان های اول، دوم، سوم و چهارم را به ترتیب و با مکث به نوآموز داده تا بچشد و طعم ترش را از طعم غیر ترش تشخیص دهد.</p>	

هدف کلی	(ب) شناخت محرک های چشایی
هدف های جزئی تمیز محرک های چشایی	۱- شور ۲- شیرین ۳- ترش
هدف های رفتاری تمیز محرک های چشایی	- نوآموز با استفاده از حس چشایی (بدون استفاده از سایر حواس) بتواند طعم مواد شور را تمیز داده و بیان کند. - نوآموز با استفاده از حس چشایی (بدون استفاده از سایر حواس) بتواند طعم مواد شیرین را تمیز داده و بیان کند. - نوآموز با استفاده از حس چشایی (بدون استفاده از سایر حواس) بتواند طعم مواد ترش را تمیز داده و بیان کند.

نحوه ارائه :

- مربی چند ماده شور مانند نمک، خیارشور، تخمه شور و ... فراهم کند و مقداری از هر کدام از مواد فوق را به نوآموز بدهد تا بچشد و از او بخواهد به طعم آن ها توجه کند و به شور بودن آن ها پی ببرد. مربی نیز در حین انجام این تمرین دائماً از کلمه شور استفاده نماید و به این کلمه (شور) تاکید داشته باشد. در مراحل بعد از نوآموز بخواهد تا بعد از خوردن هر ماده، طعم آن را بیان کند و در صورتی که نوآموز قادر به بیان نیست، مربی می تواند این مفهوم را از نوآموز بپرسد تا وی پاسخ صحیح بدهد. مثلاً مربی بپرسد آیا مزه مواد ترش بوده است؟ آیا مزه این مواد شور بوده است؟ و ...

- مربی چند ماده شیرین مانند شکر، قند، خرما، عسل و ... تهیه کند و مقداری از هر کدام از مواد فوق را به نوآموز بدهد تا بچشد و از او بخواهد به طعم آن ها توجه کند و به شیرین بودن آن ها پی ببرد. مربی نیز در حین انجام این تمرینات دائماً از کلمه شیرین استفاده نماید و بر این کلمه (شیرین) تاکید داشته باشد. در مراحل بعد از نوآموز بخواهد تا بعد از خوردن هر ماده طعم آن را بیان نموده یا در غیراین صورت به سؤال مربوطه از طرف مربی (همانند تمرین قبل) پاسخ دهد.

- مربی چند ماده ترش مانند آبلیمو، سرکه، لواشک ترش و ... را فراهم کند و مقداری از هر کدام از مواد فوق را به نوآموز بدهد تا بچشد و از او بخواهد تا به طعم آن ها توجه نموده و به ترش بودن آن ها پی ببرد. مربی نیز در حین انجام این تمرین دائماً از کلمه ترش استفاده نماید و بر این کلمه تاکید داشته باشد. در مراحل بعد از نوآموز بخواهد تا بعد از خوردن هر ماده طعم آن را بیان نماید یا در غیراین صورت به سؤال مربوطه از طرف مربی (همانند تمرین قبل) پاسخ دهد.

در صورت آماده بودن شرایط نوآموز، مربی می تواند در مورد مزه های تلخ و تند نیز این تمرینات را

انجام دهد.

<p>ج) تقویت حافظه چشایی</p>	<p>هدف کلی</p>
<p>۱- یاد یاری حس چشایی ۲- توالی یاد یاری حس چشایی</p>	<p>هدف های جزئی تقویت حافظه چشایی</p>
<p>- نوآموز بدون استفاده از سایر حواس، با چشیدن و خوردن ۲ تا ۴ ماده آشنا، بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه نام آن ها را بیان کند - نوآموز بدون استفاده از سایر حواس، با چشیدن و خوردن ۲ تا ۴ ماده آشنا، بلافاصله و پس از ۵ ثانیه وقفه نام آن ها را به ترتیب بیان کند</p>	<p>هدف های رفتاری تقویت حافظه چشایی</p>
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی چند ماده (شکلات، پنیر، ماست، مغز گردو، خرما و ...) را که قبلاً نوآموز آنها را چشیده و خورده است، فراهم کند (دقت شود تا مواردی انتخاب شوند که بوی مشخص کننده ای نداشته باشند، ضمناً نوآموز نباید مواد را لمس یا مشاهده کند). بعد، از نوآموز بخواهد موادی را که می خورد به خاطر بسپارد. سپس مربی ۲ تا ۴ ماده از مواد انتخاب شده را با اندکی مکت به نوآموز بدهد و از او بخواهد تا پس از خوردن آخرین ماده، مواد خورده شده را نام ببرد و در صورتی که نوآموز گفتار ندارد پس از دیدن کارتها، تصاویر مربوط به آن ها را نشان دهد.</p> <p>- انجام این تمرین با مکت و وقفه ۵ ثانیه ای بدین صورت است که نوآموز پس از خوردن آخرین ماده و قبل از پاسخ گویی می بایست ۵ ثانیه مکت کند (بهتر است در این زمان فعالیتی انجام شود). سپس موادی را که خورده است نام ببرد. در این تمرین نیازی نیست تا نوآموز مواد را به همان ترتیبی که خورده است نام ببرد.</p> <p style="text-align: center;">* زمان های وقفه را با توجه به توانایی های نوآموز می توان کم و زیاد کرد.</p> <p>- در رابطه با نحوه ارائه توالی یاد یاری حس چشایی، تمرین همانند مورد قبلی انجام گیرد. با این تفاوت که در این تمرین نوآموز می بایست موادی را که خورده است به ترتیب از اول تا آخر نام ببرد یا تصاویر آنها را نشان دهد.</p>	

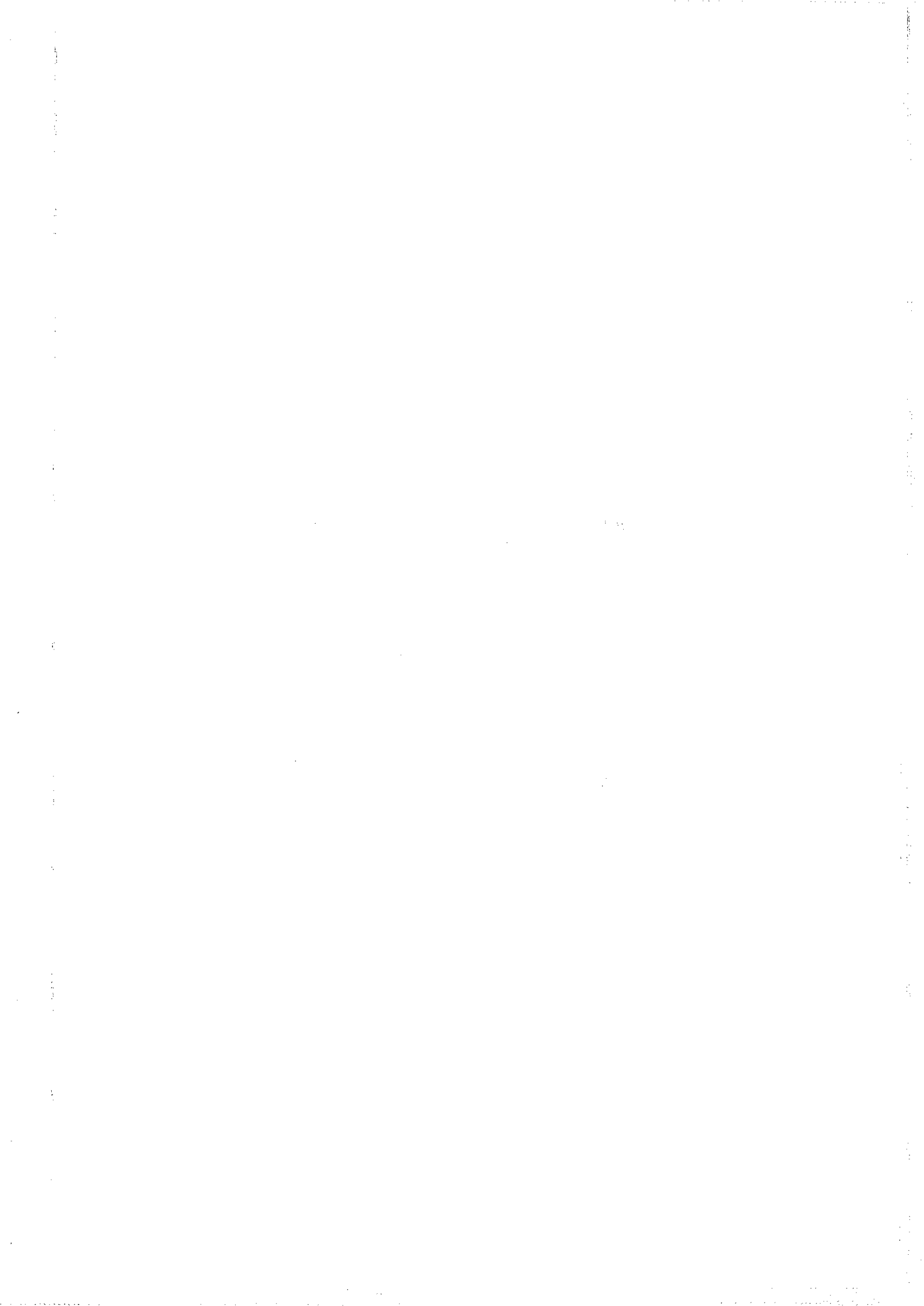

فصل ششم

مهارت های ذوقی

و

کنش های ذهنی

حیطه مهارت های ذوقی و کنش های ذهنی

هدف های کلی آموزش

الف) شرکت در فعالیت های گروهی و نمایشی

ب) تقویت خلاقیت

ج) تقویت قوه تفکر

الف) شرکت در فعالیتهای گروهی و نمایشی	هدف کلی
	هدف جزئی فعالیت گروهی - بازی و نمایش
- نوآموز بتواند بطور موثر در بازی های گروهی و نمایشی شرکت کند.	هدف رفتاری فعالیت گروهی
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- برای انجام بازی های گروهی و نمایشی، مربی می تواند نوآموزان را در گروه هایی مناسب قرار دهد و نقش های خاصی را که می بایست در بازی اجرا شود به عهده هر گروه بگذارد. سپس قوانین و مقررات انجام بازی و شیوه اجرای آن را به نوآموزان توضیح دهد و از آن ها بخواهد تا پس از اتمام این توضیحات، شروع به انجام بازی نموده و سعی کنند نقش خود را به خوبی در گروه اجرا نمایند. مربی نیز می تواند به عنوان هدایت کننده نوآموزان و یا به عنوان یکی از افراد شرکت کننده در بازی، حضور داشته باشد (به عنوان مثال مربی فضای کلاس را به عنوان جنگل برای نوآموزان تشبیه کند و بخشی از کلاس را با محدود کردن توسط چندشیء مثل میز و صندلی و... به عنوان قفس یک شکارچی در نظر بگیرد. یکی از دانش آموزان یا خود وی به عنوان شکارچی داخل این جنگل شود و چند نوآموز را که هر کدام از آنها نقش یک حیوان را پذیرفته اند، شکار نموده و به داخل قفس منتقل کند و از آنها بخواهد که برای آزادی از قفس چند خصوصیت و ویژگی خود را بیان کنند). هم چنین مربی می تواند نوآموزان را به گروه های چند نفره تقسیم کرده و با قرار دادن وسایل بازی از آنها بخواهد که با همکاری یکدیگر شکل یا طرحی را به دلخواه خود بسازند و یا به ابتکار خود با وسایلی که در اختیار دارند یک بازی یا نمایش را در کلاس اجرا کنند.</p>	

هدف کلی	ب) تقویت خلاقیت
هدف های جزئی تقویت خلاقیت	۱- نقاشی ۲- کار دستی ۳- قصه گویی
هدف های رفتاری تقویت خلاقیت	- نوآموز بتواند به صورت خلاق تصاویری را نقاشی کند. - نوآموز بتواند به صورت خلاق چیزهایی را بسازد. - نوآموز بتواند به صورت خلاق قصه ای را تعریف یا تکمیل کند.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی وسایل مختلفی (گواش، پاستل، ماژیک، مداد شمعی، مداد رنگی، ورق و ...) در اختیار نوآموز قرار دهد. سپس یک شکل ساده (مثلاً یک دایره) را بر روی کاغذی ترسیم نموده و به تعداد نوآموزان در اختیار آنها قرار دهد و از آنها بخواهد تا آن شکل را با وسایلی که در اختیار دارند به یک شکل دیگر تبدیل نمایند. در مرحله بعد مربی دوباره یک شکل ساده را روی یک ورق ترسیم کند و آن را به ترتیب در اختیار نوآموزان قرار دهد و از آنان بخواهد تا با اضافه کردن یک یا چند خط به شکل قبلی آن را کامل تر از قبل نمایند و خطوط و اجزایی را که اضافه می کنند ، نام گذاری نمایند. در مرحله آخر نوآموز با وسایلی که در اختیار دارد به دلخواه تصاویر و طرح هایی را با ذهنیت و خلاقیت خود ترسیم کند.</p> <p>- مربی می تواند از نوآموزان بخواهد تا برگهای خشک شده ای را که قبلاً جمع آوری کرده اند به کلاس بیاورند. سپس مربی طرحی از یک تنه درخت را روی کاغذ یا مقوا در اختیار نوآموزان قرار دهد تا آنها به صورت گروههای ۲ یا چند نفره با چسباندن برگهای خشک شده به روی آن طرح، درخت فصل پاییز را درست نمایند و یا با استفاده از پنبه و چسب و مقوا و کاغذ رنگی یک درخت همراه با گلوه های برف بسازند.</p> <p>در مرحله بعد مربی می تواند وسایل مختلفی را در اختیار نوآموز قرار دهد و از او بخواهد تا هر چیزی را که به ذهنش می رسد با آنها درست کند.</p> <p>- ابتدا مربی یک یا چند تصویر را به نوآموز نشان دهد و در رابطه با آن تصویر یا تصاویر قصه و داستانی را برای نوآموز بیان کند. در مرحله بعد مربی دوباره تصویری را به نوآموز نشان دهد و در رابطه با آن تصویر شروع به قصه گویی کند. اما قصه را به انتها نرساند، و پس از بیان بخشی از داستان از نوآموز بخواهد تا قصه را به سلیقه خود به انتها برساند. در مرحله آخر مربی فقط تصویر یا تصاویری را به نوآموز ارائه دهد و از او بخواهد تا با خلاقیت خود، قصه ای را شروع کرده و به اتمام برساند.</p>	

هدف کلی	ج) تقویت قوه تفکر
<p>هدف جزئی تقویت قوه تفکر</p> <p>* انسان برای آموختن هر مفهوم آموزشی و انجام هر فعالیتی می بایست از قوه تفکر خود استفاده کند. بنابراین قوای فکری نوآموزان در طول سال تحصیلی به هنگام آموزش و انجام فعالیت ها تقویت خواهد شد. اما با این وجود حل مساله به عنوان یک تمرین برای تقویت قوه تفکر توصیه می شود.</p> <p>- حل مساله</p>	
<p>هدف رفتاری تقویت قوه تفکر</p> <p>- نوآموز بتواند در مواجهه با یک مساله یا مشکل راه حل های مناسب را انتخاب کند.</p>	
<p>نحوه ارائه:</p> <p>- مربی از نوآموز بخواهد تا خودش را در نقش یک خرگوش در نظر بگیرد که گرگی به وی نزدیک شده و قصد حمله کردن به او را دارد. نوآموز می بایست برای رهایی خرگوش از چنگال گرگ راههای مختلفی را که به ذهنش می رسد (به عنوان مثال به داخل سوراخی بجهد، از گرگ بخواهد تا به جای وی از هویج هایی که او به همراه دارد بخورد، با سرعت از کنار گرگ فرار کند ، سعی کند با گرگ بجنگد و وی را شکست دهد و ...)</p> <p>بیان کند. در مرحله بعد مربی می تواند مشکلات دیگری را مطرح کند و از نوآموزان بخواهد تا راه حل هایی را که برای حل مشکلات به نظرشان می رسد بیان کنند و برای انتخاب بهترین راه حل با یکدیگر به بحث بپردازند.</p>	

فصل هفتم

زمینه سازی برای نوشتن

حیطه زمینه سازی برای نوشتن

هدف های کلی آموزش

- حرکات ریز و درشت

هدف کلی	حرکات ریز و درشت
<p>هدف های جزئی حرکات ریز و درشت</p> <p>۱- هماهنگی دو دست ۲- هماهنگی چشم و دست ۳- کپی کردن خطوط و اشکال</p>	
<p>هدف های رفتاری هماهنگی دو دست</p> <p>- نوآموز بتواند دست های خود را باهم در جهات بالا _ پایین حرکت دهد. - نوآموز بتواند دست های خود را باهم از بدن دور کرده و به بدن نزدیک کند. - نوآموز بتواند یک دست خود را در حالی که دست دیگر ثابت است، حرکت دهد. - نوآموز بتواند دست های خود را به صورت متناوب در جهات بالا - پایین حرکت دهد.</p>	
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی، نوآموز را در یک وضعیت راحت (ترجیحاً نشسته) قرار دهد و خود نیز در حالت ایستاده یا نشسته روبروی وی قرار گیرد. سپس دستهای خود را به سمت جلو دراز کند و آنها را به صورت همزمان از مفصل شانه به سمت بالا و پایین حرکت دهد و از نوآموز بخواهد تا او نیز این حرکات را انجام دهد. برای هماهنگی بیشتر می توان شیء (مثلاً توپ) را به دست نوآموز داد تا او در این حالت فعالیت فوق را انجام دهد.</p> <p>- مربی، نوآموز را در یک وضعیت راحت (ترجیحاً نشسته) قرار دهد و خود نیز در حالت ایستاده یا نشسته روبروی وی قرار گیرد. سپس دستهای خود را به سمت جلو دراز کند و آنها را به صورت همزمان از مفصل شانه به سمت دو طرف بدن باز کرده و دوباره در جلوی بدن آنها را به هم بزند (حالت کف زدن، در حالی که دستها دراز است) و از نوآموز بخواهد تا او نیز همگام با مربی این فعالیت را انجام دهد.</p> <p>- مربی، نوآموز را در یک وضعیت راحت (ترجیحاً نشسته) قرار دهد و خود نیز در حالت ایستاده یا نشسته روبروی وی قرار گیرد. سپس در حالی که یک دست خود را (مثلاً دست چپ) به نقطه ای تکیه داده و ثابت نگه داشته است، دست دیگر خود را (دست راست) در جهات بالا _ پایین، راست _ چپ، مورب و ... حرکت دهد و از نوآموز بخواهد تا او نیز این حرکات را انجام دهد.</p> <p>- مربی نوآموز را در یک وضعیت راحت (ترجیحاً نشسته) قرار دهد و خود نیز در حالت ایستاده یا نشسته روبروی وی قرار گیرد. سپس دستهای خود را به سمت جلو دراز کند و آنها را به صورت متناوب به سمت بالا و پایین حرکت دهد (یعنی در حالی که دست راست از مفصل شانه به سمت بالا حرکت می کند دست چپ وی از مفصل شانه به سمت پایین بیاید و این حرکات چندین مرتبه ادامه پیدا کند) و از نوآموز بخواهد تا وی نیز این حرکات را انجام دهد.</p>	

هدف کلی	حرکات ریز و درشت
<p>هدف های رفتاری هماهنگی چشم و دست</p>	<ul style="list-style-type: none"> - نوآموز بتواند با دست به اشیاء مورد نظر ضربه بزند. - نوآموز بتواند توپ یا اشیایی را به سمت یک هدف پرتاب کند. - نوآموز بتواند شیء را که در حال حرکت است، بگیرد یا به آن ضربه بزند. - نوآموز بتواند اشیاء کوچک را با دست های خود بگیرد. - نوآموز بتواند با انگشتان خود اشیایی را برداشته و جابجا کند. - نوآموز بتواند با استفاده از گواش، پاستل، یا مداد تمریناتی را انجام دهد.
<p style="text-align: right;">نحوه ارائه :</p> <p>- مربی چند شیء (لیوان، مداد، توپ، کیف، کتاب) را جلوی نوآموز قرار داده و از او بخواهد تا دست خود را به اشیایی که مربی نام می برد بزند. در شروع تمرین مربی می تواند همراه نوآموز دست خود را به اشیاء بزند و به منظور ترغیب و ایجاد انگیزه بیش تر مربی می تواند این کار را به صورت مسابقه بین خود و نوآموز و یا بین دو نوآموز اجرا نماید.</p> <p>- مربی یک سبد (اندازه سبد و فاصله آن از نوآموز با توجه به شرایط جسمی و توانایی وی، توسط مربی تعیین شود) را جلوی نوآموز قرار داده و توپ (بهتر است از توپ هایی که نوآموز راحت تر آنها را در دست می گیرد و وزن زیادی ندارد، استفاده شود) یا اشیاء دیگری را به وی بدهد و از او بخواهد تا آنها را به داخل سبد بیاندازد.</p> <p>- مربی یک توپ یا شیء دیگر را با نخ بسته و نخ را از جایی آویزان کند تا به شکل پاندول درآید سپس مربی در مقابل نوآموز به گونه ای قرار بگیرد که پاندول بین او و نوآموز قرار داشته باشد، مربی پاندول را گرفته و به سمت نوآموز هل داده تا وی آن را بگیرد و دوباره به سمت مربی پرتاب نماید. در مرحله بعد مربی پاندول را جلوی نوآموز به حرکت درآورده و از وی بخواهد تا هرگاه پاندول از جلوی وی رد می شود با دست یا وسیله ای که در دست دارد (مثلاً یک وردنه، یا چوب، یا راکت و ...) به آن ضربه بزند.</p>	

- مربی اشیایی با اندازه های متفاوت (مهره، پیچ، تراش، پاک کن، مداد، دکمه، توپ با اندازه های متفاوت، لیوان، استکان، بشقاب، دسته سطل، دسته یا بند کیف و ...) را جلوی نوآموز قرار داده تا وی آنها را یکی یکی بردارد و دوباره در جای خود بگذارد. در صورت نیاز مربی می تواند با گرفتن دست نوآموز، در گرفتن و قراردادن مجدد اشیاء تا حدی به وی کمک کند.

- مربی اشیایی با اندازه های متفاوت (مدادتراش، پاک کن، عروسک کوچک، چینه با اندازه های مختلف و ...) را جلوی نوآموز قرار دهد و از وی بخواهد تا آنها را یکی یکی با انگشتان خود برداشته و در ظرفی که با فاصله کمی از اشیاء قرار گرفته است بگذارد.

- نوآموز انگشت سبابه یا سایر انگشتان دست غالب خود را در گواش (برای شروع ترجیحاً رنگهای شاد مثل آبی، قرمز استفاده شود) فرو برده و روی یک ورق سفید علامت بگذارد و یا خطوطی را به صورت دلخواه در جهات مختلف و به شکل های متفاوت ترسیم نماید. سپس مربی نقاطی را روی کاغذ علامت بگذارد و از وی بخواهد تا با نوک انگشتان آنها را به هم وصل کند. (نقاط دو تایی در جهات بالا - پایین، چپ - راست و مورب و نقاط سه تایی و چهارتایی به گونه ای که اتصال آنها، تصاویر سه گوش و چهارگوش را ایجاد نماید). هم چنین می توان اشکال را روی کاغذ ترسیم کرد تا نوآموز با نوک انگشت خود آنها را رنگ آمیزی کند. در مرحله بعد مربی از نوآموز بخواهد تا فعالیت های مربوط به تمرین قبل را در حالی که یک پاستل یا مداد در دست گرفته است، انجام دهد.

<p>هدف کلی</p>	<p>حرکات ریز و درشت</p>
<p>هدف رفتاری کپی کردن خطوط و اشکال</p>	<p>- نوآموز بتواند خطوط و اشکال هندسی ساده را کپی نماید.</p>
<p>نحوه ارائه:</p> <p>- در ابتدا مربی خطوط - - - و اشکال هندسی ساده - - را بر روی کاغذ با ابعاد بزرگ ترسیم نماید و سپس با قراردادن یک برگ کاغذ «پوستی» (کاغذهایی که نازک و شفاف بوده و با قراردادن روی یک متن یا نوشته می توان حروف آن متن یا نوشته را دید) روی کاغذی که خطوط و اشکال روی آن کشیده شده است از نوآموز بخواهد تا خطوط و اشکال را با مداد کپی نماید.</p> <p>در مرحله بعد مربی خطوط و اشکال را در اختیار نوآموز قرار دهد و از وی بخواهد تا در صورت امکان بدون استفاده از کاغذ پوستی آنها را روی کاغذ دیگر ترسیم کند.</p>	

منابع و مأخذ

منابع و مأخذ :

- کول، ونیتا . (۱۳۸۳) . برنامه آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان . ترجمه دکتر فرخنده مفیدی . تهران : سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
- شل کراس، دوریس جی . (۱۳۷۲) . آموزش رفتار خلاق و استعدادهای درخشان در دانش‌آموزان . ترجمه مجتبی جوادیان . مشهد : انتشارات آستان قدس رضوی.
- اکرز، آدرین و همکاران . (۱۳۸۱) . ارزیابی، برنامه‌ریزی آموزشی و بازپروری کودکان از تولد تا ۵ سالگی . ترجمه فریده ترابی میلانی . تهران : انتشارات سمت .
- آلن، آیلین . هارت، بتی . (۱۳۷۳) . آموزش و پرورش در کودکان . ترجمه محمد حسین نظری نژاد . مشهد : انتشارات آستان قدس رضوی.
- کارین . ا. آرتور، ساند . بی . روبرت . (۱۳۷۲) . آموزش علوم نوین . ترجمه حسین نیر . مشهد : انتشارات آستان قدس رضوی.
- زد - لی، مارگارت ، دو پیرا ، جان ای . (۱۳۷۳) . روش تربیت معلم کودکان پیش دبستانی . ترجمه ن . پارسا . تهران : سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ای - ریس، رابرت . سایدام، مرلین - ن . (۱۳۷۹) . کمک به کودکان در یادگیری ریاضیات . ترجمه مسعود نوروژی . تهران : انتشارات رشد
- ویکتور، ادوارد . (۱۳۷۲) . آموزش علوم در مدارس ابتدایی . مترجمان : سید احمد سیدی نوقابی، محمد قاسم لطف آبادی، رضا شالفروشان، محسن مدیر شانه‌چی . مشهد : آستان قدس رضوی.
- کینگ، جری - دی . اسکیرز . جان - وی . (۱۳۷۱) . آموزش علوم تجربی قبل از دبستان . مترجمان : دکتر احمد صادقی و منوچهر مجاور . مشهد : انتشارات آستان قدس رضوی.
- ورنر، زینی . (۱۳۷۶) . رشد و تقویت مهارت‌های ادراکی - حرکتی در کودکان . ترجمه علی حسین سازماند و سید مهدی طباطبایی‌نیا . تهران : انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی.
- سره ، صغری . (۱۳۷۲) . روش فعال در کودکان . تهران : انتشارات ندا.

- گریو، ج. (۱۳۷۷). عصب - روانشناسی برای کاردرمانگران. ترجمه عباس علی مددی و فهیمه فتحعلی لواسانی. تهران: انتشارات چامسه.

- جامعی، بهنام الدین. (۱۳۷۱). کاربرد نورو فیزیولوژی در توانبخشی (تکنیکهای حسی - حرکتی). تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی ایران

- پیترسن، رزمی، فلتون کالینز، ویکتوریا. (۱۳۸۱). شناخت پیاژه برای والدین، معلمان و دانشجویان (بازی و اکتشاف، آماده سازی کودکان برای یادگیری). ترجمه دکتر نسرين اکبرزاده. تهران: انتشارات سرمدی.
- اکبرپور، معصومه. (۱۳۷۷). زنگ نقاشی کودکان. تهران: انتشارات کلهر:

- آمابلی، ترزا (۱۳۷۵). شکوفایی خلاقیت کودکان. ترجمه دکتر حسن قاسم‌زاده و پروین عظیمی. تهران: نشر دنیای نو.

- کارتلج، جی، میلبرن، اف. (۱۳۷۹). آموزش مهارتهای اجتماعی به کودکان. ترجمه محمد حسین نظری‌نژاد. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.

- لاندیث، کترین. (۱۳۷۰). آموزش و یادگیری در دوران پیش دبستان. ترجمه ناصر قلی بوالحسنی. انتشارات چاپ آینده.

- راجرز، دوروتی. (۱۳۷۳). روانشناسی کودک، ترجمه دکتر غلامعلی سرمد. تهران: انتشارات آوای نور.
- اتکینسون، ریتا - ل. اتکینسون، ریچارد - س. هیلگارد، ارنست - ر. (۱۳۷۳). زمینه روانشناسی. ترجمه دکتر محمد نقی برهانی و همکاران. تهران: انتشارات رشد.

- اسپارک، برنارد. (۱۳۶۶). آموزش در دوران کودکی. ترجمه محمد حسین نظری‌نژاد. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.

- کیل، رابرت. (۱۳۶۹). تحول حافظه در کودکان. ترجمه یاور دهقان هشتچین. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.

- محمدزاده، علی. (۱۳۷۲). عوامل مؤثر بر گفتار و زبان دوران جنینی، تولد و پس از تولد. تهران: دانشکده علوم توانبخشی.

- پارسا، محمد. (۱۳۷۴). روان شناسی رشد کودک و نوجوان. تهران : انتشارات بعثت .

- شرفی، محمدرضا. (۱۳۶۸). مراحل رشد و تحول انسان. تهران : سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی .

- مهدی پور، نیره. (۱۳۷۸). بیماری‌شناسی اختلالات رشدی گفتار و زبان (مقاله). کارشناسی ارشد ST .

- عالی پور، معشوره . (۱۳۷۸). رشد و تکامل کودکان خردسال - پایه گذاری یادگیری . تهران : صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف).

Proctor, Anne. Entwistle. Margaret. Judge, Brenda and Mckenzie – Murdoch, Sandy. (1995).

Learning To Teach In The Primary Clasroom. A catalogue record for this book is available from the British Library . London and New york.

Browne , Anne. (2001). Developing Language and Literacy 3 - 8. Available : www. Sagepub. CO. UK.

Whitebread , David . (2002). Teaching and Learning In The Early Years. Available :www. routledgefalmer . com

Case - Smith, Jane. S.Allen, Anne, Nuse Pratt, Pat. (1996). Occupational Therapy For Children. Copyright 1996 by Mosby – Year book , ink.

Pedretti, horraine Williams. (1996). Occupational Therapy Practice Skills For Physical Dysfunction. Copyright 1996 by Mosby – Year book , ink.